

PLAN FÖR DE OFFENTLIGA FINANSERNA FÖR 2024—2027

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PLAN FÖR DE OFFENTLIGA FINANSERNA FÖR 2024—2027	4
1. Utmaningarna inom den offentliga ekonomin och den ekonomisk-politiska linjen	8
2. Mål och regler som styr skötseln av de offentliga finanserna	10
3. De ekonomiska utgångspunkterna	12
3.1. De ekonomiska utsikterna	12
3.2. Utsikterna för den offentliga ekonomin.....	13
3.3. Hållbarheten inom den offentliga ekonomin	16
4. Statens finansiella åtaganden och risker.....	18
5. Statsfinanserna	21
5.1. Rambestämmelsen för statsfinanserna.....	21
5.2. Utvecklingen av utgifterna samt anslagsramen inom budgetekonomin	22
5.3. Riktlinjer för budgetekonomin 2024—2027	24
5.3.1. Riktlinjer för de olika förvaltningsområdena.....	28
5.3.2. Förvaltning och projekt som gäller informationssystem	40
5.4. Inkomster inom budgetekonomin	42
5.5. Balansen och skulden inom statens budgetekonomi.....	45
5.6. Statliga fonder utanför statsbudgeten	46
5.7. Hållbar utveckling	49
6. Välfärdsområdenas ekonomi.....	50
6.1. Välfärdsområdenas finansiering och statens åtgärder	50
6.2. Välfärdsområdenas fullmakter att uppta lån.....	55
6.3. Välfärdsområdenas ansvar för låne- och finansieringsavtal	57
6.4. Uppskattning av välfärdsområdenas inkomster och utgifter	57

7. Den kommunala ekonomin	61
7.1. Riktlinjer för den kommunala ekonomin.....	61
7.2. Statliga åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin.....	61
7.3. Uppskattning av den kommunala ekonomins utgifter, inkomster och balans	64
8. Arbetspensionsanstalter och övriga socialskyddsfonder.....	66
9. Sammandrag av åtgärderna inom den offentliga ekonomin.....	68
9.1. Den totala omfattningen av åtgärderna samt tidtabellen för dem.....	68
9.2. Åtgärder inriktade på utgifterna inom den offentliga ekonomin	73
9.3. Åtgärder inriktade på inkomsterna inom den offentliga ekonomin.....	74
10. Uppskattning av de offentliga samfundens inkomster och utgifter.....	75
BILAGA 1 I kalkylerna använda prognoser och antaganden	79
BILAGA 2 Justeringar av pris- och kostnadsnivån i ramarna för statsfinanserna	81
BILAGA 3 Ändringar i prognosen för den offentliga ekonomin jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna.....	83
BILAGA 4 Riskerna i den ekonomiska utvecklingen och den ekonomiska utvecklingens effekt på de offentliga finanserna.....	84
BILAGA 5 Jämförelse med kommissionens senaste prognos	86
BILAGA 6 Stabilitetsprogrammet	87
Tabellerna 1.—3.....	94
Tabellerna 4.—9.....	97

23.3.2023

Enligt sändlista

PLAN FÖR DE OFFENTLIGA FINANSERNA FÖR 2024—2027

Planen för de offentliga finanserna grundar sig på en oberoende prognos för makroekonomin och de offentliga finanserna som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning i enlighet med artikel 4 i förordning (EU) nr 473/2013. Planen för de offentliga finanserna innehåller Finlands stabilitetsprogram enligt ett antagande om oförändrad politik, samtidigt som den uppfyller EU:s krav på en budgetplan på medellång sikt. Särskilda uppgifter om stabilitetsprogrammet, som bygger på antagandet om oförändrad politik, finns i bilaga 6.

Planen för de offentliga finanserna för 2024—2027 innehåller inga nya politiska riktlinjer, utan grundar sig på den gällande lagstiftningen. I planen beaktas konsekvenserna av de beslut som statsminister Marins regering tidigare fattat för utgifts- och inkomstnivån under de kommande åren. I planen för de offentliga finanserna uppställs inga mål för det strukturella saldot¹.

Den första planen för de offentliga finanserna för den nya regering som bildas efter riksdagsvalet våren 2023 utarbetas hösten 2023 och innehåller dessutom både stabilitetsprogram och den preliminära budgetplanen för 2024.

Statsrådet har i dag, sedan ärendet undergått förberedande behandling i finansutskottet, med stöd av 2 § i statsrådets förordning om en plan för de offentliga finanserna (120/2014), 1 § i förordningen om statsbudgeten (1243/1992) och statsrådets beslut av den 24 april 2003 om principerna för uppgörande av ramförslag för statsfinanserna, budgetförslag samt verksamhets- och ekonomiplaner utfärdat följande plan för de offentliga finanserna samt det beslut om ramarna för statsfinanserna som ingår i planen:

---

¹ Enligt förordningen om en plan för de offentliga finanserna (120/2014) får det i valperiodens sista plan för de offentliga finanserna göras en avvikelse från skyldigheten att ställa upp mål för det strukturella saldot inom de offentliga finanserna och för varje delområde samt från skyldigheten att presentera nödvändiga specificerade åtgärder och deras beräknade ekonomiska konsekvenser för uppnående av målen för det strukturella saldot. I valperiodens sista plan för de offentliga finanserna ska det dock läggas fram uppskattningar om det strukturella saldot i de offentliga finanserna och för delområdena inom de offentliga finanserna under de följande fyra åren

Sammandrag

Utmaningarna inom den offentliga ekonomin och den ekonomisk-politiska linjen

Finlands externa omgivning har under denna regeringsperiod drabbats av en historisk turbulens när världsekonomin först destabiliserades av coronapandemin och genast efter att pandemin avtagit inleddes Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Finlands ekonomi har således drabbats av två betydande externa kriser som indirekt har påverkat de offentliga finanserna genom realekonomin och direkt genom åtgärder för att bekämpa effekterna av kriserna.

Till följd av befolkningens åldrande finns det också ett hållbarhetsproblem inom den offentliga ekonomin som inte har kunnat lösas. På lång sikt räcker inkomsterna i den offentliga ekonomin inte till för att täcka utgifterna. Stabiliseringen av de offentliga finanserna och tryggheten av skuldållbarheten förutsätter ett tillräckligt omfattande program som omfattar två valperioder.

Målet för den ekonomiska politiken enligt regeringsprogrammet för statsminister Marins regering har varit att öka välfärden. Med detta avses en ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk tillväxt, en hög sysselsättning och hållbara offentliga finanser. Regeringen har under de på varandra följande kriserna fört en aktiv finanspolitik. År 2020 infördes omfattande stödpaket för företag och hushåll samt andra coronaåtgärder vars effekter gradvis avtog. I och med Rysslands anfallskrig mot Ukraina inledde regeringen år 2022 omfattande beredskapsåtgärder och år 2022—2023 stödåtgärder för hushållen på grund av de höjda energikostnaderna. Som helhet var finanspolitiken starkt stimulerande 2020. Finanspolitikens stimulans minskades 2021—2022 och ökades på nytt i måttlig grad 2023. Finanspolitiken förblir stimulerande utan nya åtgärder även under ramperioden.

Nästa regering konkretiserar hösten 2023 i regeringsperiodens första plan för de offentliga finanserna den finanspolitiska linje som den slagit fast i regeringsprogrammet.

Se närmare avsnitt 1. Utmaningarna inom den offentliga ekonomin och den ekonomisk-politiska linjen samt avsnitt 9. Sammandrag av åtgärderna inom den offentliga ekonomin.

Mål och regler som styr skötseln av de offentliga finanserna

Planen för de offentliga finanserna för 2024—2027 innehåller inga nya politiska riktlinjer. I denna tekniska plan för de offentliga finanserna och i det stabilitetsprogram för en oförändrad politik som ingår i planen fastställs inga mål för de kommande åren och uppskattningarna för tidigare år baserar sig på EU: s befintliga regelverk. Arbetet med att utveckla EU: s finanspolitiska ram pågår.

Den tekniska planen för de offentliga finanserna utgör grunden för de diskretionära åtgärderna under nästa valperiod. Den regering som bildas efter riksdagsvalet våren 2023 ställer upp mål för det strukturella saldoto och andra mål och regler som styr skötseln av de offentliga finanserna.

Rambeslutet för 2024—2027 som ingår i planen innehåller därmed inte den s.k. ramnivån för valperioden. Den nya regering som bildas efter riksdagsvalet beslutar om ramnivån och de regler för ramssystemet för åren 2024—2027 som ska iakttas under valperioden.

Se närmare avsnitt 2. Mål och regler som styr skötseln av de offentliga finanserna

De ekonomiska utgångspunkterna

BNP i Finland beräknas minska med 0,2 % 2023. Den privata konsumtionen minskar, eftersom den snabba prisstegringen har lett till att hushållens disponibla realinkomster är mindre. Inflationen blir långsammare och inkomsterna ökar snabbare 2024. BNP-tillväxten återhämtar sig med 1,3 % 2024 och

med 1,6 % 2025. Sysselsättningsläget försämras något 2023, men förbättras på nytt från och med 2024. Sysselsättningsgraden stiger till 74,2 % 2025. Åren 2026—2027 förväntas BNP-tillväxten vara cirka 1,5 % per år.

Det förbättrade saldot i de offentliga finanserna 2021—2022 börjar försämras från och med 2023. Den ekonomiska tillväxt som kan förutses de närmaste åren räcker inte till för att jämna ut obalansen mellan inkomsterna och utgifterna i de offentliga finanserna och underskottet förblir stort. Underskottet i de offentliga finanserna beräknas under ramperioden ligga mellan ca 2 ½ och 3 %. Skuldkvoten fortsätter att öka efter en tillfällig avmattning, och skuldkvoten beräknas uppgå till över 80 % redan efter mitten av årtiondet.

Se närmare avsnitt 3. De ekonomiska utgångspunkterna.

Statens finansiella åtaganden och risker

De största delområdena när det gäller statens åtaganden är statsskuld, pensionsansvar, statsborgen och statsgarantier. Pensionsansvaret beräknades vara 97 miljarder euro vid utgången av 2022. Den största ökningen under de senaste 10 åren har skett i beloppen av statsskuld samt statsborgen och statsgarantier. Statsskulden uppgick vid utgången av 2022 till 141,6 miljarder euro och den befintliga stocken för statsborgen och statsgarantier uppgick till 68,5 miljarder euro.

Se närmare avsnitt 4. Statens finansiella åtaganden och risker.

Statsfinanserna

Rambeslutet för 2024—2027 innehåller inte den s.k. ramnivån för valperioden. Den regering som utnämns efter riksdagsvalet i april 2023 beslutar om ramnivån för valperioden och om de ramregler för 2024—2027 som ska iakttas under nästa valperiod.

Utgifterna inom budgetekonomin beräknas 2024 uppgå till ca 88,3 miljarder euro, vilket är 4,8 miljarder euro mer än vad som budgeterats för 2023 (inkl. den första tilläggsbudgeten). Utgifterna inom budgetekonomin beräknas under ramperioden uppgå till i genomsnitt 88,2 miljarder euro enligt prisnivån 2024. Jämfört med rambeslutet från i våras ökar utgifterna för 2024—2026 med i genomsnitt 8,0 miljarder euro per år. Ökningen av utgifterna förklaras bl.a. av flera faktorer som hänför sig till indexjusteringar (3,0 miljarder euro), den beräknade ökningen av ränteutgifter (i genomsnitt 2,3 miljarder euro) samt den som ramreservering beaktade beredskapen för eventuella årliga efterhandsjusteringar som föranleds av välfärdsområdenas finansieringssystem. Också utgifterna för den s.k. säkerhetspolitiska undantagsklausulen åren 2024—2026 har ökat med ca 0,6—0,9 miljarder euro per år jämfört med det föregående rambeslutet.

Inkomsterna (exkl. nettouplåningen) inom budgetekonomin beräknas 2024 uppgå till 76,7 miljarder euro, vilket är 3,7 miljarder euro mer än vad som budgeterats för 2023 (inkl. den första tilläggsbudgeten). Inkomsterna inom budgetekonomin beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt 2,4 % per år. År 2027 beräknas inkomsterna inom budgetekonomin uppgå till 82,6 miljarder euro.

Budgetekonomin beräknas under ramperioden uppvisa ett underskott på i genomsnitt 11,7 miljarder euro per år.

Se närmare avsnitt 5. Statsfinanserna.

Välfärdsområdenas ekonomi

Välfärdsområdenas statliga finansiering med allmän täckning uppgår till sammanlagt ca 24,8 miljarder euro på 2024 års nivå, vilket innefattar 444 miljoner euro i engångsersättning som ska betalas 2024 och som välfärdsområdena bokför som inkomst för 2023. Nivån på välfärdsområdenas finansiering stiger 2024 med ca 2,1 miljarder euro jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna. Ökningen förklaras av att de kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena uppdaterats från budgetuppgifter till preliminära bokslutsuppgifter, höjningen av kostnadsnivån (indexhöjning), den förväntade ökningen av servicebehovet, finansieringen i anslutning till nya och utvidgade uppgifter samt av beaktandet av universitetssjukhuslägget som en del av den kalkylerade finansieringen från och med 2024.

Till välfärdsområdena riktas sådana reformer av statsminister Marins regering som träder i kraft eller utvidgas stegvis efter 2023. Nya eller utvidgade uppgifter som anvisats välfärdsområdena (den viktigaste är vårdgarantin inom primärvården) ökar välfärdsområdenas finansiering år 2024 med ca 129 miljoner euro netto (dvs. avdragen inräknade) jämfört med 2023. Kostnadseffekten av de nya eller utvidgade uppgifter som anvisats välfärdsområdena 2019–2023 uppgår till sammanlagt ca 630 miljoner euro netto 2027, när alla diskretionära ändringar som fastställts under den pågående regeringsperioden är i kraft fullt ut.

Se närmare avsnitt 6. Välfärdsområdenas ekonomi.

Den kommunala ekonomin

Statsbidragen till kommunerna uppgår 2024 till 5,4 miljarder euro. De kalkylerade statsandelarna uppgår till 3,9 miljarder euro, ersättningarna till kommunerna för förlorade skatteinkomster till 0,9 miljarder euro och de övriga statsbidragen till 0,6 miljarder euro. På 2027 års nivå uppgår statsbidragen till ca 6,2 miljarder euro, varav de kalkylerade statsandelarna utgör 4,9 miljarder euro. Statsbidragen till kommunerna ökas i synnerhet 2025 till följd av överföringen till kommunerna av ansvaret för att ordna arbetskraftsservice och ökningen av kommunernas finansieringsandel av utkomstskyddet för arbetslösa i samband med det. Statsbidragen minskar i sin tur av att de tidsbundna tilläggen till följd av regeringsprogrammet upphör och av att de inkomster och kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena i samband med reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet justeras.

Den sammanlagda effekten av de statliga åtgärderna på den kommunala ekonomin är under ramperioden nära nog neutral. Till kommunerna riktas endast några av de diskretionära åtgärder som statsminister Sanna Marins regering har dragit upp riktlinjer för och som det anvisas full statlig finansiering för.

Se närmare avsnitt 7. Den kommunala ekonomin.

Arbetspensionsanstalter och övriga socialskyddsfonder

Tack vare förhandsfonderingen av pensioner har arbetspensionssektorn under sin historia uppvisat ett stort överskott. Ökningen av den andel av befolkningen som är i pensionsåldern ökar pensionsutgifterna, vilket har lett till att arbetspensionsanstaltens överskott minskat. Tack vare förhandsfonderingen är kapitalinkomsterna emellertid avsevärda, varför pensionsfonderna inte formellt börjar upplösas även om pensionsutgifterna överstiger avgiftsinkomsterna. Totalt sett har arbetspensionsanstaltens överskott i förhållande till BNP minskat från i genomsnitt dryga 3 % under 2000-talets första årtionde till 0,9 % 2022.

De övriga socialskyddsfondernas verksamhet finansieras enligt lag med de försäkrades och arbetsgivarnas socialskyddsavgifter och med den offentliga sektorns andelar. Saldot för de övriga socialskyddsfonderna är på lång sikt så gott som i balans, men det kan variera något årligen i och med

att buffertfonder används. Avvikelsen från balansen har på 2000-talet varit högst 0,4 % i förhållande till BNP.

Se närmare avsnitt 8. Arbetspensionsanstalter och övriga socialskyddsfonder.

1. Utmaningarna inom den offentliga ekonomin och den ekonomisk-politiska linjen

Utmaningarna inom den offentliga ekonomin och den ekonomisk-politiska linjen

Finlands externa omgivning har under denna regeringsperiod drabbats av en historisk turbulens när världsekonomin först destabiliserades av coronapandemin och genast efter att pandemin avtagit inleddes Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Finlands ekonomi har således drabbats av två betydande externa kriser som indirekt har påverkat de offentliga finanserna genom realekonomin och direkt genom åtgärder för att bekämpa effekterna av kriserna.

Målet för den ekonomiska politiken enligt regeringsprogrammet för statsminister Marins regering har varit att öka välfärden. Med detta avses en ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk tillväxt, en hög sysselsättning och hållbara offentliga finanser. Enligt regeringsprogrammet är regeringens viktigaste mål för den ekonomiska politiken följande:

- i en situation där världsekonomin utvecklas normalt och den inhemska ekonomin återspeglar den globala utvecklingen ska sysselsättningsgraden höjas till 75 % och antalet sysselsatta öka med minst 60 000 före utgången av 2023
- i en normalsituation för den globala ekonomin ska de offentliga finanserna vara i balans 2023
- genom regeringens beslut minskar ojämlikheten och inkomstskillnaderna
- genom regeringens beslut kommer Finland att vara klimatneutralt senast 2035.

Den kris som coronaviruset orsakade skapade ett behov av att precisera målen för den offentliga ekonomin och sysselsättningsutvecklingen enligt regeringsprogrammet. Våren 2021 uppställde regeringen i sin färdplan för stärkande av hållbarheten i de offentliga finanserna som mål att

- bromsa ökningen av skuldkvoten inom de offentliga finanserna vid mitten av 2020-talet
- höja sysselsättningsgraden till 75 % i mitten av årtiondet och öka antalet sysselsatta med 80 000 personer genom regeringens sysselsättningsåtgärder före utgången av årtiondet.

Bedömningen av hur sysselsättningsmålet har uppnåtts försvåras av den statistikreform som genomförts under regeringsperioden. Enligt finansministeriets prognos våren 2023 kommer sysselsättningsgraden mätt enligt det nya förfarandet att stanna på 74,2 % i mitten av decenniet. Enligt det gamla förfarandet är sysselsättningsgraden dock ca 75 %.

Allt som allt har regeringen beslutat om sysselsättningsfrämjande åtgärder som uppskattas stärka de offentliga finanserna med ca 500 miljoner euro på 2029 års nivå, med beaktande av kostnaderna för åtgärderna och de besparingar som en ökad sysselsättning medför. De viktigaste åtgärdshelheterna är slopandet av tilläggsdagarna inom utkomstskyddet för arbetslösa, den nordiska jobbsökningsmodellen, finansieringsreformen i anslutning till överföringen av arbets- och näringsstjänsterna till kommunerna samt utvidgandet av läroplikten. Åtgärderna ökar antalet sysselsatta med sammanlagt ca 45 000 personer före utgången av decenniet.

Trots den exceptionella turbulensen har Finlands offentliga finanser stärkts under de senaste två åren. Sysselsättningen har ökat och arbetslösheten har minskat snabbt. Sysselsättningen fortsätter att öka och arbetslösheten att minska också under ramperioden. En måttlig ökning av sysselsättningen i kombination med en dämpad ekonomisk tillväxt räcker dock inte till för att korrigera balansen i de offentliga finanserna under ramperioden och underskottet i den offentliga sektorns finanser börjar öka på nytt 2023, då underskottet beräknas vara 2,6 % i förhållande till BNP. De stora underskotten och den långsamma ekonomiska tillväxten återspeglas också i den offentliga skuldkvoten, som efter en tillfällig utjämning åter har börjat öka.

Till följd av befolkningens åldrande finns det ett hållbarhetsproblem inom den offentliga ekonomin som inte har kunnat lösas. På lång sikt räcker inkomsterna i den offentliga ekonomin inte till för att täcka utgifterna. Ökningen av andelen äldre i befolkningen ökar särskilt utgifterna för hälsovård och omsorg. Minskningen av andelen befolkning i arbetsför ålder försvagar dessutom möjligheterna till ekonomisk tillväxt och därmed finansieringen av offentliga välfärdstjänster och förmåner. Produktivitetstillväxten förblir långsam i framtiden. Under ramperioden är det skäl att rikta blicken mot ett stärkande av de offentliga finanserna. Stabiliseringen av de offentliga finanserna och tryggheten av skuldhållbarheten förutsätter ett tillräckligt omfattande program som omfattar två valperioder. Det finns ingen anledning att på förhand utesluta någon åtgärd, eftersom det för att uppnå en tillräckligt omfattande helhet krävs en kritisk granskning av de offentliga utgifterna och strukturerna samt av inkomsterna, utan att glömma de tillväxtfrämjande åtgärderna.

Målet är klimatneutralitet 2035

Enligt regeringsprogrammet är Finland klimatneutralt 2035 och uppvisar negativa koldioxidutsläpp kort därefter. Detta mål ingår också i den reviderade klimatlagen.

Finland har sedan 2005 gjort goda framsteg när det gäller åtgärder för en minskning av utsläppen inom utsläppshandelssektorn och ansvarsfördelningssektorn. Dessutom är de åtgärder för att minska utsläppen som planeras för dessa sektorer enligt klimatårsberättelsen 2022 tillräckliga för att målen ska nås.

Utvecklingen av kolsänkorna inom markanvändningssektorn är däremot förenad med problem. Enligt de senaste uppgifterna från 2022 har nettokolsänkan inom markanvändningssektorn under de senaste åren varit betydligt mindre än beräknat. De viktigaste orsakerna till den förändrade uppskattningen av utvecklingen av sänkan är en långsammare skogstillväxt och en ökad avverkning. På grund av den minskade nettosänkan har Finlands nettoutsläpp som helhet inte minskat nämnvärt sedan 2005 och sträckan till målet om klimatneutralitet 2035 är längre än vad som tidigare bedömts. På grund av den väsentligt försämrade lägesbilden inom markanvändningssektorn kom statsminister Marins regering under andra halvåret 2022 och i början av 2023 överens om ytterligare åtgärder för att stärka kolsänkorna. I början av 2023 inleddes också en utredning om fortsatta åtgärder inom markanvändningssektorn.

För att klimatpolitiken ska vara effektiv, och med hänsyn till trycket på den offentliga ekonomin, bör åtgärderna vara verkningsfulla och kostnadseffektiva. Samtidigt bör det sörjas för att åtgärderna inte får oskäliga konsekvenser för olika befolkningsgrupper. För att klimatneutralitet ska uppnås krävs också ytterligare satsningar på teknik och lösningar som är utsläppsnåla.

I avsnitt 5.7 granskas på ett övergripande sätt de åtgärder för att främja klimatneutralitet och den gröna omställningen som ingår i planen för de offentliga finanserna.

Den finanspolitiska linjen

Statsminister Sanna Marins regering har under flera på varandra följande kriser fört en aktiv finanspolitik. År 2020 infördes omfattande stödpaket för företag och hushåll samt andra coronaåtgärder vars effekter gradvis avtog. Med hjälp av omfattande åtgärder tryggade man arbetsplatser och människors försörjning och underlättade företagens ekonomiska situation i det svåra läge som coronapandemin orsakat.

Konsekvenserna av Rysslands anfallskrig i Ukraina påverkade Finlands ekonomi, men konsekvenserna har visat sig vara måttligare än befarat. År 2022 inledde regeringen omfattande beredskapsåtgärder och år 2022—2023 stödåtgärder till hushållen på grund av höjda energikostnader. Ekonomin ökade 2022 med över 2 %, sysselsättningsgraden steg och arbetslöshetsgraden minskade. Däremot steg inflationen med mer än 7 %. I förhållande till året innan stärktes också de offentliga finanserna 2022 trots krisen, beredskapsbehovet och olika stödåtgärder som kompenserar bl.a. höjningen av energipriset. Åtgärdshelheten behandlas i avsnitt 5.3.

Den ekonomiska tillväxten avtog dock under den senare hälften av 2022, vilket också ledde till att tillväxten i sysselsättningen avstannade. Inflationen tilltar snabbt också 2023. Den avtagande ekonomiska tillväxten som förutspås för ramperioden försvagar skatteinkomsternas tillväxt på medellång sikt. Samtidigt har den snabba inflationen ökat utgiftstrycket bl.a. till följd av indexhöjningarna. Även ränteutgifterna har stigit mycket snabbt.

Som helhet var finanspolitiken starkt stimulerande 2020. Finanspolitikens stimulans minskades 2021—2022 och ökades på nytt i måttlig grad 2023. Finanspolitiken förblir stimulerande utan nya åtgärder även under ramperioden.

Nästa regering konkretiserar hösten 2023 den finanspolitiska linje som den slagit fast i regeringsprogrammet i regeringsperiodens första plan för de offentliga finanserna.

2. Mål och regler som styr skötseln av de offentliga finanserna

Syftet med planen för de offentliga finanserna är att stödja det beslutsfattande som gäller den offentliga ekonomin samt iakttagandet av det medelfristiga målet för det strukturella saldot i de offentliga finanserna. I planen ingår delar som gäller statsfinanserna, välfärdsområdenas ekonomi, den kommunala ekonomin, lagstadgade arbetspensionsanstalter och övriga socialskyddsfonder. Statsrådet gör upp en plan för de offentliga finanserna för valperioden och justerar varje år planen för de följande fyra åren före utgången av april.

Planen för de offentliga finanserna för 2024—2027 är en s.k. teknisk plan för de offentliga finanserna och innehåller inga nya politiska riktlinjer. Planen baserar sig på den gällande lagstiftningen och i den beaktas konsekvenserna av de beslut som statsminister Marins regering tidigare fattat för utgifts- och inkomstnivån under de kommande åren. Denna plan för de offentliga finanserna utgör grunden för de diskretionära åtgärder som vidtas under följande valperiod och som det ska fattas beslut om i den nya regeringens första plan för de offentliga finanserna hösten 2023. Då ställer den nya regeringen också målen för det strukturella saldot.

I den tekniska planen för de offentliga finanserna och i det stabilitetsprogram för oförändrad politik som ingår i planen fastställs inga mål för de kommande åren och uppskattningarna för tidigare år baserar sig på EU: s befintliga regelverk. Arbetet med att utveckla EU: s finanspolitiska ram pågår, och rådet

godkände rådets slutsatser om utvecklingsarbetet den 14 mars 2023². När ändringarna i EU:s finanspolitiska ram har fastställts bedöms ändringsbehoven i den nationella finanspolitiska lagstiftningen. I juli 2023 antar rådet följande landsspecifika rekommendationer som eventuellt ställer specialvillkor på den nya regeringens finanspolitiska målsättning. Den 8 mars 2023 offentliggjorde kommissionen ett meddelande om den finanspolitiska styrningen³.

Det medelfristiga målet

Statsrådet bekräftar att det medelfristiga målet på -0,5 % i förhållande till BNP (Medium-Term Objective, MTO) för det strukturella saldot i de offentliga finanserna är i kraft. Målet ställdes upp hösten 2019. Detta är den miniminivå som Finland har förbundit sig till i den finanspolitiska överenskommelsen⁴ som trädde i kraft den 1 januari 2013. Kraven i anslutning till det medelfristiga målet beskrivs och uppnåendet av målet utvärderas i stabilitetsprogrammet (se bilaga 6), som också innehåller statsrådets bedömning enligt den finanspolitiska lagen av hur uppnåendet av det medelfristiga målet framskrider.

Exceptionella omständigheter

Stabilitets- och tillväxtpaktens allmänna undantagsklausul som aktiverades i mars 2020 gäller till utgången av 2023. Detta har också konstaterats i kommissionens meddelande den 8 mars 2023. Den allmänna undantagsklausulen, liksom också ovanliga händelser som drabbar enskilda länder, gör det möjligt för medlemsstaterna att tillfälligt avvika från den anpassningsbana som syftar till uppnåendet av det medelfristiga målet för de offentliga finanserna, förutsatt att detta inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt.

Den regering som utnämns efter vårens riksdagsval förväntas ta ställning till åtgärder för att förbättra det strukturella saldot i de offentliga finanserna, även med beaktande av de krav som ställs i den finanspolitiska lagen.

Utgiftsramen för statsfinanserna

Systemet med ramar för statsfinanserna har i sin nuvarande form tillämpats sedan 2003 i syfte att säkerställa en ansvarsfull och långsiktig utgiftspolitik som främjar ekonomisk stabilitet. Ramförfarandet har satt en övre gräns för ca 85 procent av statens budgetutgifter på 2023 års nivå. Utanför ramarna har stått bl.a. sådana utgifter som växlar med konjunkturerna och den automatiska finansieringen, ränteutgifterna för statsskulden samt de finansiella investeringarna.

Rambeslutet för 2024—2027 innehåller inte den s.k. ramnivån för valperioden. Den nya regering som utnämns efter riksdagsvalet i april beslutar om ramnivån för valperioden och de regler för ramsystemet för åren 2024—2027 som ska iakttas under valperioden. I denna plan för de offentliga finanserna och i avsnitt 5 i planen behandlas därmed utvecklingen av de statliga utgifterna i rambeslutet endast på en mer allmän nivå.

---

² <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/03/14/economic-governance-framework-council-agrees-its-orientations-for-a-reform/>

³ 2024https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2023-03/COM_2023_141_1_EN_ACT_part1_v4.pdf

⁴ Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen samt lagen om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna

3. De ekonomiska utgångspunkterna

Planen för de offentliga finanserna grundar sig på en oberoende prognos för makroekonomin och de offentliga finanserna som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning i enlighet med artikel 4 i förordning (EU) nr 473/2013. I detta avsnitt presenteras utsikterna för makroekonomin och de offentliga finanserna enligt den oberoende prognosen. Prognosen beskrivs närmare i finansministeriets ekonomiska översikt.

3.1. De ekonomiska utsikterna

Ekonomiska konjunkturutsikter 2023—2025

Finlands bruttonationalprodukt (BNP) började minska något under den senare hälften av 2022 och den svaga ekonomiska utvecklingen förväntas fortsätta i början av 2023. Hushållen minskar sina konsumtionsutgifter till följd av den snabba stigningen i inflationen och räntorna och BNP minskar med 0,2 procent år 2023. Köpkraften börjar öka under 2023 till följd av långsammare inflation och löneförhöjningarna. Tillväxten i Finlands ekonomi fortsätter åren 2024 (1,3 %) och 2025 (1,6 %). Ekonomin återgår dock inte till det tidigare prognostiserade tillväxtspåret, eftersom Rysslands anfallskrig mot Ukraina har ekonomiska konsekvenser på längre sikt.

Prognosen är förenad med betydande osäkerhet. Rysslands anfallskrig mot Ukraina kan utvecklas på ett sätt som har betydande konsekvenser som snabbt sprider också till ekonomin. De stigande räntorna och priserna har minskat konsumtionen och antalet bostadsaffärer avsevärt, vilket kan ha större negativa konsekvenser än vad som har antagits i prognosen. Den snabba räntehöjningen har också ökat osäkerheten på finansmarknaden.

Utsikter på medellång sikt

Den ekonomiska tillväxten avtar när ekonomin närmar sig sin normala kapacitet efter de störningar som den stött på. Den ekonomiska tillväxten uppskattas vara ca 1,5 % åren 2025 och 2026. Den strukturomvandling inom ekonomin och befolkningsstrukturen som pågått redan flera år påverkar också de långsiktiga ekonomiska tillväxtutsikterna.

Minskningen av den arbetsföra befolkningen minskar arbetsinsatsen. Arbetsinsatsens totala effekt kommer att minska produktionen efter mitten av decenniet, när ökningen av arbetskraftsdeltagandet och minskningen av den strukturella arbetslösheten avtar.

Ökningen av den totala produktiviteten har varit en viktig källa till ekonomisk tillväxt under de senaste decennierna, men utvecklingen är fortsättningsvis historiskt sett svag. Orsakerna till den svaga utvecklingen har varit faktorer av både konjunkturrelaterad och strukturell natur. Produktionen inom sektorer med hög produktivitet har krympt avsevärt, och hela den ekonomiska strukturen har blivit allt mer serviceorienterad.

Den totala produktiviteten beräknas på medellång sikt öka med något under en procent varje år, då ökningen i början av 2000-talet var i medeltal över två procent varje år. Produktivitetstillväxten kommer dock att vara något snabbare än i genomsnitt under 2010-talet.

De ekonomiska produktionsförutsättningarna på lång sikt påverkas inte bara av arbetsinsatsen och den totala produktiviteten utan också av kapitalstocken. Kapitalstockens inverkan på produktionstillväxten är cirka en halv procent per år.

Tabell 2. Samhällsekonomin utveckling

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP:s värde, miljarder euro	250,6	266,7	277,1	286,9	298,1	309,6	321,2
BNP, volymförändring, %	3,0	2,1	-0,2	1,3	1,6	1,6	1,5
Arbetslöshetsgrad, %	7,7	6,8	7,0	6,8	6,6	6,4	6,3
Sysselsättningsgrad, %	72,3	73,8	73,6	73,8	74,2	74,6	74,9
Konsumentprisindex , ändring, %	2,2	7,1	5,5	2,5	1,6	2,0	2,0
Lång ränta, 10 år, %	-0,1	1,7	3,3	3,4	3,2	3,2	3,2

3.2. Utsikterna för den offentliga ekonomin

Underskottet i de offentliga finanserna minskade år 2022. Underskottet var 0,8 % i förhållande till BNP, dvs. ca 2,2 miljarder euro. Minskningen av underskottet berodde bl.a. på en ökning av inflödet av skatteinkomster och socialskyddsavgifter. Dessutom minskade i synnerhet de utgifter som anvisats för hanteringen av covid-19-pandemin. De offentliga finanserna stärktes dock bara tillfälligt.

Ekonomin växer inte år 2023 och saldot för de offentliga finanserna böjar försämrans. Många beslutsbaserade åtgärder försvagar också de offentliga finanserna. Av dessa hänför sig de mest betydande till ett stort antal åtgärder i anslutning till beredskap med anledning av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. I bakgrunden till konjunkturläget försvagar den åldrande befolkningen strukturellt de offentliga finanserna. Den ekonomiska tillväxt som kan förutses de närmaste åren räcker inte till för att jämna ut obalansen mellan inkomsterna och utgifterna i de offentliga finanserna och underskottet förblir stort. Den innevarande valperioden löper ut 2023, och bedömningen av de offentliga finansernas utveckling 2024—2027 har gjorts efter den enligt ett s.k. scenario med oförändrad politik. Detta betyder att prognosen inte innehåller den nya regeringens eventuella åtgärder. Den nya regeringens beslut kan alltså vända de offentliga finanserna i båda riktningarna.

Den tillfälligt minskade offentliga skulden i förhållande till bruttonationalprodukten har åter börjat öka. Statsförvaltningens och lokalförvaltningens sammanlagda betydande underskott samt de snabbt ökande kostnaderna för skuldhanteringen gör att skuldkvoten fortsätter att stiga långt in i framtiden. Det beräknas att skuldkvoten kommer att uppgå till över 80 % på medellång sikt.

Den största faktorn som förklarar de offentliga samfundens kraftiga underskott är statsförvaltningens underskott som kommer att vara stort från och med år 2023 bland annat på grund av många aktuella, till sin karaktär temporära åtgärder. Tilläggsresurser har anvisats bland annat för den inre och yttre säkerheten samt för att påskynda den gröna omställningen. Statsförvaltningens utgifter ökar också forsknings- och utvecklingsinsatserna enligt lagen om lagen om finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet. De ränteutgifter som betalats för statsskulden är betydligt större än vad man har vant sig vid under tidigare år. Den långsamma ekonomiska tillväxten dämpar för sin del ökningen av skatteinkomsterna.

I början av 2023 förändrades strukturen för de offentliga samfunden när ansvaret för organiseringen av social- och hälsovården och räddningsväsendet överfördes från kommunerna till välfärdsområdena. I kalkylen över utgiftstrycket uppvisar kommunalförvaltningen fortfarande ett underskott. Det åldrande

byggnadsbeståndet, migrationsströmmarna och byggandet av infrastruktur håller kommunernas investeringsutgifter på en hög nivå. Vårdsområdena inleder sin verksamhet med att uppvisa ett underskott. Underskottet beror bland annat på omfattande investeringar samt personalutgifter.

Arbetspensionsanstaltens överskott kommer under de närmaste åren att uppgå till något under 1,5 %. Pensionsutgifterna ökar, men å andra sidan höjer den ökade räntenivån tillväxten av arbetspensionsanstaltens kapitalinkomster. Saldot för de övriga socialskyddsfonderna stärks under prognosperioden av att arbetslöshetsläget förbättras och socialskyddsfonderna uppvisar ett litet överskott.

De offentliga finanserna är förenade med risker både på kortare och längre sikt. Riskerna på kortare sikt har ett väsentligt samband med den ekonomiska utvecklingen. Det geopolitiska lägets inverkan på den ekonomiska tillväxten återspeglar sig också på de offentliga finanserna både med tanke på den allmänna ekonomiska utvecklingen och den beredskap situationen kräver.

På längre sikt innebär den höga nivån på skuldsättningen en risk för de offentliga finanserna. Någon minskning av skuldkvoten finns inte i sikte. Den snabba skuldsättningen tillsammans med den höga räntenivån har redan ökat ränteutgifterna för skulden. Ränteutgifternas inverkan på skulden ökar på lång sikt och det finns ingen lättnad i sikte. De villkorliga åtagandena i den offentliga ekonomin och i synnerhet den betydande ökningen av garantierna utgör en risk för den offentliga ekonomin. En koncentration av borgensansvaren till vissa branscher och företag ökar riskerna i anknytning till borgensansvaren. En omfattande realisering av åtagandena skulle öka de offentliga utgifterna och forcera ökningen av skuldkvoten. De villkorliga åtagandena inom de offentliga finanserna har beskrivits närmare i avsnitt 4.

Tabell 3. Den offentliga ekonomins centrala nyckeltal enligt nationalräkenskaperna, i förhållande till bruttonationalprodukten (%)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Skatter och socialskyddsavgifter	43,1	43,1	42,6	42,4	42,1	41,7	41,5
Offentliga samfundsutgifter	55,8	53,4	55,4	55,5	55,7	55,0	54,6
Offentliga samfundsnettokreditgivning	-2,7	-0,8	-2,6	-2,6	-3,1	-2,9	-2,9
— Statsförvaltningen	-3,2	-1,6	-3,4	-3,4	-4,1	-4,0	-4,0
— Kommunal-förvaltningen	-0,3	-0,3	-0,2	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
— Vårdsområdena			-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	-0,4
— Arbetspensionsanstalterna	0,9	0,9	1,1	1,3	1,4	1,5	1,5
— Övriga socialskyddsfonder	-0,1	0,2	0,3	0,1	0,2	0,3	0,2
Primärt saldo	-2,2	-0,3	-1,7	-1,3	-1,8	-1,5	-1,3
Strukturellt saldo	-2,1	-0,5	-1,6	-1,7	-2,6	-2,6	-2,9
Offentliga samfundsb bruttoskuld	72,6	73,0	74,4	76,9	79,0	80,7	82,4
Statsskulden ¹	51,4	53,1	54,5	56,7	58,5	59,9	61,5

¹ FM:s ekonomiska avdelnings bedömning av statsskulden avviker från den bedömning som gjorts utifrån budgeteringen, bl.a. på grund av uppdaterade inkomstprognoser.

Iakttagandet av finanspolitiska regler och mål

Statsminister Marins regering ställde i sitt regeringsprogram som mål att de offentliga finanserna i en normalsituation för den globala ekonomin ska vara i balans år 2023. Som en följd av den kris som föranleddes av coronaviruset preciserade man våren 2021 i regeringens färdplan för stärkande av hållbarheten i de offentliga finanserna målet att bromsa ökningen av skuldkvoten inom de offentliga finanserna vid mitten av 2020-talet. Ökningen av skuldkvoten avbröts faktiskt tillfälligt till följd av den starka utvecklingen inom ekonomin och sysselsättningen 2021 som stärkte de offentliga finanserna. Mot slutet av valperioden har skuldkvoten i och med att den ekonomiska tillväxten avtagit dock igen börjat öka i takt med att underskottet inom statsförvaltningen och lokalförvaltningen samt ränteutgifterna ökat, och ökningen ser inte ut att avta inom den närmaste tiden.

De fleråriga målen som ställts av Marins regering i den förra planen för de offentliga finanserna för det nominella saldoto i de offentliga finanserna samt för förhållandet mellan bruttonationalprodukten å ena sidan och den offentliga skuldsättningen och utgifterna å andra sidan kommer inte att uppnås enligt finansministeriets oberoende prognos (se stabilitetsprogrammets tabell A i bilaga 6). Det försvagade nominella saldoto beror på flera tillfälliga utgiftsökningar år 2023, av vilka en betydande del hänför sig till förbättrandet av den yttre säkerheten. Dessutom försvagas saldoto av utgiftsökningar till följd av indexhöjningar, välfärdsområdenas kostnader, prishöjningar och ränteutgiftsökningar.

Många av de undersektorspecifika mål som uppställts för 2023 uppnås. Kommunalförvaltningens saldo överskrider målet då underskottet är -0,2 % (målet ett underskott på ca 0,5 %). Saldoto för välfärdsområdena uppvisar ett underskott och avviker därmed från målet (nära balans). Arbetspensionsanstalternas finansiella saldo beräknas aningen överstiga det målsatta överskottet på 1 procent och de övriga socialskyddsfonderna uppvisar ett svagt överskott och är således på målsatt sätt nära balans. Statsförvaltningens underskott överskrider det mål som ställts år 2023 med över en procentenhet (målet 2,25 %).

Den offentliga skuldsättningen i förhållande till BNP ökar under hela prognosperioden och kommer enligt den därpå baserade långsiktiga bedömningen att fortsätta öka under hela 2020-talet. Underskottskriteriet i stabilitets- och tillväxtpakten anses bli uppfyllt i slutet av valperioden år 2023, men inte skuldkriteriet. Uppfyllandet av underskotts- och skuldkriterierna i stabilitets- och tillväxtpakten och konvergensen mot det medelfristiga målet för det strukturella saldoto utvärderas i stabilitetsprogrammet (bilaga 6).

Syftet med planen för de offentliga finanserna är att stödja iakttagandet av det medelfristiga målet (Medium-Term Objective, MTO) för det strukturella saldoto i de offentliga finanserna. Enligt finansministeriets prognos kommer målet inte att nås (se tabell 3).

Saldoto och skulderna för de offentliga samfunden fördelade enligt saldoto och skulderna för de centrala sektorerna och enheterna utanför sektorerna

Saldoto för de offentliga samfunden förbättrades år 2022 men försvagas betydligt under de följande åren. Statsförvaltningens centrala sektor, budgetekonomin, uppvisar det största underskottet. Statsförvaltningen kommer att uppvisa ett stort underskott också i fortsättningen. Saldoto för lokalförvaltningens centrala sektor (kommuner och samkommuner samt välfärdsområden) var i balans 2022, men försvagas igen i fortsättningen. Socialskyddsfondernas saldo förbättras under de kommande åren och sektorn uppvisar ett fortsatt överskott. Det sammanräknade underskottet för enheterna utanför de centrala sektorerna är ca 0,5 % i förhållande till BNP och efter det ca 0,3 %.

De offentliga samfundens konsoliderade EDP-skuld i förhållande till BNP ökar under hela prognosperioden. Största delen av skulden utgörs av skulden inom statens budgetekonomi. Också

kommunernas och samkommunernas skulder är betydande. Av enheterna utanför de centrala sektorerna har främst fastighetsbolagen och några andra enheter skulder. Skulderna för enheterna utanför de centrala sektorerna ökar långsamt med ett belopp per år som motsvarar enheternas underskott. En lista över de enheter som hör till de offentliga samfundens undersektorer finns på Statistikcentralens webbplats.

Tabell 4. Saldot och skulderna för de offentliga samfunden i förhållande till BNP fördelade enligt de centrala sektorerna och enheterna utanför de centrala sektorerna (%)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Offentliga samfund sammanlagt							
Saldo i förhållande till BNP	-2,7	-0,8	-2,6	-2,6	-3,1	-2,9	-2,9
Skulder i förhållande till BNP	72,6	73,0	74,4	76,9	79,0	80,7	82,4
Centrala sektorer sammanlagt							
Saldo i förhållande till BNP	-2,5	-0,3	-2,2	-2,2	-2,8	-2,6	-2,6
Skulder i förhållande till BNP	70,5	70,5	71,6	73,8	75,7	77,2	78,6
Utomstående enheter sammanlagt							
Saldo i förhållande till BNP	-0,2	-0,5	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,3
Skulder i förhållande till BNP	2,1	2,5	2,8	3,1	3,3	3,5	3,7

3.3. Hållbarheten inom den offentliga ekonomin

Finlands ekonomi har vuxit svagt sedan finanskrisen 2008. Ekonomin har lidit särskilt av strukturomvandlingen inom industrin, som har bromsat upp återhämtningen av ekonomin från den recession som följde på finanskrisen. Dessutom har de få investeringarna bidragit till att bromsa produktivitetstillväxten. Den ekonomiska tillväxten förutspås förbli svag också under de kommande årtiondena.

Utöver den långsamma ekonomiska tillväxten och den senaste tidens kriser har också befolkningens åldrande bidragit till den ökade skuldsättningen inom den offentliga ekonomin. Bland annat de ökade pensionsutgifterna förklarar varför den offentliga ekonomin inte har kunnat nå upp till ett överskott under den gynnsamma konjunkturfåsan som föregick coronakrisen. Den åldrande befolkningen belastar de offentliga finanserna också under de kommande åren. Befolkningens åldrande ökar de offentliga utgifterna och minskar samtidigt inkomstbasen i de offentliga finanserna. Ökningen av andelen äldre i befolkningen ökar särskilt hälsoutgifterna och omsorgsutgifterna. Samtidigt bromsar minskningen av befolkningen i arbetsför ålder den ekonomiska tillväxten och försvagar därmed också de offentliga inkomsterna.

Befolkningen i Finland åldras snabbt när de nya åldersklasserna på grund av den sjunkande nativiteten är mindre än tidigare och människorna i regel lever längre. Befolkningens åldrande fortsätter att vara snabbt under de följande årtiondena utan att nativiteten stiger eller invandringen ökar märkbart. Sedan 2010 har försörjningskvoten försämrats från ca 50 till mer än 60 personer som ska försörjas (personer under 15 år och över 65 år) per 100 personer i arbetsför ålder. Försörjningskvoten förutspås bli sämre även i fortsättningen. Enligt Statistikcentralens befolkningsprognos för 2021 finns det år 2070 i Finland över 80 personer som ska försörjas per 100 personer i arbetsför ålder.

Det finns ett betydande hållbarhetsunderskott i de offentliga finanserna, dvs. en långsiktig obalans mellan inkomster och utgifter i de offentliga finanserna. Utan effektiva åtgärder som bromsar

utgiftsökningen eller ökar inkomstbasen kommer den nuvarande totala skattekvoten inte att räcka till för att finansiera utgifterna i framtiden. En permanent obalans mellan de offentliga inkomsterna och utgifterna hotar att öka skuldsättningen så att den blir okontrollerbar på lång sikt. För att undvika detta bör de offentliga finanserna stärkas exempelvis genom strukturella reformer som förbättrar sysselsättningen och den ekonomiska tillväxten utan att öka utgifterna inom de offentliga finanserna.

Finansministeriet bedömer att hållbarhetsunderskottet kommer att vara ca 3 % i förhållande till BNP, dvs. ca 9 miljarder euro på 2027 års nivå. Det uppskattade hållbarhetsunderskottet är förknippat med stor osäkerhet, och uppskattningen är känslig för de använda antagandena om den framtida utvecklingen. Trots osäkerheten erbjuder uppskattningen en konsekvent metod att granska den offentliga ekonomins kommande utmaningar och metoder att klara av dem.

I beräkningar över hållbarhetsunderskottet beräknar man hur befolkningens åldrande påverkar utsikterna för de offentliga finanserna under de kommande decennierna. Utöver befolkningens åldrande orsakar också andra faktorer tryck på den offentliga ekonomin. De beror till exempel på beredskapsåtgärder i den nya försämrade säkerhetspolitiska miljön, klimatförändringarna och på behovet att förnya och reparera infrastruktur, men de ingår inte i granskningen av hållbarhetsunderskottet.

De offentliga finansernas hållbarhet i alternativa scenarier

Med hjälp av beräkningen av hållbarhetsunderskottet kan man granska den offentliga ekonomins hållbarhet på lång sikt i olika scenarier, där variablerna i kalkylen följer alternativa utvecklingsförlopp i förhållande till basscenariot. Ett centralt antagande i följande bedömningar är att de åtgärder som ökar sysselsättningen eller produktiviteten är kostnadsneutrala, det vill säga att åtgärderna i sig inte belastar de offentliga finanserna. Åtgärder som kräver betydande offentliga satsningar kan försvaga de offentliga finanserna, även om de stärker ekonomins tillväxtpotential. Beräkningen över hållbarhetsunderskottet visar inte heller på vilket sätt eller enligt vilken tidtabell det vore förnuftigt att stabilisera skuldkvoten i den offentliga ekonomin. Kalkylen beaktar inte heller de negativa inverkningarna av anpassningen eller de strukturella reformernas eventuella gynnsamma inverkan på den ekonomiska tillväxten.

Det att befolkningen i arbetsför ålder minskar försvagar ekonomins tillväxtpotential och försvagar därmed hållbarheten i de offentliga finanserna. Minskningen av befolkningen i arbetsför ålder kan på vissa villkor kompenseras genom högre nettoinvandring. Med antagandet att invandrarnas sysselsättning och lönenivå inte skulle avvika från den infödda befolkningen minskar en ökning av den årliga nettoinvandringen med 7 500 personer hållbarhetsunderskottet med ca 0,4 procentenheter. Detta förutsätter att invandringen till största delen är arbetsrelaterad och således inte ökar de direkta kostnaderna inom de offentliga finanserna. Med tanke på den offentliga ekonomins hållbarhet är det väsentligt hur stora skatteinkomsterna från invandrarnas inkomster är i förhållande till de förmåner och tjänster som betalas ut på lång sikt.

Också det att en större andel av befolkningen är sysselsatt skulle ha en gynnsam inverkan på de offentliga finanserna. En högre sysselsättning ökar totalproduktionen och därmed skatteinkomsterna inom den offentliga ekonomin. Samtidigt minskar den lägre andelen arbetslösa de offentliga utgifterna för skötseln av arbetslösheten. En permanent ökning av sysselsättningsgraden med en procentenhet skulle minska hållbarhetsunderskottet med ca 0,25 procentenheter.

Den förbättrade produktiviteten ökar direkt skatteinkomsterna, men produktivitetsökningen ökar också utgifterna inom den offentliga sektorn. Detta beror på att produktivitetsökningen på lång sikt ökar realinkomsterna inom alla sektorer lika mycket, vilket också syns i ökningen av arbetskraftskostnaderna inom den offentliga sektorn. I beräkningarna av hållbarhetsunderskottet beräknas arbetsproduktiviteten öka med i genomsnitt 1,5 % per år på lång sikt. En betydande permanent ökning av

produktivitetstillväxten med 0,5 procentenheter skulle minska hållbarhetsunderskottet med endast 0,3 procentenheter.

Däremot har en produktivitetstillväxt inom de offentliga social- och hälsovårdstjänsterna en betydande inverkan på hållbarheten i de offentliga finanserna. Hållbarhetsutmaningen inom den offentliga ekonomin gäller den förväntade ökningen av efterfrågan på social- och hälsovårdstjänster. Om produktivitetstillväxten inom de offentliga social- och hälsovårdstjänsterna kunde förbättras permanent till exempel med 0,5 procentenheter per år i förhållande till andra branscher, skulle det avsevärt bromsa upp ökningen av de offentliga utgifterna på lång sikt och på så sätt minska hållbarhetsunderskottet med ca 1,9 procentenheter.

4. Statens finansiella åtaganden och risker

Statens åtaganden kan delas in i direkta åtaganden och villkorliga åtaganden, som exempelvis genom borgen eller garantier kan medföra en betalningsskyldighet för staten. Statens finansiella åtaganden och de risker som är förenade med dem kan uppstå på olika håll inom statens budgetekonomi, statens fonder eller statens affärsverk. Staten kan även ha faktiskt ansvar t.ex. för att trygga kontinuiteten i samhällets funktioner, trots att en lag eller ett avtal inte direkt förpliktar staten till det. Det är svårt att göra en entydig bedömning av riskerna i samband med åtagandena, och därför används i granskningen i tabellen nedan för tydlighetens skull de nominella värdena för åtagandena. Uppgifterna om statens reala och finansiella förmögenhet baserar sig på finansräkenskaperna. När det gäller den finansiella förmögenheten presenteras i tabellen dessutom vissa viktiga, offentligt noterade aktieinnehav. Utöver dessa äger staten eller är delägare i flera företag vars värdering baserar sig på bokföringsvärdet.

I statens finansieringstillgångar kan värdet av bolagsinnehaven variera avsevärt bland annat till följd av konjunkturerna. Staten har 2010—2021 genom sitt ägande fått utdelningsinkomster på 0,8—2,0 miljarder euro per år. År 2022 uppgick statens inkomster av utdelning till cirka 1,36 miljarder euro.

Tabell 5. Sammanfattning av statens tillgångar och åtaganden, md euro

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tillgångar								
Statens realltillgångar	56,7	56,8	57,9	58,7	59,4	58,6	61,1	
% av BNP	26,8	26,1	25,6	25,1	24,8	24,6	24,4	
Statens finansiella förmögenhet¹	75,6	76,8	77,5	80,4	89,1	106,8	101,7	
% av BNP	35,8		35,3	34,4	37,1	44,9	40,6	
— varav								
Statskassan	4,4	3,1	3	2,1	2,3	7,6	4,8	3,7
Solidium	6,8	7,8	8,6	6,8	7,5	7,6	9,0	7,9
Övrigt noterat aktieinnehav	10,2	11,5	15,2	15,5	19	26	25	19,7
Bostadsfondens fordringar	5,9	5,2	4,6	4,2	3,7	3,2	2,8	2,4
Åtaganden								
Statsskulden	99,8	102,3	105,8	105	106,4	124,8	128,7	141,6
% av BNP	47,2	47	46,8	44,9	44,3	52,4	51,4	53,1 ²
Kommunernas skuld	18	19	19,2	21,0	23,8	25,8	26,1	
% av BNP	8,5	8,7	8,5	9,0	9,9	10,8	10,3	

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Statsborgen och statsgarantier ³	44,2	46,1	52,3	56,6	60,2	61,7	64,2	68,5
% av BNP	20,9	21,2	23,1	24,2	25,1	25,9	25,4	25,7 ²
— Finnvera	22,6	22,6	27,7	30,3	32,6	31,6	32,1	35,1
— Studielån	2	2,3	2,7	3,4	4	4,5	5	5,5
— EFSF	6,2	6,3	7	7	7	6,8	6,6	6,7
— Finlands Bank	0,5	0,6	0,4	0,5	0,6	0,6	0,8	0,8
— Statliga fonder	12,3	13,2	13,8	14,6	15,5	16,5	17,7	18,6
— Covid-19-stödåtgärder ⁴						1	1,4	1,4
— Övriga	0,6	1,1	0,6	0,8	0,5	0,7	0,7	0,5
Kapitalåtaganden	17,8	18	17,9	17,9	17,9	18,2	19,4	19,4
% av BNP	8,4	8,3	7,9	7,6	7,4	7,7	7,7	7,3 ²
Övriga åtaganden	130,8	129,5	128,3	127,6	130	132,9	134,3	157,2
% av BNP	61,9	59,5	56,8	54,4	54,1	55,9	53,6	58,9 ²
— Budgetekonomin ⁵	128,3	126,9	125,5	124,7	127,2	131,6	131,5	153,8
— Fondekonomin	0,9	1,2	1,6	1,7	1,7	1,8	2	2,4
— Affärsverken	1,6	1,4	1,2	1,2	1,1	0,9	0,8	1,0

¹⁾ Tidsserien har uppdaterats så att den motsvarar den ändrade statistiken.

²⁾ Förhandsuppgift

³⁾ Statsborgen och statsgarantierna presenteras närmare i bilaga 12 till statsbokslutet.

⁴⁾ Inbegriper borgensförbindelser för rederier som är kritiska med tanke på försörjningsberedskapen och för Finnair samt borgen för lån inom ramen för EU:s stödprogram SURE och för Europeiska investeringsbankens Covid-19-garantifond samt Covid-19-vaccingarantin.

⁵⁾ Innehåller pensionsansvar. Pensionsansvaret var 97,0 miljarder euro vid utgången av 2022.

De största delområdena när det gäller statens åtaganden är statsskuld, pensionsansvar, statsborgen och statsgarantier. Pensionsansvaret beräknades vara 97 miljarder euro vid utgången av 2022. Den största ökningen under de senaste 10 åren har skett i beloppen av statsskuld samt statsborgen och statsgarantier. Vid utgången av 2022 var statsskulden 141,6 miljarder euro och den befintliga stocken för statsborgen och statsgarantier 68,5 miljarder euro.

I synnerhet de borgensförbindelser som gäller Finnvera och de statliga fonderna har redan länge ökat stadigt. Ökningen i Finnveras borgensförbindelser har gällt exportgarantier och Finnveras medelsanskaffning. Exportgarantiernas andel i slutet av 2022 var 21,8 miljarder euro, varav beloppet av utnyttjade ansvarsförbindelser var 14,1 miljarder euro. Vid exportfinansiering är det typiskt att borgensansvaren koncentreras till vissa branscher och till stora grupper av kunder med inbördes anknytning.

Borgensförbindelser till ett belopp av 18,4 miljarder euro som ingåtts via Statens bostadsfond utgör merparten av fondernas borgensstock på 18,6 miljarder euro. Ökningen av Statens bostadsfonds borgensstock har främst gällt sådan finansiering av hyreshus och bostadsrättshus som garanteras av staten, i fråga om vilken borgensstocken vid utgången av 2022 uppgick till 16,6 miljarder euro. Det totala beloppet av borgensförbindelser som gällde enskildas bostadslån var 1,8 miljarder euro vid utgången av 2022. Den centrala risken vid finansieringen av hyreshus och bostadsrättshus hänför sig till sådana objekt som belånats och garanterats av staten och som finns i områden med minskande befolkningsunderlag, där beläggningsgraden minskar och fastighetsvärdena sjunker. Utöver borgensansvar innehåller en betydande del av den bostadsfinansiering som garanteras av staten statligt räntestöd, i vilket ingår en risk för att beloppet av statens betalningsskyldighet ökar till följd av en betydande höjning av räntenivåerna. År 2022 var utgifterna för det räntestöd som ingår i bostadsfinansieringen endast cirka 1,7 miljarder euro, men enligt en prognossimulering skulle en höjning

av räntan på lånestocken till 5 % medföra en årlig kostnad på cirka 285 miljoner euro. Prognosen höjs ytterligare på grund av den ökade räntestödslånestocken, som under de senaste åren har uppgått till cirka 1 miljard euro.

Borgens- och garantiansvar som beviljats till följd av covid-19-pandemin och Rysslands anfallskrig mot Ukraina fortsätter att gälla under ramperioden.

Vid uppföljningen av statens borgensansvar har man infört uppföljning av borgensavgifter som tagits ut, av borgensersättningar som betalats och av återkrav som betalats tillbaka. År 2022 togs det ut 17,8 miljoner euro i borgensavgifter och 79 miljoner euro i borgensersättningar. Genom återkrav inflöt 37,5 miljoner euro, vilket innebär att borgenskostnadernas nettobelopp uppgick till 23,7 miljoner euro 2022. I siffrorna ingår budget- och fondekonomin. Poster som omfattats av Finnveras egen ekonomi ingår inte till den del de inte har belastat statens budgetekonomi.

Borgensavgifter, borgensersättningar och återkrav inom statens budgetekonomi och fondeekonomi 2020—2022, mn euro

	2020	2021	2022
Borgensavgifter	18,1	25,3	17,8
Betalda borgensersättningar	51,2	77,2	79,0
Återkrav	27,7	33,4	37,5
Kostnad, netto	5,3	18,6	23,7

Om bestämmelserna om uttag av borgensavgifter förblir oförändrade är den framtida utvecklingen av intäkterna från borgensavgifterna i första hand beroende av antalet nya borgensförbindelser som beviljas, eftersom borgensavgiften i huvudsak tas ut endast som en engångsavgift i samband med att borgen utnyttjas. För en betydande del av de nya borgensförbindelserna tas ingen borgensavgift ut. Den kvantitativa utvecklingen av borgensersättningarna beror på hur borgensstocken och motparternas riskbenägenhet utvecklas. Också den allmänna ekonomiska utvecklingen och yttre chocker påverkar risken för att borgensersättningar realiserar, eftersom borgensförluster vanligen realiserar mer än normalt under svaga konjunkturer.

I anslutning till covid-19-pandemin har Europeiska unionen som en del av det nya beslutet om egna medel beslutat om återhämtningsinstrumentet och dess finansiering. De lån som tas upp med anledning av återhämtningsinstrumentet kommer att öka Europeiska unionens ansvarsförbindelser med sammanlagt 750 miljarder euro (uttryckt i 2018 års priser). Finlands kalkylerade andel av detta belopp beräknas vara cirka 13 miljarder euro. De betalningar som realiserar för Finlands del efter 2027 hänför sig till det stöd i form av bidrag som fördelas via återhämtningsinstrumentet, varav Finlands andel bedöms vara sammanlagt 6,6 miljarder euro.

Till de villkorliga åtagandena räknas också de infordringsbara kapitalåtagandena gentemot internationella institut, som uppgick till cirka 19,4 miljarder euro vid utgången av 2022. Sedan 2012 har det kapitalåtagande på 11,1 miljarder euro som hänför sig till Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM) utgjort huvuddelen av kapitalåtagandena.

De låne- och finansieringsansvar som överförts från kommunerna till välfärdsområdena vid ingången av 2023 behandlas i kapitel 6.

Riskerna i samband med de offentliga finanserna är ofta på många sätt bundna till den allmänna ekonomiska utvecklingen. I ett exceptionellt svårt ekonomiskt läge kan de offentliga finanserna försvagas genom samtidig påverkan av flera olika faktorer. Riskerna i samband med makroutvecklingen, den offentliga skuldsättningen, den offentliga sektorns ägande, beviljade förbindelser och garantier samt övriga åtaganden inom den offentliga sektorn korrelerar med varandra. Under normala konjunkturväxlingar realiserar i allmänhet endast en del av riskerna, men vid en mer omfattande yttre chock kan riskerna för statsfinanserna vara betydande. Den exceptionella situation som uppstod till följd av covid-19-pandemin berörde hela samhället på ett övergripande sätt, och stödåtgärderna i anslutning till den ökade snabbt både statsskulden och borgensansvaren. Även Rysslands anfallskrig mot Ukraina och förändringarna på energimarknaden i samband med det har krävt exceptionella ekonomiska satsningar av staten både på interna stödåtgärder och på tilläggsåtgärder inom försvaret och säkerheten. I krissituationer ökar också ofta risken för att befintliga borgensansvar realiserar. Också skatteintäkterna minskar vanligen i tider med svag ekonomisk utveckling eller kriser.

Från och med 2022 har den kraftigt ökande inflationen och den snabba höjningen av räntenivån utgjort ett nytt yttre hot mot statsfinanserna. Höjningen av räntenivån ökar ränteutgifterna för statsskulden. År 2022 uppgick ränteutgifterna för statsskulden till 0,8 miljarder euro och enligt uppskattning uppgår utgifterna till 2,6 miljarder euro 2023. Ränteutgifterna beräknas öka ytterligare under de följande åren. (Se även avsnitt 5.5) Den allmänna höjningen av räntenivån ökar också statens räntestödsavgifter för räntestödslån och ökar eventuellt riskerna i samband med lån med statlig borgen. Utöver de ovan nämnda faktorerna påverkas riskerna för staten av hur åtagandestocken utvecklas. Den höjda räntenivån medför ett ännu större tryck på att begränsa skuldnivån och beloppet av villkorliga åtaganden.

De kostnader som uppstår när statens åtaganden realiserar kan komma att utgöra en betydande börda för nationalekonomin. Detta accentuerar vikten av en noggrann riskbedömning och riskhantering vid finansiella beslut som är bindande för staten och vid hanteringen och uppföljningen av åtagandena. På lång sikt bör man skapa beredskap för överraskande chocker som påverkar den totala ekonomin så att man har möjlighet att minska statens åtaganden vid högkonjunkturer, eftersom detta ger spelrum för åtgärder i krissituationer.

Statens finansiella åtaganden och de risker som är förenade med dem behandlas närmare i den översikt av statens åtaganden och risker som offentliggörs av finansministeriet.

5. Statsfinanserna

5.1. Rambestämmelsen för statsfinanserna

Systemet med ramar för statsfinanserna grundar sig på de bindande, reella totala ramar som gjorts upp för valperioden och i vilka man årligen endast gör behövliga justeringar av pris- och kostnadsnivån samt strukturella korrigeringar. Ramsystemet grundar sig på ex ante-utvärdering, vilket innebär att systemet begränsar de utgifter som kan budgeteras i statsbudgeten. Rambeslutet för 2024—2027 innehåller inte den s.k. ramnivån för valperioden. Den regering som utnämns efter riksdagsvalet i april 2023 beslutar om ramnivån för valperioden och om de ramregler för 2024—2027 som ska iakttas under nästa valperiod. I detta beslut om ramarna för statsfinanserna granskas således endast mer allmänt utvecklingen av utgifterna inom budgetekonomin.

I rambeslutets totala utgiftsnivå har man genom så kallade ramreserveringar berett sig på bl.a. tilläggsfinansiering enligt lagen om FoU-finansiering samt på justeringar i efterhand av välfärdsområdenas finansiering. Dessa ramreserveringar är avsedda att användas endast för dessa utgifter.

Under den gångna valperioden användes den säkerhetspolitiska undantagsklausul som beslutades våren 2022. Undantagsklausulen har 2022 och 2023 beaktats som en strukturell korrigering av ramnivån, det vill säga ramen för valperioden har höjts i enlighet med utgifterna, varvid utgifterna har täckts utanför ramen. Utgifter som omfattas av den säkerhetspolitiska undantagsklausulen sträcker sig också till ramperioden 2024—2027, och de ingår i utgiftsnivån i detta rambeslut.

5.2. Utvecklingen av utgifterna samt anslagsramen inom budgetekonomin

Utvecklingen av utgifterna inom budgetekonomin 2024—2027

Utgifterna inom budgetekonomin beräknas 2024 uppgå till ca 88,3 miljarder euro, vilket är 4,8 miljarder euro mer än vad som budgeterats för 2023 (inkl. den första tilläggsbudgeten). Till de viktigaste faktorerna som ökningen av anslagsnivån jämfört med 2023 beror på är bl.a. de lagstadgade och avtalsbaserade indexjusteringarna år 2024 (2,1 miljarder euro) samt ändringar i den statliga finansieringen av välfärdsområdena. Till välfärdsområdena anvisas för år 2024 finansiering på 2,8 miljarder euro mer än vad som budgeterats (inkl. den första tilläggsbudgeten) för 2023, och utöver det görs en lagstadgad indexjustering.⁵ Anslagsnivån i budgetekonomin åren 2024—2027 ökar också av de ramreserveringar för ramperioden som konstaterats i avsnitt 5.1.

Utgifterna inom budgetekonomin beräknas under ramperioden uppgå till i genomsnitt ca 88,2 miljarder euro enligt prisnivån 2024. Utgifterna i budgeten för 2027 beräknas uppgå till 88,4 miljarder euro (prisinivå 2024).

Jämfört med rambeslutet från våren 2022 ökar utgifterna för 2024—2026 med i genomsnitt 8,0 miljarder euro per år. Ökningen av utgifterna förklaras bl.a. av flera faktorer som hänför sig till indexjusteringar (3,0 miljarder euro), den beräknade ökningen av ränteutgifter (i genomsnitt 2,3 miljarder euro) samt den som ramreservering beaktade beredskapen för eventuella årliga efterhandsjusteringar som föranleds av välfärdsområdenas finansieringssystem. Också utgifterna för den s.k. säkerhetspolitiska undantagsklausulen åren 2024—2026 har ökat med ca 0,6—0,9 miljarder euro per år jämfört med det tidigare rambeslutet.

Utgifter utanför ramen

En del av utgifterna inom budgetekonomin står så att säga utanför ramen. Enligt den regel för utgiftsramen som varit gällande under den gångna valperioden har utanför ramarna lämnats bl.a. de konjunkturrelaterade utgifterna, ränteutgifterna för statsskulden och de utgifter där staten fungerar som teknisk förmedlare av medfinansiering från utomstående. De utgifter som enligt regeln för utgiftsramen för den gångna valperioden står utanför ramen beräknas år 2024 uppgå till ca 13,4 miljarder euro, vilket är 0,3 miljarder euro mer än vad som budgeterats för 2023 (inkl. den första tilläggsbudgeten).

Den totala nivån för utgifter utanför ramen är i genomsnitt 13,2 miljarder euro under ramperioden. Ränteutgifterna för statsskulden beräknas uppgå till 3,4 miljarder euro per år åren 2024—2026 och 3,8 miljarder euro år 2027. De utgifter som finansieras med inkomster från EU:s återhämtningsinstrument sjunker gradvis under ramperiodens första år och upphör år 2026.

---

⁵ Till välfärdsområdena betalades 1,9 miljarder euro av finansieringen för 2023 redan i december 2022, vilket minskar jämförelsetalet för år 2023. Å andra sidan ingår finansiering av engångsnatur till ett belopp av 350 miljoner euro i finansieringen för 2023.

I och med den reform av arbets- och näringsstjänsterna som träder i kraft vid ingången av 2025 överförs sammanlagt ca 440 miljoner euro från social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel till statsandelen för kommunal basservice. I tabellen nedan ingår dessa utgifter fortfarande i konjunkturrelaterade utgifter.

Utgifter utanför ramen, md euro enligt pris- och kostnadsnivån 2024 (2023 års gängse priser)

	2023 (budget+ tilläggs- budget)	2024	2025	2026	2027
Konjunkturrelaterade utgifter	4,9	4,8	4,8	4,8	4,8
Kompensation till kommunerna på grund av ändringar i beskattningsgrunderna	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
Utgifter motsvarande inkomster från EU	1,4	1,4	1,4	1,2	1,3
Ränteutgifter	2,6	3,4	3,4	3,4	3,8
Finansinvesteringar	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3
Tekniska genomgångsposter	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Mervärdesskatteanslag	2,0	1,7	1,7	1,6	1,6
Överföring till statens televisions- och radiofond	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Utgifter som finansieras med inkomster från EU:s återhämtningsinstrument	0,6	0,4	0,2	0,1	0,0
Sammanlagt	13,2	13,4	13,2	12,8	13,2

Justeringar av pris- och kostnadsnivån samt strukturella ändringar

Justeringar av pris- och kostnadsnivån höjer den totala nivån av utgifter som hör till ramen åren 2024—2027 med ca 1,8 miljarder euro jämfört med rambeslutet våren 2022, när man beaktar effekten av övergången till pris- och kostnadsnivån år 2024. Om man tar med också indexjusteringarna i utgifterna utanför ramen är effekten sammanlagt ca 2,1 miljarder euro på årsnivå.

I utgiftsnivån har man också beaktat en precisering av effekten av övergången till pris- och kostnadsnivån 2023 jämfört med rambeslutet våren 2022, samt de slutliga yrkeshögskole- och universitetsindexen för 2021. Dessa höjer utgiftsnivån med ca 0,9 miljarder euro jämfört med det föregående rambeslutet.

I justeringen i pris- och kostnadsnivån år 2024 har endast lagstadgade och avtalsbaserade priskorrigeringar beaktats. De pris- och kostnadsnivåjusteringar som ska göras i ramnivån preciseras ännu i samband med beredningen av den nya planen för de offentliga finanserna och budgetpropositionen för 2024 som görs efter riksdagsvalet.

I ramen görs inga strukturella korrigeringar (t.ex. tidsmässiga ändringar eller genomgångsposter) eftersom det för närvarande inte finns någon ram för valperioden för perioden 2024—2027. Inte heller någon s.k. odelad reserv eller tilläggsbudgetreserv har fastställts för ramperioden. Den regering som väljs efter riksdagsvalet våren 2023 beslutar om dem.

Justeringarna av pris- och kostnadsnivån behandlas närmare i bilaga 2.

Tabell 6. Ramarna för statsfinanserna enligt förvaltningsområde samt en uppskattning av utgifterna utanför ramen 2024—2027, mn euro enligt pris- och kostnadsnivån 2024

	2024	2025	2026	2027
23. Statsrådets kansli	219	213	212	212
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	25	25	25	25
Sammanlagt	243	237	237	237
24. Utrikesministeriet	1 240	1 260	1 301	1 349
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	154	154	154	154
Sammanlagt	1 394	1 414	1 455	1 503
25. Justitieministeriet	1 144	1 118	1 129	1 139
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	52	52	52	52
Sammanlagt	1 196	1 170	1 180	1 191
26. Inrikesministeriet	2 035	1 877	1 624	1 629
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	325	221	189	243
Sammanlagt	2 359	2 098	1 813	1 873
27. Försvarsministeriet	5 283	5 365	4 948	4 940
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	696	730	670	664
Sammanlagt	5 979	6 095	5 618	5 604
28. Finansministeriet	38 160	39 424	40 227	40 998
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	817	869	926	1 012
Sammanlagt	38 977	40 293	41 152	42 010
29. Undervisnings- och kulturministeriet	7 683	7 650	7 679	7 629
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	70	53	42	34
Sammanlagt	7 753	7 703	7 721	7 663
30. Jord- och skogsbruksministeriet	1 701	1 699	1 672	1 708
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	951	950	931	960
Sammanlagt	2 651	2 648	2 603	2 668
31. Kommunikationsministeriet	2 328	2 309	2 310	2 336
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	1 050	1 062	1 061	1 032
Sammanlagt	3 378	3 372	3 372	3 368
32. Arbets- och näringsministeriet	3 385	2 813	2 538	1 947
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	971	748	526	465
Sammanlagt	4 356	3 561	3 064	2 412
33. Social- och hälsovårdsministeriet	11 277	11 350	11 356	11 277
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	4 882	4 430	4 346	4 331
Sammanlagt	16 160	15 780	15 702	15 607
35. Miljöministeriet	216	224	236	233
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	12	12	12	12
Sammanlagt	228	237	249	245
36. Räntor på statsskulden	-	-	-	-
Uppskattning av utgifterna utanför ramen	3 393	3 447	3 426	3 842
Sammanlagt	3 393	3 447	3 426	3 842
Ramarna för förvaltningsområdena sammanlagt¹	74 840	75 473	75 382	75 541
Uppskattning av utgifterna utanför ramen sammanlagt	13 411	12 768	12 370	12 837
Huvudtitlarna sammanlagt	88 252	88 241	87 753	88 379

¹⁾ Huvudtitlarna 21 och 22 ingår i slutsumman.

5.3. Riktlinjer för budgetekonomin 2024—2027

Finansiering av forskning och utveckling

Lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet åren 2024—2030 trädde i kraft i början av 2023. Enligt lagen ökar det totala beloppet för fullmakter och anslag för forsknings- och

utvecklingsverksamhet i budgeten så att det år 2030 motsvarar 1,2 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Enligt finansministeriets senaste ekonomiska prognos innebär detta att den statliga finansieringen av forsknings- och utvecklingsverksamhet ska uppgå till ca 4,2 miljarder euro år 2030. Detta innebär en ökning på ca 1,9 miljarder euro i det totala beloppet av FoU-finansieringen enligt budgeten för 2023. Således ska FoU-finansieringen i statsbudgeten årligen ökas med ca 270 miljoner euro jämfört med året innan. Kalkylen grundar sig på en uppskattning av BNP till gängse pris 2030, som uppgår till 350 miljarder euro. Höjningen av FoU-finansieringen för 2024—2027 enligt lagen uppdateras i enlighet med den nyaste ekonomiska prognosen i samband med att budgeten för 2024 görs upp under hösten 2023.

Enligt Statistikcentralens preliminära uppskattning uppgår den statliga FoU-finansieringen i budgeten för 2023 till 2,4 miljarder euro. Det totala beloppet av den FoU-finansiering som riktats till olika förvaltningsområden i tidigare beslut beräknas vara 2,4 miljarder euro 2024, 2,4 miljarder euro 2025, 2,4 miljarder euro 2026 och 2,5 miljarder euro 2027. Av finansieringen anvisas under ramåren ca 60—62 procent till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde och ca 27—28 procent till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Enligt FoU-finansieringslagen och den nyaste ekonomiska prognosen ska statens FoU-finansiering vara 2,6 miljarder euro (+0,3 miljarder euro) i budgeten för 2024, 2,9 miljarder euro (+0,5 miljarder euro) 2025, 3,2 miljarder euro (+0,7 miljarder euro) 2026 och 3,4 miljarder euro (+1,0 miljarder euro) 2027.

Nivån på FoU-finansieringen under ramåren enligt finansieringslagen (*FM:s beräkningar)

	2023 (SC:s uppskattning)	2024*	2025*	2026*	2027*
md euro	2,35	2,62	2,89	3,16	3,43
förändring från föregående år (md euro)		0,27	0,27	0,27	0,27

Ökningen enligt finansieringslagen riktas inte enligt förvaltningsområde eller moment i denna plan för de offentliga finanserna, men man bereder sig på tilläggsfinansiering med en s.k. ramreservering som uppgår till 150 miljoner euro 2024, 300 miljoner euro 2025, 500 miljoner euro 2026 och 700 miljoner euro 2027. Ramreserveringen är mindre än den ökning av FoU-finansieringen som krävs enligt finansieringslagen, eftersom ökningen täcker den tillgängliga FoU-finansieringen (fullmakter och anslag), medan man i reserveringen endast har beaktat varje års anslagsbehov som realiserats med fördröjning när det gäller fullmakterna. Beslut om riktande av FoU-finansieringen fattas senare i samband med kommande budgetar och planer för de offentliga finanserna. Samtidigt bedöms även effekterna av åtgärderna på fullmakterna och anslagen.

I uppskattningarna av skatteinkomsterna har man därtill beaktat det avdrag för forskningssamarbete som gäller 2021—2027 samt de extra avdrag för forskning och utveckling som trädde i kraft 2023.

Anslagseffekter i anslutning till Finlands Natomedlemskap

Finland har ansökt om medlemskap i Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) och fått observatörsstatus i organisationen. Även om tidtabellen för ratificeringsprocessen är förknippad med osäkerhet är antagandet att Natomedlemskapet förverkligas. I rambeslutet har man beaktat sådana nödvändiga resursbehov som är kända inom olika förvaltningsområden och som inte kan täckas med

befintliga anslag. Medlemskapet medför utgifter bl.a. i anknytning till medlemsavgifter till Natos militära och civila budget, placeringen av personal i Natos ledningsstrukturer, utvecklandet och införandet av ledningssystem samt tilläggsuppgifter på nationell nivå.

Kostnaderna preciseras när beredningen framskrider och i fortsättningen är det nödvändigt att fästa särskild uppmärksamhet vid i vilken mån man kan täcka dem genom att omfördela befintliga anslag.

De resursökningar som hänför sig till medlemskapet gäller UM:s, FSM:s, IM:s, KM:s, SRK:s och FM:s förvaltningsområden. Under ramperioden uppgår de Nato-bundna utgiftsökningarna till 50—65 miljoner euro per år.

Avkastningen av penningpelsverksamheten

Det ekonomiska beroendet och kopplingen av anslagsnivån för verksamheter finansierade med avkastningen av penningspel till Veikkaus Ab:s avkastning upphör vid ingången av 2024 när ändringen av lotterilagen (1047/2001) träder i kraft. För de verksamheter som hittills finansierats med Veikkaus Ab:s avkastning har man genom parlamentariskt samarbete antagit en ny finansieringsmodell där verksamheterna framöver finansieras med allmänna budgetmedel inom utgiftsramen.

Den totala finansieringen för understödsverksamheten 2024 inom undervisnings- och kulturministeriets, jord- och skogsbruksministeriets och social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområden uppgår till 990 miljoner euro. Beloppet bygger på det reella medeltalet av statsunderstödsfinansieringen för tioårsperioden 2013—2022, utökat med finansieringen anvisad till veteranerna 2022. I den totala finansieringen för 2025—2027 har man beaktat att finansieringen till veteranerna minskar årligen.

Inom social - och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde omfattar anslagsnivån dessutom frigjorda s.k. ofördelade vinstmedel som överförs från Penningautomatföreningen 2024—2026.

Reformen av arbets- och näringstjänsterna

Ansvar att ordna offentlig arbetskraftsservice överförs från arbets- och näringsbyråerna till kommunerna den 1 januari 2025. Ansvar att ordna arbetskraftsservice utgör en ny statsandelssuppgift för kommunerna som anvisas full finansiering för den uppgiften. Från arbets- och näringsministeriets huvudtitel överförs från och med 2025 totalt ca 488 miljoner euro till statsandelen för kommunal basservice. Till statsandelen överförs dessutom totalt ca 440 miljoner euro från social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel. Av detta belopp utgör ca 265 miljoner euro är kompensation för att kommunernas finansieringsansvar för utkomstskyddet för arbetslösa ökar.

För de omställningskostnader som reformen av arbets- och näringsservicen medför anvisas ett tillägg som 2024 uppgår till ca 14 miljoner euro och de följande åren till ca 2,5 miljoner euro. För beredskapen för kommunernas ändringskostnader görs dessutom en preliminär ramreservering på 34 miljoner euro för 2024. Anslagsbehovet preciseras vid budgetberedningen.

Anslagseffekterna av den säkerhetspolitiska undantagsklausulen

Under den gångna valperioden användes den säkerhetspolitiska undantagsklausul som beslutades våren 2022. Undantagsklausulen har 2022 och 2023 beaktats som en strukturell korrigering av ramnivån, det vill säga ramen för valperioden har höjts i enlighet med utgifterna så att utgifterna har täckts utanför ramen. I ramperioden 2024—2027 ingår ingen valperiodsram och således inget undantag från ramen i egentlig mening. I tabellen nedan beskrivs dock utgifterna enligt undantagsklausulen för ramperioden, enligt principen att utgifterna omfattas av undantagsklausulen enligt samma kriterier som för 2022 och 2023.

Säkerhetspolitisk undantagsklausul, budgeterade anslag och anslag som ingår i rambeslutet 2022—2027, mn euro

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Cybersäkerhet	38,3	58,6	57,5	50,1	40,3	37,5
Gränssäkerhet och försvar	695,4	1 137,8	745,1	581,5	419,0	469,0
Migrationen som helhet	343,4	818,1	896,2	888,8	707,4	353,4
Energisjälvförsörjning och grön omställning	167,5	231,4	150,1	124,1	49,0	4,0
Försörjningsberedskap	293,1	10,0				
Kompensation för höjda energipriser	168,8	430,2				
Bistånd till Ukraina	114,8	72,7	276,8	240,0	170,0	153,0
Övriga utgifter	8,4	1,1				
Totalt	1 829,7	2 759,9	2 125,7	1 884,5	1 385,8	1 016,9

För de utgifter som omfattas av den säkerhetspolitiska undantagsklausulen har det för åren 2022 och 2023 budgeterats och för ramperioden 2024—2027 allokerats sammanlagt 11,0 miljarder euro. Uppskattningsvis drygt 0,2 miljarder euro blir den permanenta utgiftsnivån medan resten är tidsbundna utgifter.

Olika förvaltningsområden anvisas anslag på bred front för att förbättra cybersäkerheten. I anslagen för gränssäkerhet och försvar ingår bl.a. en höjning av Försvarsmaktens omkostnader, tilläggsanslag för anskaffning av försvarsmateriel samt anslag för byggande och underhåll av hindret vid östgränsen.

Efter Rysslands anfällskrig mot Ukraina i februari 2022 har sammanlagt 52 066 ansökningar om tillfälligt skydd blivit anhängiga i Finland (läget den 13 mars 2023). Totalt ca 4 miljarder euro har reserverats 2022–2027 för att täcka de uppskattade utgiftsökningarna av migration. Medel har reserverats bl.a. för mottagningsutgifter, undervisning som förbereder för grundläggande utbildning, småbarnspedagogik, förmåner och integrationsutbildning. De mest betydande utgifterna utgörs dock av integrationsersättningar. Personer som får tillfälligt skydd och har en hemkommun omfattas från och med den 1 mars 2023 av de statliga ersättningarna enligt integrationslagen.

Områdena försörjningsberedskap, energisjälvförsörjning och grön omställning omfattar bl.a. stöd som riktas till jordbruket, höjningar av energistödsfullmakten samt understöd för slopande av oljeuppvärmning i bostadshus.

Kompensationen för höjningen av energipriserna omfattar till exempel en elpriskompensation som betalas retroaktivt (tilläggsbudgetpropositionen 2023) och en extra höjning av FPL-indexet som gjordes den 1 augusti 2022. Regeringen har också beslutat om sådana åtgärder avsedda att trygga hushållens köpkraft vid exceptionell inflation och sådana åtgärder på grund av exceptionellt höga energi- och elpriser som inte omfattas av undantagsklausulen. De omfattar t.ex. det extra barnbidrag som betalades ut i december 2022 (tilläggsbudget IV 2022) och det temporära elstödet (kompletterande budgetprop. 2023).

Ukraina har fått stöd bland annat i form av civilt materiellt bistånd, bistånd för den akuta humanitära situationen och bistånd för återuppbyggnad. Biståndet till Ukraina omfattar också ersättningar för materiellt bistånd som levererats till Ukraina.

Investeringar enligt planen för återhämtning och resiliens under ramperioden

Finlands slutliga andel av de understöd som delas ut från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens meddelades i juni 2022. Finlands andel minskade till 1,823 miljarder euro, eftersom Finlands ekonomi

hade utvecklats bättre än väntat. Finlands ministerarbetsgrupp för hållbar tillväxt beslutade i juni 2022 hur Finlands plan för återhämtning och resiliens ska uppdateras till följd av ändringen. Statsrådet godkände Finlands uppdaterade plan för återhämtning och resiliens den 26 januari 2023 och rådet för ekonomiska och finansiella frågor godkände planen den 14 mars 2023. Planen för återhämtning och resiliens (RRP) är en del av Finlands program för hållbar tillväxt med vars hjälp man påskyndar reformer och investeringar.

Åren 2021—2023 har medel enligt planen för återhämtning och resiliens anvisats till ett belopp av ca 1,1 miljarder euro. Genomförandet av planen för återhämtning och resiliens fortsätter under ramperioden och avslutas 2026. I planen för de offentliga finanserna ingår utgifter enligt Finlands uppdaterade plan för återhämtning och resiliens till ett belopp av 427 miljoner euro 2024, 231 miljoner euro 2025 och 56 miljoner euro 2026. Inkomstposten för EU:s utbetalningar är 312 miljoner euro 2024—2025 och 305 miljoner euro 2026.

Statens nya tjänste- och arbetskollektivavtal

Ett förhandlingsresultat om statens tjänste- och arbetskollektivavtal uppnåddes den 22 februari 2023 för avtalsperioden 2023—2025. Avtalet godkändes den 23 februari 2023. Det nya avtalet medför en anslagsökning på 243 miljoner euro 2024 och på 260 miljoner euro per år från och med 2025. Detta har beaktats i planen för de offentliga finanserna.

5.3.1. Riktlinjer för de olika förvaltningsområdena

Statsrådets kansli

Under ramperioden uppgår anslagen under statsrådets kanslis huvudtitel i genomsnitt till 239 miljoner euro per år. Anslagen för kansliets omkostnader uppgår till 154 miljoner euro 2024 och 148 miljoner euro 2025—2027.

I enlighet med statsrådets lokalplan är avsikten att 2023—2028 genomföra renoveringar av statsrådets lokaler samt nybyggnadsprojekt i Statsrådsborgens kvarter och i statsråds kvarteret. Ökningen av hyresutgifterna realiserar senare, när byggprojektet blir klart. Renoveringen av statsrådets lokaler 2024—2027 medför nödvändiga kostnader för planering, flytt och möblemang. Dessa har beaktats i det totala belopp som reserverats för utgifter. De beaktade utgifterna infaller till största del i slutet av byggprojektet.

Statsrådets kansli allokeras medel bl.a. för justering av nivån för statsrådets IKT-investeringar och IKT-kostnader, beredskap inför förändringar i cybersäkerhetsläget och kostnadseffekterna av ett Natomedlemskap.

Utrikesministeriets förvaltningsområde

Under utrikesministeriets huvudtitel uppgår anslagen för ramperioden till 1,4—1,5 miljarder euro per år. I slutet av ramperioden utgör utrikesförvaltningens andel 18 % av anslagen, krishanteringens andel 5 %, andelen för utvecklingssamarbete 68 % och andelen för övriga utgifter 8 %.

Målet för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik är att stärka Finlands internationella ställning, trygga landets självständighet och territoriella integritet, stärka Finlands och finländarnas säkerhet och välfärd och upprätthålla ett fungerande samhälle.

För utrikesministeriets omkostnader anvisas 258—254 miljoner euro per år. I anslagen beaktas inflationens konsekvenser för beskickningarnas kostnader och med anledning av Finlands

Natomedlemskap anvisas utrikesförvaltningen tilläggsresurser på 2,3—2,1 miljoner euro per år jämfört med föregående rambeslut.

Finland är ordförande för Östersjöstaternas råd (CBSS) 2023—2024, för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) 2025 och för Nordiska ministerrådet 2026. Dessutom är Finland verksamt i Förenta Nationernas (FN) råd för mänskliga rättigheter 2022—2024 och kandiderar till Förenta Nationernas säkerhetsråd 2029—2030. För utgifterna för Finlands OSSE-ordförandeskap har sammanlagt 18,9 miljoner euro reserverats för perioden 2024—2026.

I anslagen för krishantering har utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen (2020), strategin för civil krishantering (2014) och handlingsprogrammet för fredsmäklning (2011) beaktats. Ramperiodens anslag för militär krishantering under utrikesministeriets huvudtitel uppgår till 53 miljoner euro per år. I anslagen har man beaktat de insatser som Finland kommer att delta i. Anslagen för civil krishantering uppgår till ca 19 miljoner euro, vilket möjliggör en resurs på ca 150 experter. För fredsmäklning anvisas totalt 3,9 miljoner euro. Av dessa utgör 2,1 miljoner euro en överföring från momentet för egentligt utvecklingssamarbete.

För samarbetet i Östersjöområdet, Barentsregionen och den arktiska regionen anvisas medel till ett belopp av 3,0 miljoner euro per år 2024—2027. Genom det regionala samarbetet främjas säkerhet och välmående i Finland med närliggande områden, ett gott tillstånd för miljön, en nedgång i klimatskadliga utsläpp samt god folkhälsa och ekonomisk verksamhet.

De viktigaste nya besluten och ändringarna

Ett långsiktigt mål inom utvecklingssamarbetet är att höja utvecklingsfinansieringen till den andel på 0,7 procent av bruttonationalinkomsten som är FN:s mål. Under ramperioden uppgår anslagen för utvecklingssamarbete till 0,42 % av bruttonationalinkomsten per år. Den andelen har också tagits in för 2027. Anslagen för egentligt utvecklingssamarbete uppgår till ca 0,9 miljarder euro 2027.

Finlands andel på 40,1 miljoner euro i den europeiska fredsfaciliteten, en följd av den i mars 2023 fastställda höjningen på 2 miljarder euro av det totala finansiella taket, har beaktats under momentet Vissa medlemsavgifter och finansiella bidrag 2024 och en tilläggsfinansiering på 35 miljoner euro har allokerats för ändamålet. Den totala utgiftsramen omfattar dessutom en reservering på 70 miljoner euro som täcker en eventuell uppgång av Finlands betalningsandel vid en utökning av fredsfaciliteten 2025.

Justitieministeriets förvaltningsområde

Under justitieministeriets huvudtitel uppgår anslagen för ramperioden till ca 1,2 miljarder euro per år. Av denna summa ligger de årliga valutgifterna mellan ca 4 miljoner och ca 48 miljoner euro, beroende på vilka val som ordnas vilket år. Anslagen omfattar den gångna valperiodens anslagsökningar på grund av utökningen av arbetsuppgifterna inom rättsvården samt partiella öknings för att täcka stigande lokalhyror och IKT-utgifter. Anslagen under huvudtiteln består till största delen av omkostnader inom rättsvården (genomsnittet för ramperioden är 80 %). Av ramperiodens anslag under justitieministeriets huvudtitel anvisas 45 % till domstolar och rättshjälp, 24 % till verkställighet av straff, 15 % till ministeriet och förvaltningen, 9 % till ärenden som gäller betalningsstörningar, utsökning och konkursövervakning, 5 % till åklagarna och 2 % till valutgifter.

Visionen är ett öppet, aktivt och tryggt samhälle där var och en kan känna sig delaktig och lita på att ens rättigheter tillgodoses.

En särskild prioritet är att minska brott mot den personliga integriteten samt brott mot liv och hälsa, särskilt brott mot barn och våld i nära relationer. Från och med 2024 anvisas justitieministeriets

förvaltningsområde ett tillägg på ca 2,3 miljoner euro för brådskande behandling av brott mot barn. Domstolarnas andel av tillägget uppgår till ca 1,3 miljoner euro och Åklagarmyndighetens andel till ca 1,0 miljon euro.

Brottspåföljdsmyndigheten anvisas ett tillägg på ca 2,7 miljoner euro för att förbjuda rökning inomhus i slutna fängelser.

Justitieministeriets förvaltningsområde anvisas anslag från och med 2025 för tingshusprojekten i Björneborg, Vanda och Jyväskylä. Från och med 2027 har de nya lokallösningarna en permanent anslagseffekt på ca 3,2 miljoner euro.

Reformen av lagstiftningen om besöksförbud medför ett bättre skydd för offrets rättigheter. Reformen medför en ökning av antalet ansökningar om besöksförbud, besöksförbud meddelade av domstol och brottmål som gäller brott mot besöksförbud. Justitieministeriets förvaltningsområde anvisas ett tillägg på ca 1,5 miljoner euro från och med 2024 i syfte att göra systemet med besöksförbud effektivare.

De viktigaste nya besluten och ändringarna

För att trygga resurserna inom rättsvärderna, förkorta de långa behandlingstiderna och säkerställa att straff verkställs på ett säkert sätt anvisas justitieministeriets förvaltningsområde en tilläggsfinansiering för rättsvård på 30 miljoner euro 2024, 40 miljoner euro 2025, 55 miljoner euro 2026 och 50 miljoner euro från och med 2027.

En förutsättning för att verkställigheten av straff ska ske på ett resultatrikt och säkert sätt är att det i fängelserna och byråerna för samhällspåföljder finns tillräckligt med utbildad och kompetent personal. Brottspåföljdsmyndigheten allokeras ett tillägg på ca 1,0 miljon euro för att höja antalet examensstuderande inom brottspåföljdsområdet.

Inrikesministeriets förvaltningsområde

Anslagen under inrikesministeriets huvudtitel uppgår till ca 2,4 miljarder euro i början av ramperioden och sjunker till ca 1,9 miljarder euro 2027. I början av ramperioden återspeglar anslagen Gränsbevakningsväsendets storskaliga projekt (hinderstängslet vid östgränsen, utsjöbevakningsfartyg) samt beredskapen för utgifter föranledda av mottagning av personer från Ukraina. I slutet av ramperioden anvisas 15 % av huvudtitelns anslag till förvaltning, 53 % till polisväsendet, 17 % till Gränsbevakningsväsendets verksamhet, 5 % till räddningsväsendet och nödcentralsverksamheten och 9 % till utgifter av invandring.

Anslagsramen för inrikesministeriets förvaltningsområde har höjts med anledning av nödvändiga anslagsbehov inom förvaltningsområdet. Höjningsbehovet beror på det finansieringsunderskott som förvaltningsområdet har när det gäller att trygga verksamheten på nuvarande nivå, på att tidigare anslagsökningar har varit av engångsnatur, på nödvändiga och omfattande investerings- och utvecklingsbehov, på det avsevärda eftersatta underhållet av lokalerna och på nya lagstadgade skyldigheter som har bestående ekonomiska konsekvenser.

När det gäller polisen fortsätter arbetet för att dämpa kostnadsökningen och stabilisera ekonomin. För polisverksamhetens del har man dock eftersträvat en sådan anslagsnivå som är nödvändig för att trygga den kapacitet och service som behövs.

Den finansiering som behövs för driften av skyddspolisens informationssystem tryggas genom att verksamhetsanslaget höjs med 1,8 miljoner euro. Planeringen och beredningen av det nya lokalprojektet

fortsätter och projektet slutförs. De ökade hyreseffekter på 2,5 miljoner euro per år som den nya lokalen medför har beaktats.

Under ramperioden fortsätter processen för anskaffning av två nya utsjöbevakningsfartyg till Gränsbevakningsväsendet och byggandet av ett hinder vid östgränsen, i enlighet med tidigare beslut. För byggandet av hindret vid östgränsen anvisas för åren 2024 och 2025 sammanlagt 233 miljoner euro. I och med dessa tillägg och med beaktande av tidigare beviljade anslag uppgår finansieringen av hindret till sammanlagt 378 miljoner euro. Underhållskostnaderna till följd av dessa investeringar har beaktats. Omfattningen av och prestandan hos Gränsbevakningsväsendets verksamhet dimensioneras beroende på hur omvärlden utvecklas. Antalet gränsbevakare ökas i enlighet med ökningen av den stående styrkan vid den europeiska gräns- och kustbevakningen och för ändamålet anvisas en årlig tilläggsfinansiering på 1,3 miljoner euro.

Nödcentralverkets verksamhet under ramperioden tryggas genom en anslagshöjning på 2 miljoner euro som upprätthåller antalet jourhavande vid nödcentralerna på en tillräcklig nivå. Den tidsbundna finansieringen till Räddningsinstitutet för utbildning fortsätter.

Vid Migrationsverket fortsätter användningen av automatiserade funktioner för handläggning av tillstånd. För att trygga personalresurserna anvisas ett tillägg avsett att svara på det ökande antalet ansökningar, inklusive det extra arbete som kommer av handläggningen av ansökningar från personer i behov av tillfälligt skydd till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Utifrån den uppdaterade invandringsprognosen har anslaget för mottagande av flyktingar och asylsökande och för de understöd som betalas till klienterna höjts med ca 101 miljoner euro totalt 2024 och 77 miljoner euro 2025.

De viktigaste nya besluten och ändringarna

Anslagen för polisens omkostnader höjs för att verksamheten ska kunna upprätthållas på nuvarande nivå under ramperioden och för att de resursökningar som följer av ändringar i lagstiftningen ska bli beaktade. Permanent tilläggsfinansiering anvisas för polisens utgifter för lokaler och IKT, för de nya uppgifter som följer av ändringar i lagstiftningen och för att trygga verksamheten på nuvarande nivå (inkl. hyreseffekterna av lokalerna i Uleåborg och Tammerfors). I och med dessa tilläggsanslag uppgår anslagen för polisens omkostnader till ca 930 miljoner euro i slutet av ramperioden.⁶

Försvarsministeriets förvaltningsområde

Anslagen för försvarsministeriets förvaltningsområde uppgår till 6,0 miljarder euro 2024 och sjunker med 375 miljoner euro till 5,6 miljarder euro 2027. Ändringen föranleds i huvudsak av årliga variationer i omfattningen av finansieringen för jaktplanssystemet F-35A och upphandlingen av försvarsmateriel.

En höjning av anslagen som en konsekvens av förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön ingår i dimensioneringen av Försvarsmaktens omkostnader och av upphandlingen av försvarsmateriel. Anslagen inom ramutgifterna omfattar under ramperioden sammanlagt 5,8 miljarder euro i finansiering för jaktplansprojektet och sammanlagt 464 miljoner euro i finansiering för projektet Flottilj 2020. Under ramperioden verkställs två projekt som gäller sjö- och luftförsvarets huvudsystem. Inom dessa projekt ersätts marinens åldrande stridsfartyg samt den kapacitet som gäller flygvapnets Hornetplan. Under ramperioden allokeras ett årligt genomsnitt på över 43 % av utgifterna inom försvarsministeriets förvaltningsområde till upphandling av försvarsmateriel och F-35A-jaktplanssystemet.

---

⁶ Av tilläggsanslagen föranleds ca 37 miljoner euro av lönejusteringar.

Utgifterna för materiel och förvaltning inom militär krishantering förblir de samma, dock med en justering av kostnadsnivån, och uppgår till ca 65 miljoner euro. De pågående insatserna fortsätter, med undantag av Afghanistan. I insatserna deltar en styrka på strax över 400 personer. De största operationerna är Libanon, Irak och Kosovo.

Kostnadsnivån justeras årligen enligt vedertagen praxis när det gäller anslagen för försvarsmaktens omkostnader (exklusive personalkostnader), anslagen för anskaffningar av försvarsmateriel och anslagen för den militära krishanteringens materielutgifter och förvaltningsutgifter (exklusive personalkostnader). I jaktplansupphandlingen görs dessutom årliga indexjusteringar och justeringar av köpkraften enligt avtalet i den årligen obundna delen av beställningsfullmakten och i annat tillgängligt reservationsanslag för anskaffning av multirollflygplan.

De viktigaste nya besluten och ändringarna

För att stärka sin säkerhet har Finland ansökt om medlemskap i Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) och fått observatörsstatus i organisationen. Samordningen av Finlands försvar till att utgöra en del av Natos kollektiva försvar har inletts och genomförs stegvis när medlemskapet har trätt i kraft. Kostnaderna för medlemskapet har beaktats bl.a. med hänsyn till Finlands andel av Natos militära budget (16,6 miljoner euro), Finlands deltagande i Natos program för säkerhetsinvesteringar (2,4 miljoner euro) och Natoinitiativet DIANA (0,5 miljoner euro). Förutom dessa förutsätter medlemskapet att ledningssystemen utvecklas och tilläggsåtgärder görs på förvaltningsområdets personalresurser, vilket höjer utgifterna i slutet av ramperioden med ca 40 miljoner euro totalt.

Finansministeriets förvaltningsområde

Under finansministeriets huvudtitel stiger de årliga anslagen från ca 40 miljarder euro till ca 42 miljarder euro under ramperioden. Finansieringen av välfärdsområdena (24,7 miljarder euro enligt nivån 2024) och statsandelen för kommunal basservice (2,7 miljarder euro enligt nivån 2024) utgör en avsevärd andel av utgifterna under huvudtiteln. Välfärdsområdenas verksamhet och ekonomi behandlas som en helhet i avsnitt 6. Välfärdsområdenas ekonomi. Frågor som gäller den basservice som ska tillhandahållas av kommunerna och finansieringen av basservicen behandlas som en helhet i avsnitt 7. Den kommunala ekonomin.

Skatteförvaltningens omkostnader uppgår till 420 miljoner euro per år. Dessutom anvisas 154 miljoner euro 2024—2027 för genomförandet av det positiva kreditupplysningsregistret och för det nationella inkomstregistrets verksamhet. För Tullens omkostnader anvisas ca 190 miljoner euro per år. Totalreformen av tullklareringssystemen kommer enligt planerna att slutföras under ramperioden och den uteblivande investeringsfinansieringen minskar därför omkostnaderna i slutet av perioden.

För Statskontorets omkostnader anvisas ca 34 miljoner euro per år. I anslaget ingår tilläggsutgifter för automatiserat beslutsfattande till ett belopp på totalt 9,4 miljoner euro för hela ramperioden. Möjlighet har beretts att under ramperioden anvisa medel för utveckling av beredskapen inom statens ersättnings- och stödfunktion. Beloppen för Statistikcentralens omkostnader under ramperioden uppgår till ca 54 miljoner euro per år. Statistikcentralens och Statens ekonomiska forskningscentrals pilotförsök med datarum anvisas totalt 1,9 miljoner euro för 2024—2025. För omkostnaderna för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata anvisas ca 57 miljoner euro per år. Myndighetens rättsskyddsprogram finansieras med ett produktivetsanslag på totalt 8,1 miljoner euro under perioden 2024—2025. Dessutom anvisas 2 miljoner euro per år för administreringen av det certifikat som ingår i lösningen för en digital identitet.

I avsnitt 5.3.2 ges en helhetsbild av den centraliserade finansiering som reserverats för de olika förvaltningsområdenas centrala datasystemsprojekt och informationsförvaltningsprojekt samt andra produktivitetsprojekt.

Det årliga anslaget för pensioner och skadestånd under finansministeriets huvudtitel uppgår till 6,0 miljarder euro, varav skadestånd utgör 40 miljoner euro. Statens pensionsfond och intäktsföringen från fonden till statsbudgeten behandlas i avsnitt 5.6.

Finlands EU-medlemsavgift beräknas stiga från ca 2,6 miljarder euro i början av ramperioden till över 2,8 miljarder euro 2027. Storleken på Finlands EU-medlemsavgift är förenad med osäkerhet: Under det första halvåret 2023 kommer Europeiska kommissionen att lägga fram ett förslag till revidering av EU:s fleråriga budgetram (s.k. halvtidsöversyn). Det finns ett uppåtriktat tryck på budgetramen bl.a. på grund av de pågående kriserna (däribland Rysslands invasion av Ukraina), ränteutgifterna för återhämtningsinstrumentet och EU:s administrativa utgifter.

De viktigaste nya besluten och ändringarna

Ett tillägg på totalt 82,6 miljoner euro föreslås bli anvisat för det positiva kreditupplysningsregistrets och inkomstregistrets verksamhet under ramperioden. Tillägget är avsett för utgifter som beror på att verksamheten blir bredare och utgifter för att säkerställa verksamheten.

Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

De genomsnittliga årliga anslagen under undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel uppgår till ca 7,7 miljarder euro under ramperioden. I slutet av perioden allokeras ca 300 miljoner euro av anslagen för förvaltning, ca 750 miljoner euro för småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning, ca 1,4 miljarder euro för utbildning på andra stadiet, ca 3,6 miljarder euro för högskoleutbildning och forskning, ca 800 miljoner euro för studiestöd, ca 600 miljoner euro för konst och kultur, ca 150 miljoner euro för idrottsväsendet och ca 75 miljoner euro för ungdomsarbete.

Utgifterna av verksamheter finansierade med avkastningen från penningspel överförs från och med 2024 till att bli budgetfinansierade utgifter med allmän täckning. De därav följande ändringarna i momentstrukturen under undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel ingår i planen för de offentliga finanserna.

För stödmodellen inom småbarnspedagogik anvisas en permanent finansiering på 15 miljoner euro per år. Verksamhetsmodellen för engagerande arbete i skolgemenskapen blir permanent fr.o.m. den 1 augusti 2023 och anvisas 8 miljoner euro.

Från och med 2024 reserveras 129 miljoner euro för kostnaderna av att genomföra systemet med utvidgad läroplikt och ett avgiftsfritt andra stadium. Verksamheten för att stärka elev- och studerandevårdstjänsterna fortsätter.

År 2024 anvisas 5 miljoner euro för försöket som gäller en reform av systemet med utbildningsersättning för läroavtalsutbildning. För att svara på de ändringar som gäller personaldimensionering inom vården reserveras 16,5 miljoner euro 2024 för utbildning av nya närvårdare.

I överensstämmelse med Finlands program för hållbar tillväxt allokeras under 2024—2026 medel ur undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel för verksamhet som omfattas av Finlands Akademis forskningsfullmakt: genomförande av lokal och nationell forskningsinfrastruktur, FoUI-verksamhet som stöder den gröna omställningen och främjande av nyckelsektorer och stärkande av kompetensen. Dessutom allokeras medel för reformen av det kontinuerliga lärandet och för genomförandet av

digitaliseringsprogrammet för kontinuerligt lärande samt medel i form av strukturstöd till kultur- och konstbranscherna för utveckling av verksamhetsmodellerna och modellerna för serviceproduktion. Genomförandet av redogörelsen om idrottspolitiken fortsätter under ramperioden.

Ett stort osäkerhetsmoment är utgifterna för att hjälpa människor som flyr från Ukraina. Anslagsbehovet beror bl.a. på hur många ukrainare som anländer samt på deras ålder och servicebehov. Till 2024 reserveras 48 miljoner euro för undervisning som förbereder för grundläggande utbildning för att hjälpa personer som anländer från Ukraina. För undervisning i finska och svenska reserveras ett anslag på 2,5 miljoner euro per år. För integrationsutbildning reserveras 4 miljoner euro 2024 och 3 miljoner euro 2025. Barn från Ukraina får inte automatiskt en subjektiv rätt till småbarnspedagogik i Finland.

De viktigaste nya besluten och ändringarna

Undervisnings- och kulturministeriet inleder genomförandet av förslagen in koncernprojektet för att trygga verksamhetsförutsättningarna för ministeriet och ämbetsverken inom dess förvaltningsområde och för att höja bildningsförvaltningens verkningsfullhet. För att anpassa förvaltningsområdets förvaltningsutgifter till den framtida anslagsnivån måste dessutom förvaltningsområdets ämbetsverksstruktur ses över.

Språkprogrammet för den grundläggande utbildningen utökas med 1 årsvekotimme B1 från och med den 1 augusti 2024. För detta ändamål reserveras 4,1 miljoner euro 2024 och 9,9 miljoner euro från och med 2025 för statsandelarna för kommunal basservice. Undervisnings- och kulturministeriet anvisar ett anslag på 1 miljon euro 2024 för utarbetande av läroplaner.

För ibruktageand av Depåbibliotekets nya byggnad har en tilläggsfinansiering av engångsnatur på 1,3 miljoner euro reserverats 2025.

Staten bereder sig på att finansiera projektet för ett arkitektur- och designmuseum med 58 miljoner euro 2024—2027.

Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

Anslagen under jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel uppgår till i genomsnitt 2,6 miljarder euro per år under ramperioden. Andelen för landsbygdsutveckling uppgår till 18 %, andelen för jordbruk och livsmedelsekonomi till 67 %, andelen för naturresursekonomi till 8 % och andelen för övriga kapitel under huvudtiteln till 7 %. Största delen av anslagen, motsvarande 91 % av anslagen för utveckling av landsbygden, jordbruk och livsmedelsekonomi, hänför sig till genomförandet av Finlands GJP-plan 2023—2027. Planen infördes vid ingången av 2023. De viktigaste målen för GJP-planen är en aktiv livsmedelsproduktion, ett miljö- och klimatsmart jordbruk och en livskraftig landsbygd som förnyas sig. I rambeslutet har EU-anslagen och de nationella anslagen fördelats utifrån uppskattningar av hur GJP-planens finansieringsplan och utbetalningarna kommer att framskrida.

Syftet med de åtgärder som finansieras med anslagen för utveckling av landsbygden är att tillvarata landsbygdsområdenas potential och öka deras livskraft på ett hållbart sätt. Målen stöds bl.a. med hjälp av företagsstöd för landsbygden, forsknings- och utvecklingsprojekt och landsbygdsrådgivning. Med anledning av den högre räntenivån anvisas ett tillägg på 25 miljoner euro för räntestödet för landsbygdsnäringsverksamhet. Anslagen för utveckling av landsbygden uppgår i genomsnitt till ca 485 miljoner euro per år under ramperioden.

Medlen för jordbruk och livsmedelsekonomi används för att säkra försörjningsberedskapen för ett genomgående hållbart livsmedelssystem och förbättra förutsättningarna för en hållbar och konkurrenskraftig tillväxt i affärsverksamheter som bygger på bioekonomi och livsmedel. De används

också för ansvarsfull verksamhet som tryggar människors, djurs och växters hälsa, välbefinnande och säkerhet. Anslagen för jordbruk och livsmedelsekonomi uppgår i genomsnitt till ca 1 756 miljoner euro per år under ramperioden.

Målet för naturresursekonomin är en hållbar vård och ett hållbart nyttjande av förnybara naturresurser samt hantering av riskerna förenade med dem. Med de anslag som anvisats för fiskenäring, vilthushållning, skogsbruk och vattenhushållning samt för allmänna naturresursfrågor skapas förutsättningar för konkurrenskraftig företagsverksamhet baserad på ett hållbart nyttjande av naturresurser, behoven som gäller nyttjande respektive skydd av naturresurser sammanjämkas och välbefinnande genereras genom naturens rekreativvärde. Ett tillägg på 1,3 miljoner euro har tagits in med anledning av höjningen av jaktvårdsavgiften. Anslagen för naturresursekonomi uppgår i genomsnitt till ca 196 miljoner euro per år under ramperioden.

Anslagen allokerade för Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter inom förvaltningsområdet uppgår i genomsnitt till ca 7 miljoner euro per år.

Tillförlitlig och brett tillgänglig naturdata, geografisk data, fastighetsdata och bostadsdata skapar förutsättningar för ny affärsverksamhet och tryggar ägarförhållanden. Ramperiodens genomsnittliga anslag för lantmäteri och registrering av bostadsaktier uppgår till ca 46 miljoner euro.

Forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten samt informationen och rådgivningen inom förvaltningsområdet bygger på breda nätverk och utgör ett framsynt stöd för beslutsfattande, konkurrenskraftiga näringar och verkningsfullhet. Anslagen för förvaltning och forskning uppgår i genomsnitt till ca 140 miljoner euro under ramperioden.

Ett årligt tillägg på 0,5 miljoner euro anvisas för styrning av specialveterinärutbildningen.

De viktigaste nya besluten och ändringarna

Utvecklandet av infrastrukturen för husdjursforskning infaller under ramperioden. Under Naturresursinstitutets omkostnader anvisas därför ett tillägg för ökade hyresutgifter på 0,5 miljoner euro 2024 och 1 miljon euro per år 2025—2027.

Kommunikationsministeriets förvaltningsområde

Anslagen under kommunikationsministeriets huvudtitel uppgår till i genomsnitt 3,4 miljarder euro per år under ramperioden. Av anslagen anvisas 20 % för förvaltning, 56 % för trafik- och kommunikationsnät och 25 % för trafik- och kommunikationstjänster.

Inom trafikledshållningen prioriteras åtgärder för att garantera den dagliga framkomligheten i trafikinätet, bromsa ökningen av det eftersatta underhållet och minska underhållsskulden. Underhållet och utvecklandet av transportnätet ska göras effektivare bl.a. genom att information tas bättre till vara, nya metoder för kartläggning av trafikinätets skick används och informationsmodellering införs i full skala. Planeringen av trafikinätet ska utvecklas i enlighet med den riksomfattande trafiksystemplanen så att den beaktar hur digitaliseringen och automatiseringen inverkar på framtidens trafiksystem och trafikvolym.

I den samhällsservice som kommunikationsministeriets förvaltningsområde ger ingår att möjliggöra en verksamhetsmiljö för nya digitala tjänster. En fungerande marknadsmiljö skapas för digitala tjänster inom transport och kommunikation så att det uppstår nya affärsmöjligheter och ny export samt fler och mer allsidiga tjänster. Nya flexibla nätlösningar krävs i en omvärld med nya tjänster och intäktsmodeller, automatiserad trafik och ändrade behov hos kunderna.

För basunderhåll av transportinfrastrukturen anvisas 1,285 miljarder euro per år.

Överföringen till statens televisions- och radiofond uppgår till 595,4 miljoner euro per år under ramperioden.

De viktigaste nya besluten och ändringarna

I ministeriets omkostnader har en överföring på 2,5 miljoner euro från Transport- och kommunikationsverkets omkostnader beaktats 2024. I Meteorologiska institutets omkostnader har en årlig anslagsökning på 1,4 miljoner euro tagits in för att beakta höjda medlemsavgifter till internationella organisationer.

De totala anslagen anvisade för investeringar i trafiknätet under ramperioden (momenten 31.10.77, 31.10.78 och 31.10.79) uppgår till 522 miljoner euro per år, vilket motsvarar medelnivån för de anslag som beviljades 2012—2023. Ramen lämnar därmed ett handlingsutrymme på 131 miljoner euro 2024, 242 miljoner euro 2025, 321 miljoner euro 2026 och 402 miljoner euro 2027 för projekt som ännu inte har utsetts.

För reparationer av bryggor inom förbindelsefartygstrafiken anvisas 2,5 miljoner euro 2024 och 2,0 miljoner euro både 2025 och 2026.

Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

De totala anslagen under arbets- och näringsministeriets huvudtitel uppgår till 4,4 miljarder euro 2024 och minskar under ramperioden till 2,4 miljarder euro 2027. Ändringen beror i huvudsak på att finansieringen baserad på planen för återhämtning och resiliens upphör. I slutet av ramperioden utgör anslagen för förvaltning 27 % av huvudtitelns anslag, anslagen för förnyelse och koldioxidsnålhet 31 %, anslagen för sysselsättning och företagsamhet 17 %, anslagen för specialfinansiering för företag 7 % och anslagen för integration och internationell kompetens 18 %.

Anslagen för förvaltning minskar från 960 till 655 miljoner euro under ramperioden. Anslagen för förnyelse och koldioxidsnålhet uppgår till 1 584 miljoner euro 2024 och sjunker till 752 miljoner euro 2027. Det minskade anslagsbehovet beror dels på att den ovannämnda planen för återhämtning och resiliens upphör, dels bl.a. på att elektrifieringsstödet för energiintensiv industri upphör 2026 och produktionsstödet för förnybar energi minskar som en följd av att vindkraftskapaciteten upphör att omfattas av stödet. Den årliga fullmakten för stödjande av forsknings-, utveckling- och innovationsverksamhet uppgår till 379 miljoner euro. Fullmakten för energitöd under ramperioden är 28,1 miljoner euro per år. Förslagsanslaget för produktionsstödet för förnybar energi är 309 miljoner euro 2024 och minskar med 146 miljoner euro under ramperioden när vindkraftskapacitet upphör att omfattas av stödet.

Anslagen för sysselsättning och företagsamhet minskar från 1 024 miljoner euro till 403 miljoner euro, vilket bl.a. beror på reformen av arbetskraftsservicen. Ansvaret för att ordna offentlig arbetskraftsservice överförs från arbets- och näringsbyråerna till kommunerna den 1 januari 2025. Ansvaret att ordna arbetskraftsservice utgör en ny statsandelsuppgift för kommunerna som anvisas full finansiering för den uppgiften. Från ministeriets huvudtitel överförs från och med 2025 totalt ca 490 miljoner euro till statsandelen för kommunal basservice. Reformen medför dessutom anslagsöverföringar mellan olika moment. För de omställningskostnader som reformen av arbets- och närings servicen medför anvisas ett tillägg som 2024 uppgår till ca 14 miljoner euro och de följande åren till ca 2,5 miljoner euro. Den årliga finansieringen för EU:s strukturfondsprogram minskar stegvis under ramperioden från 646 miljoner euro 2024 till 332 miljoner euro 2027, som en följd av att finansieringen från Fonden för en rättvis omställning minskar.

Anslagen för specialfinansiering för företag uppgår till 187 miljoner euro 2024 och 172 miljoner euro 2027. De består närmast av räntestöd för exportkrediter och utgifter för skyddsåtgärder samt av ersättningar för Finnvera Abp:s förluster. Ersättningarna för Finnveras förluster uppgår i genomsnitt till 66 miljoner euro per år.

Anslagen för integration och internationell kompetens uppgår i genomsnitt till 714 miljoner euro per år 2024—2026. Ramperiodens sista år, 2027, uppgår anslagen till 430 miljoner euro. Anslagen för 2024—2026 är i genomsnitt 511 miljoner euro högre jämfört med det föregående rambeslutet. Anslagsbehovet blir större därför att personer som får tillfälligt skydd börjar omfattas av ersättningarna enligt integrationslagen från och med den 1 mars 2023. Det uppskattade anslagsbehovet är förenat med betydande osäkerhet därför att det utgår dels från ett antagande om hur många som kommer att söka tillfälligt skydd, dels från ett antagande om hur många av dem som kommer att ansöka om hemkommun när detta huvudsakligen blir möjligt efter en vistelse på ett år i Finland. År 2022 inkom 47 302 ansökningar om tillfälligt skydd i Finland. De uppskattade anslagen bygger på antagandet 30 000 ansökningar 2023 och 10 000 ansökningar 2024. Uppskattningarna av antalet ansökningar uppdateras regelbundet. Av de sökande har man antagit att 2/3 ansöker om hemkommun. Integrationsersättningarna ökar också till följd av att flyktingkvoten 2023 höjs till 1 050 personer, vilket har en effekt på 1,1—2,2 miljoner euro per år.

De viktigaste nya besluten och ändringarna

Anslaget för närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader ökas permanent med 0,225 miljoner euro från och med 2024 på grund av handläggningen av dispenser som gäller vitkindade gäss.

Anslaget för Patent- och registerstyrelsens omkostnader ökas med 2,3 miljoner euro 2024, 4,2 miljoner euro 2025 och 0,5 miljoner euro 2026. Av dessa öknings förändringar förändras 2,0 miljoner euro av stiftelseregistrats systemreform och 5,0 miljoner euro av systemreformen för informationstjänsten Virre.

Anslagen för Energimyndighetens omkostnader ökas med 0,92 miljoner euro 2024 och 2025 och ökas permanent med 0,32 miljoner euro från och med 2026. Ökningarna beror på ändringar i EU:s regelverk vilka omfattar direktivet för förnybar energi (RED III), förslagen i direktivet om energieffektivitet och reformen av utsläppshandelsdirektivet.

Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

Anslagen under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel uppgår till ca 16,2 miljarder euro i början av ramperioden och sjunker till ca 15,6 miljarder euro i slutet av perioden. Jämfört med det föregående rambeslutet är anslagsnivån ca 580 miljoner euro högre i början av ramperioden och 165 miljoner euro högre i slutet av ramperioden. Anslagsnivån påverkas bland annat av konjunkturprognosen i finansministeriets helhetsekonomiska prognos, antagandena om förväntad invandring, diskretionära ändringar i riksdagen (såsom anslagsöverföringarna i samband med reformen av arbetskrafts- och närings servicen) samt konsekvenserna av de utvecklingsåtgärder som i huvudsak trädde i kraft 2023.

Av huvudtitelns anslag utgör ca 98 % överföringsutgifter och ca 2 % konsumtionsutgifter varav största delen är omkostnader för förvaltningsområdets ämbetsverk. Förslagsanslagens andel är ca 93 %.

Ansvaret att ordna offentlig arbetskraftsservice överförs till kommunerna från och med 2025. Kommunens finansieringsansvar för arbetslöshetsförmåner utökas så att det förutom arbetsmarknadsstöd även gäller grunddagpenning och grunddelen av inkomstrelaterad dagpenning från och med 100 dagar med arbetslöshetsförmån. Finansieringsansvaret ökar ju längre arbetslösheten varar efter det. Från och med 2025 beaktas i utkomstskyddet för arbetslösa en överföring enligt reformen på totalt ca 440 miljoner euro till statsandelarna för kommunal basservice.

I de statliga utgifterna för sjukförsäkringen har en anslagsökning på 2,7 miljoner euro beaktats till följd av de nya bestämmelser om rehabiliteringspenningförmåner och partiell sjukdagpenning som trädde i kraft 2023.

De tjänster som välfärdsområdena ordnar, finansieringen av dem och de statsunderstöd och andra ersättningar som betalas till välfärdsområdena behandlas som en helhet i avsnitt 6. Välfärdsområdenas ekonomi

Folkpensionsanstalten anvisas 1 miljon euro per år för utförandet av sin styrnings- och tillsynsuppgift när det gäller förskrivning av biologiska läkemedel.

Den bindande personaldimensioneringen för omsorgspersonal (0,7) vid enheter för heldygnsomsorg finansieras med flera bestående besparingar från sjukförsäkringen vars totala belopp uppgår till ca 49 miljoner euro per år fram till 2026.

I den statliga ersättningen för specialiseringsutbildning för social- och hälsovårdspersonal har ett årligt belopp på 12 miljoner euro beaktats för att finansiera ersättningarna för praktik som ingår i yrkeshögskoleexamina.

Som finansiering inom EU:s plan för återhämtning och resiliens anvisas 38 miljoner euro 2024 och 30 miljoner euro 2025 för att åtgärda den eftersatta vården, rehabiliteringen och servicen inom social- och hälsovården och för att påskynda tillgången till vård. För 2024 anvisas dessutom sådan finansiering till ett belopp på 5 miljoner euro för tjänster som stöder arbetsförmågan och för åtgärder som stärker den psykiska hälsan och arbetsförmågan.

För funktionen Nationell barnstrategi anvisas ett belopp på 500 000 euro per år.

Åren 2024—2026 anvisas ca 409 miljoner euro för understöd till sammanslutningar och stiftelser för främjande av hälsa och social välfärd. I detta belopp ingår uppemot 26 miljoner euro per år som utgör frigjorda s.k. ofördelade vinstmedel som överförs från Penningautomatföreningen. Beloppet som föreslås för 2027 är ca 383 miljoner euro. Från och med 2024 styrs vinstmedlen redovisade av Veikkaus Ab till ett gemensamt statligt moment.

De viktigaste nya besluten och ändringarna

Anslagen för vaccinutgifter höjs med ett belopp bestående av dels 4 miljoner euro per år för att beakta att priset per dos av vaccin mot säsongsinfluensa har stigit, dels totalt 3,8 miljoner euro för hela ramperioden för att beakta genomförandet av utvidgad vaccination mot pneumokocker i riskgrupperna 1 och 2.

FinnHEMS Oy anvisas ett belopp på ca 1,7 miljoner euro per år under ramperioden med anledning av de ökade kostnader som inflationen medför.

För hela ramperioden anvisas totalt 10,3 miljoner euro för genomförandet av totalreformen av lagstiftningen om informationshantering inom social- och hälsovården (Kanta-tjänsterna). Med anledning av reformen anvisas Institutet för hälsa och välfärd en tilläggsfinansiering på totalt 9,8 miljoner euro för hela ramperioden. Dessutom anvisas Institutet för hälsa och välfärd totalt 10 miljoner euro i tilläggsfinansiering för skötseln av institutets lagstadgade uppgifter.

Strålsäkerhetscentralen anvisas ett årligt tilläggsanslag på 300 000 euro 2024—2025 för förberedelserna för ett säkert ibruktage av små modulära reaktorer (SMR).

Miljöministeriets förvaltningsområde

Under miljöministeriets huvudtitel uppgår anslagen inom statens budgetekonomi till totalt 228 miljoner euro 2024 och 245 miljoner euro 2027. I slutet av ramperioden allokeras 51 % av förvaltningsområdets anslag för miljö- och naturvårdsutgifter, 19 % för utgifter för boende och byggande och 30 % för omkostnader. Anslagen för miljöministeriets förvaltningsområde omfattar anslagen i statens budgetekonomi samt statens bostadsfond och oljeskyddsfonden vilka står utanför budgeteten. Dessa fonder är inte medräknade i procentsatserna. Oljeskyddsfondens läggs ned 2024 och en ny fond som står utanför budgeteten, miljöskadefonden, inleder sin verksamhet 2025.

Anslagen för naturvård allokeras i synnerhet till genomförandet av programmen METSO och Helmi samt för målen enligt EU:s strategi för biologisk mångfald. I vid bemärkelse beräknas anslagen för naturvård inom miljöministeriets förvaltningsområde uppgå till ca 90—91 miljoner euro per år under ramperioden. Inom skyddet av Östersjön och vattendragen fortsätter genomförandet av åtgärdsprogrammen för vatten- och havsvård och vattenskyddet allokeras 11,7 miljoner euro per år.

För förebyggande och eftervård av miljöskador anvisas 1,8—2,4 miljoner euro per år, varav ca 1,6 miljoner euro per år används för att förebygga miljöskador vid gruvan i Hitura. Ett belopp på 5,8 miljoner euro per år under ramperioden allokeras för olika miljöutgifter såsom miljöforskning, istandsättning av miljön och utveckling som gäller miljöuppgifter och cirkulär ekonomi. Ca 1,3 miljoner euro per år allokeras för klimatpanelens verksamhet och för klimatprojekt.

För Finlands miljöcentrals verksamhet anvisas 27—29 miljoner euro per år. Som medel för understöd till organisationerna inom miljöministeriets ansvarsområde anvisas under ramperioden 2,1 miljoner euro per år och 2,2 miljoner euro per år anvisas för utgifter som hänför sig till internationellt samarbete.

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet anvisas 5,9 miljoner euro per år för omkostnader. För reparationsunderstöd reserveras 12—15 miljoner euro per år. För understöd för vård av byggnadsarvet reserveras 1,7 miljoner euro per år.

Under ramperioden beviljas olika stöd för bostadsbyggande ur Statens bostadsfond. Beslut om fullmakten att godkänna räntestödslån och om maximibeloppet av olika borgensförbindelser fattas i samband med budgetpropositionen. Ramperioden omfattar ingen finansiering för de understöd för kommunalteknik och startbidrag som faller inom ramen för avtalen om markanvändning, boende och trafik (MBT). En förbättring av bostadsutbudet för de mest utsatta stöds genom investeringsunderstöd för grupper med särskilda behov till ett belopp på 90 miljoner euro per år. Husbolag som har ekonomiska svårigheter kan beviljas understöd till ett belopp av 2,6 miljoner euro per år. Fullmakten för rivningsackord och begränsningsackord uppgår till totalt 8 miljoner euro per år och fullmakten för rivningsunderstöd till 5 miljoner euro. Forsknings- och utvecklingsverksamheten vid Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet anvisas 0,7 miljoner euro per år.

Under ramperioden ökar anslagen för förvaltningsområdet i synnerhet på grund av den nationella medfinansieringen av lånegarantiprogrammet InvestEU, vilken uppgår till totalt 45,7 miljoner euro under åren 2025—2027.

För genomförandet av klimatlagen anvisas totalt ca 2,8 miljoner euro per år. För utveckling av boenderådgivningen anvisas 4,3 miljoner euro per år. För digitaliseringen av kommunernas och landskapsförbundens områdesanvändning och byggande anvisas under en övergångsperiod 4 miljoner euro per år 2024—2026.

De viktigaste nya besluten och ändringarna

Till miljöskadefonden, som inleder sin verksamhet 2025, anvisas 3 miljoner euro per år från och med 2025 för investeringar i materiel för oljebekämpning. Det att sekundära miljöansvar övergår till att finansieras ur en fond som står utanför budgeten medför en årlig inbesparing på 0,5 miljoner euro i statsbudgeten.

För åren 2024—2026 anvisas totalt 4,25 miljoner euro i tilläggsfinansiering för det utvecklingsarbete som gäller hanteringen av miljödata och miljöinformation. För den helhet som gäller informationssystemen för Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter används totalt ca 6,6 miljoner euro i produktivetsfinansiering under ramperioden. Dessutom utvecklas digitaliseringen av miljötillstånds- och tillsynsförfarandena med en produktivetsfinansiering som uppgår till totalt ca 3,1 miljoner euro under åren 2024—2026.

5.3.2. Förvaltning och projekt som gäller informationssystem

Ekonomi- och personalförvaltning

Produktiviteten vid statens ekonomi- och personalförvaltning förbättras genom fortsatt koncentrerad av uppgifter till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning och genom utveckling av arbetssätten och de för statsförvaltningen gemensamma datasystemen för ekonomi- och personalförvaltning.

Statens centralbokföring revideras och ett utvidgat statsbokslut införs i enlighet med projektet för utveckling av statsbokslutet och koncernredovisningen. Målet är att statens nya utvidgade bokslut ska upprättas för första gången för 2025. I informationssystemet Kieku genomförs fram till 2027 en betydande och nödvändig teknisk reform av SAP-systemet vilken bl.a. omfattar om personalförvaltningens informationssystem. Även statens ram- och budgetinformationssystem förnyas under ramperioden. Åren 2024—2027 utvecklas den lagstadgade annonseringstjänsten för offentlig upphandling Hilma med särskild fokus på basfunktionerna för konkurrensutsättning, användarupplevelsen för upphandlande enheter och anbudsgivare och bättre möjligheter att använda informationen.

Ämbetsverken och Servicecentret fortsätter att målmedvetet utveckla statens personalförvaltning. Målet är att statens personalförvaltning fram till 2029 ska effektiviseras med 304 årsverken jämfört med nivån 2018. Servicecentret vidareutvecklar tillgängligheten och funktionerna i informationssystemet Kieku och skapar beredskap för en höjning av nivån enligt färdplanen för utveckling av Servicecentret.

Utveckling av offentliga upphandlingar

Offentliga upphandlingars produktivitet och verkningsfullhet förbättras genom att de gemensamma målen för den offentliga sektorn främjas och uppföljs. I åtgärdsprogrammet för verkningsfull offentlig upphandling ingår en nationell strategi för offentlig upphandling som styr utvecklingen av upphandlingarna. Utvecklingsåtgärderna täcker all upphandling inom den offentliga sektorn. Målen i strategin för offentlig upphandling gäller också välfärdsområdena. Programmet stöder inrättandet och utvecklandet av upphandlingsverksamheten i välfärdsområdena, med särskild fokus på kunskapsbaserad ledning och verkningsfullhet genom att data tillhandahålls till stöd för den strategiska ledningen av upphandlingar. Programmet för offentlig upphandling stöder också bättre kompetens och produktivitet i offentliga upphandlingar i kommunsektorn. Hansel Ab, Statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori och Senatfastigheter tar in målen för den nationella upphandlingsstrategin i de centraliserade upphandlingarna och ramavtalen.

Genomförandet av strategin för offentlig upphandling mäts regelbundet med strategiska effektindikatorer och nya utvecklingsåtgärder tas in utgående från mätningen. Det finns en uppdaterad lägesbild av offentliga upphandlingar i Finland samt en nationell informationsarkitektur som stöder analys och utveckling av upphandlingars verkningfullhet på nationell nivå. De gemensamma nätverken för den offentliga och den privata sektorn bidrar till att potentialen hos offentliga upphandlingar och möjligheterna tas till vara och att bästa exempel sprids.

Statens investeringar i lokaler

Målet för lokalstrategin är att lokalerna ska stödja en resultatrik verksamhet. Lokalerna utvecklas för att göra arbetet och skötseln av ärenden smidigare och för att förbättra kostnadseffektiviteten. Det ökade distansarbetet och multilokala arbetet påverkar användningen och behovet av lokaler. Mätningar av nyttjandegraden visar att mängden personal som vid en given tidpunkt arbetar i statens kontorslokaler i genomsnitt är ca 25 %. Före utgången av årtiondet eftersträvas en omfattande sam användning av lokalerna så att personalen vid olika ämbetsverk kan arbeta i samma lokaler. Sam användningen ökas också inom den offentliga sektorn i synnerhet vid gemensamma kundserviceställen.

Programmet för effektivare användning av lokaler inom statsförvaltningen, som antogs under föregående regeringsperiod, fortsätter enligt planerna fram till 2029, med målet att uppnå en total besparing på 150 miljoner euro. I lokalstrategin ingår också målet att i den mån det är möjligt åstadkomma en minskning av lokalkostnaderna. Faktorer som höjer investeringarna i lokaler under ramperioden är flera stora ombyggnads- och nybyggnadsprojekt, exempelvis säkerhetsmyndigheternas lokalprojekt samt byggprojekt som föranleds av anskaffningen av nya multirollflygplan.

Säkerheten och funktionssäkerheten i fastigheter som ägs av staten och används av statliga myndigheter ökas för att säkerställa kontinuiteten för verksamhet av kritisk betydelse vid de centrala statliga myndigheterna, inklusive under störnings- och undantagsförhållanden. Under ramperioden vidtas betydande korrigerande och förstärkande åtgärder för att trygga tillgången på el, värme och vatten och för att säkerställa dataförbindelserna i statens kritiska lokaler. Investeringskostnaderna för detta beräknas uppgå till ca 265 miljoner euro fram till 2027. För ämbetsverkens och inrättningarnas hyreskostnader, uppskattningsvis 22,5 miljoner euro, har medel reserverats under moment 28.01.20 Genomförande av statens fastighetsstrategi och ägarstyrningen inom förvaltningsområdet. Beloppet av investeringsfullmakten för affärsverken inom Senatkoncernen bestäms under beredningen av budgetpropositionerna

Projekthelheten Samarbete kring tjänster och lokaler

En strategisk projekthelhet genomförs för att stärka statens närvaro i regionerna, förnya nätverket av service och lokaler, främja multilokalt arbete och driva lokalstrategin framåt. Syftet med reformen är att organisera servicen så att utbudet blir mer flexibelt och motsvarar kundernas reella behov i fråga om tid och plats. Syftet är vidare att utöka möjligheterna till flexibelt och multilokalt arbete bl.a. genom att inrätta fler gemensamma lokaler för distansarbete på olika håll i Finland. För reformen av nätverket av service och lokaler har produktivetsmedel till ett belopp på 800 000 euro beviljats för 2024. Reformen genomförs fram till 2030 och målet är besparingar på 50 miljoner euro per år.

Informationssystemprojekt

Projekt och beslut vars finansiering faller inom ett visst förvaltningsområde behandlas i avsnitt 5.3.1 och projekt som gäller välfärdsområdena i avsnitt 6.

För ramperioden 2024—2027 reserveras dessutom ca 32 miljoner euro per år för förvaltningsområdenas viktiga projekt för informationssystem och informationsförvaltning samt andra produktivetsprojekt.

Åtagandet baserat på samarbetsavtalen är att finansiera projekten med ca 23,1 miljoner euro 2024, ca 9,2 miljoner euro 2025, ca 2,5 miljoner euro 2026 och ca 1,0 miljoner euro 2027. Nya avtal kan ingås för 8,9 miljoner euro 2024, 22,6 miljoner euro 2025, 29,3 miljoner euro 2026 och 30,8 miljoner euro 2027.

De viktigaste informationssystemprojekten under ramperioden är för närvarande projektet för utveckling och digitalisering av statsunderstödsverksamheten, projektet för ett starkare rättsskydd för medborgarna med digitalisering, som genomförs av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, projektet ARVO i Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter, miljöministeriets projekt för ökad produktivitet genom utveckling av digitaliseringen i miljötillstånds- och tillsynsförfarandena, projektet för förenhetligande av statsrådets grundläggande informationsteknik och projektet för utveckling av justitieförvaltningens moln- och applikationstjänster.

För att den planerade finansieringen ska kunna tas in i de årliga budgetarna krävs det att projektplanerna är tillräckligt precisa bland annat i fråga om kostnader som kommer att uppstå eller falla bort, projektets genomförbarhet och finansieringen av den löpande servicen. När det gäller projekt som kräver utlåtande av finansministeriet enligt lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) och statsrådets förordning om utlåtandeförfarandet i ärenden som gäller förändringar i informationshanteringen (1301/2019) får utlåtandet inte innehålla ställningstaganden som hindrar eller avsevärt fördröjer projektets framskridande. Finansministeriet ingår samarbetsavtal med respektive ministerium om de projekt som finansieras. Finansministeriet förutsätter i regel att den för staten gemensamma projektportföljtjänsten används för uppföljning av projekten.

För åren 2024—2027 reserveras sammanlagt ca 74 miljoner euro för utveckling och stegvist införande av en ny lösning för kommunikationstjänster som ska ersätta den nuvarande myndighetsradionättjänsten VIRVE, samt 8 miljoner euro per år för elektronisk autentisering.

5.4. Inkomster inom budgetekonomin

År 2024 beräknas inkomsterna inom budgetekonomin uppgå till 76,7 miljarder euro. Skatteinkomsternas andel av de ordinarie inkomsterna inom budgetekonomin är i genomsnitt 90 % under ramperioden. I slutet av ramperioden uppskattas skatteinkomsterna vara 74,3 miljarder euro. Prognosen för skatteinkomsterna baserar sig på finansministeriets bedömning av den totalekonomiska utvecklingen på medellång sikt enligt prognosen från mars.

Ändringar i beskattningsgrunderna

I kalkylerna över skatteinkomsterna har de skatteändringar som det beslutades om i regeringsprogrammet beaktats. Regeringen har också gjort sådana ändringar i beskattningsgrunderna som står utanför regeringsprogrammet och av vilka vissa tidsbundna ändringar upphör under ramperioden. Dessutom innehåller prognoserna för ramperioden som ett tekniskt antagande en indexjustering av beskattningsgrunderna för förvärvsinkomster.

En ny ändring i beskattningsgrunderna som ingår i planen för de offentliga finanserna är den gruvskatt som införs år 2024, från vilken skatteintäkter inflyter för första gången år 2025. År 2027 träder också utvidgningen av skattebasen för avfallsskatten i kraft.

Tabellen nedan innehåller en uppskattning av den effekt de viktigaste ändringarna i beskattningsgrunderna har på statens skatteinkomster på årsnivå. Hur ändringarna i beskattningsgrunderna påverkar respektive års enligt kontantprincipen bokförda skatteintäkt beror på den exakta tidsplanen för när ändringarna träder i kraft och på beloppet av de eftersläpande intäkterna.

Effekten av ändringarna på kassainflödet i statens inkomster blir således under ikraftträdandeåret mindre än den årsvisa beräkningen. I enlighet med regeringsprogrammet kommer kommunerna att kompenseras enligt nettobelopp för de konsekvenser regeringens ändringar i beskattningsgrunderna har på skatteintäkterna.

Tabell 7. Effekterna på statens skatteintäkter på årsnivå till följd av de centrala ändringarna i beskattningsgrunderna (mn euro)

	2024	2025	2026	2027
Indexjustering i beskattningen av förvärvsinkomster	-745	-608	-588	-588
Slopande av den s.k. solidaritetsskatten	-115			
Tidsbunden höjning av hushållsavdraget	-7			
De höjda avskrivningarna på lösa anläggningstillgångar (2020—2025) upphör			250	
Extra tilläggsavdrag för forsknings- och utvecklingsverksamhet börjar tillämpas	-24			
Sänkningen av lotteriskatten upphör	73			
Gruvskatt	10			
Utvidgning av skattebasen för avfallsskatt				7

Utvecklingen av skatteinkomsterna 2024—2027

Skattebasen för **förvärvs- och kapitalinkomstskatten** beräknas öka med i genomsnitt 3,4 % per år under ramperioden, men ökningen beräknas avta en aning mot slutet av ramperioden. Löneinkomsterna beräknas öka med 4,1 % år 2024 och därefter med i genomsnitt 3,5 % per år. Pensionsinkomsterna beräknas öka med 5,6 % år 2024 och därefter med i genomsnitt 3,4 % men ökningen beräknas avta mot slutet av ramperioden. Kapitalinkomsterna beräknas minska något (-1,1 %) år 2024 och därefter öka med i genomsnitt 2,7 % per år. Prognosen för skattebasen är förenad med osäkerhet särskilt i fråga om kapitalinkomsterna. Också intäkterna av källskatten och tidsplanen för den är förenade med osäkerhet. I enlighet med statsminister Marins regeringsprogram upphör den temporära s.k. solidaritetsskatten år 2024. Till följd av att den dubbla avskrivningen på maskiner och anläggningar upphör år 2026 ökar intäkterna av förvärvs- och kapitalinkomstskatten en aning. I skatteintäktskalkylerna för 2024—2027 ingår som ett tekniskt antagande en indexjustering av beskattningsgrunderna för förvärvsinkomster. Intäkterna av statens förvärvsinkomstskatt ökade avsevärt år 2023 till följd av social- och hälsovårdsreformen när kommunernas skatteinkomster överfördes till staten.

De totala intäkterna från **samfundsskatten** enligt debitering beräknas öka 2024—2027 med i genomsnitt ca 4,5 % per år. Prognosen för intäkterna från samfundsskatten baserar sig på utvecklingen av rörelseöverskottsprognosen enligt nationalräkenskaperna. Intäkterna av samfundsskatten höjs under ramperioden dessutom bl.a. av att den dubbla avskrivningen på maskiner och anläggningar upphör år 2026. Det extra tilläggsavdraget för forsknings- och utvecklingsverksamhet börjar tillämpas år 2024. Bestämmelserna i förslaget till direktiv om en global minimiskatt för koncerner beräknas öka skatteinkomsterna något under ramperioden. Det finns ännu ingen uppskattning av hur stor denna effekt blir.

Intäkterna från **mervärdesskatten** beräknas 2024—2027 öka med i genomsnitt 3,5 %. Tillväxtprognosen baserar sig främst på utvecklingen i fråga om hushållens konsumtionsutgifter. Intäkterna från mervärdesskatten beräknas öka under ramperioden i enlighet med skattebasen.

Intäkterna från **punktskatter** beräknas 2024—2027 i sin helhet minska med i genomsnitt 3,3 % per år. Minskningen förklaras i synnerhet av att energiskatteintäkterna minskar med i genomsnitt 4,7 % per år.

Intäkterna från punktskatter minskar på grund av att den skattepliktiga konsumtionen minskar samt i fråga om energibeskattningen också t.ex. på grund av att andelen lindrigare beskattade biodrivmedel ökar.

Intäkterna från **bilskatten** beräknas minska med i genomsnitt 18,7 % per år. Intäkterna från bilskatten minskar framför allt på grund av den förväntade ökningen av försäljningsandelen för elbilar under ramperioden. Beloppet av bilskatten beror på fordonets allmänna detaljhandelsvärde och på koldioxidutsläppsvärdet. Den ökade försäljningsandelen för bilar med låga utsläpp sänker således den genomsnittliga bilskatten.

I **fordonsskatten** ingår en grundskatt som tas ut på basis av koldioxidutsläpp samt en drivkraftsskatt som tas ut för andra än bensindrivna person- och paketbilar samt lastbilar. Intäkterna från fordonsskatten beräknas minska med i genomsnitt 2,7 % per år, till stor del på grund av en minskning av det genomsnittliga koldioxidutsläppsvärdet för bilbeståndet.

Lotteriskatt inflyter i huvudsak från lotterier som anordnas med ensamrätt. När den temporära sänkningen av lotteriskattesatsen som varit i kraft 2021—2023 upphör beräknas intäkterna av lotteriskatten öka med ca 70 miljoner år 2024 och i fortsättningen uppgå till i genomsnitt 151 miljoner euro per år 2024—2027.

Övriga inkomster inom budgetekonomin

Den största enskilda posten i statens inkomster av blandad natur utgörs av överföringar från Statens pensionsfond för att finansiera pensionsutgifterna. Under ramperioden ökar den andel av pensionsutgifterna som finansieras genom överföringen från 40 % år 2023 till 44 % år 2027 när fonderingsmålet för fonden har uppnåtts.

Inkomsterna från EU ingår i beloppet av inkomster av blandad natur. Ur EU:s återhämtningsinstrument antas det åren 2024—2026 inflyta inkomster till ett belopp av i genomsnitt 0,3 miljarder euro per år, vilket är ca 0,1 miljarder euro mindre än vad som beräknades i det föregående rambeslutet på grund av bättre ekonomiska utveckling än väntat i Finland.

I sin helhet uppgår statens inkomster av blandad natur 2024—2027 till i genomsnitt 6,0 miljarder euro, vilket är 0,5 miljarder euro mindre än i det föregående rambeslutet. En central faktor när det gäller minskningen är att intäkterna av penningspelsverksamheten till skillnad från tidigare har överförts till ett eget moment som en del av kapitalinkomsterna, dvs. avdelning 13, vars inkomstpost i motsvarande grad har ökat. Intäkterna från penningspelsverksamheten uppgår till uppskattningsvis 0,7 miljarder euro per år under ramperioden.

I de kapitalinkomster som budgeterats för 2023 ingår vinstutdelningar, kapitalåterbäringar och inkomster från försäljning av egendom till ett belopp av ca 1,8 miljarder euro. Vinstutdelningarnas andel av detta belopp beräknas vara ca 1,1 miljard euro. I de budgeterade kapitalinkomsterna ingår inkomster från försäljning av egendom till ett belopp av ca 0,6 miljarder euro år 2023. Försäljningen av egendom har samband med finansieringen av tidigare genomförda s.k. framtidsinvesteringar. Genomförandet av försäljningarna påverkas av det rådande marknadsläget. Åren 2024—2027 beräknas utdelningsinkomsterna uppgå till 1,1 miljard euro per år.

Tabell 8. Finansministeriets uppskattning av ordinarie inkomster inom budgetekonomin 2023—2027, md euro

	2023	2024	2025	2026	2027	2024–2027 genomsnittlig förändring per år, %
	budgeterad					
Skatteinkomster sammanlagt	64,4	68,4	70,1	72,2	74,3	3,7
— skatt på förvärvs- och kapitalinkomster	23,9	26,7	27,7	28,9	29,9	5,8
— samfundsskatt	6	6,2	6,5	6,9	7,4	5,1
— mervärdesskatt	22,2	22,9	23,7	24,5	25,5	3,5
— punktskatter	7,4	7	6,8	6,6	6,5	-3,3
— övriga skatteinkomster	4,9	5,6	5,4	5,3	5,0	0,8
Inkomster av blandad natur	6,6	5,9	6,0	6,1	6,0	-2,2
Ränteinkomster, inkomster av försäljning av aktier och intäktsföring av vinst	1,9	2,2	2,2	2,2	2,2	3,9
— Utdelningsinkomster och inkomster av försäljning av aktier	1,6	1,8	1,8	1,8	1,8	3,1
Inkomster totalt¹	73,0	76,7	78,5	80,6	82,6	3,1

¹⁾ Inkluderar även återbetalningar av lån som staten beviljat.

5.5. Balansen och skulden inom statens budgetekonomi

Balansen och skulden i statens budgetekonomi

Statens budgetekonomi beräknas uppvisa ett underskott på 11,6 miljarder euro år 2024, vilket är 1,2 miljarder euro mer än vad som budgeterats för 2023 (inkl. den första tilläggsbudgeten). Ramperiodens underskott är som störst år 2027, då det är uppskattningsvis 12,0 miljarder euro.

Åren 2024—2027 är underskottet i budgetekonomin i genomsnitt 11,7 miljarder euro, medan det årliga underskottet i det föregående rambeslutet var i genomsnitt 7,2 miljarder euro. Jämfört med det tidigare rambeslutet är det årliga underskottet betydligt större trots att inkomstposterna för 2024—2026 samtidigt har stigit med i genomsnitt 2,2 miljarder euro.

Den viktigaste enskilda faktorn bakom utgiftsökningen är höjningen av den allmänna räntenivån när penningpolitiken har skärpts för att dämpa inflationen. Förändringar i den allmänna räntenivån förmedlas med en viss fördröjning till skuldhanteringsutgifterna, vilka åren 2024—2026 är i genomsnitt 2,3 miljarder euro större än i det föregående rambeslutet. Ränteutgifterna har senast varit lika höga i början av 2000-talet. Ränteutgifterna för statsskulden beräknas uppgå till 3,4 miljarder euro per år åren 2024—2026 och till 3,8 miljarder euro år 2027. Utöver de förändringar som gäller räntenivån ökar skuldskötselutgifterna under ramperioden ökningen av underskottet och därigenom ökningen av upplåningsbehovet.

Statsskulden beräknas uppgå till något under 164 miljarder euro i slutet av 2024, vilket är ca 57 % i förhållande till bruttonationalprodukten. Statsskulden beräknas öka med i genomsnitt 11,7 miljarder euro eller 6,9 procent per år under ramperioden. Statsskulden beräknas uppgå till ca 199 miljarder euro i slutet av 2027, vilket är ca 62 % i förhållande till bruttonationalprodukten.

Tabell 9. Finansministeriets uppskattning av budgetekonomins balans 2023—2027, md euro, gängse priser

	budget+ tilläggs- budgetar 2023	2024	2025	2026	2027
Budgetekonomins uppskattade inkomster sammanlagt ¹	73,0	76,7	78,5	80,6	82,6
Budgetekonomins uppskattade utgifter sammanlagt, gängse priser ²	83,5	88,3	90,3	91,9	94,6
Uppskattning av budgetekonomins balans	-10,4	-11,6	-11,8	-11,3	-12,0
Statsskulden i förhållande till BNP, %	55	57	59	60½	62

¹⁾ Inkluderar även återbetalningar av lån som staten beviljat.

²⁾ Utgifterna har omräknats till gängse priser med hjälp av finansministeriets prisindexprognos, som ger en riktgivande uppskattning av prisutvecklingen under ramperioden.

5.6. Statliga fonder utanför statsbudgeten

Staten i nationalräkenskaperna

Till statssektorn hör enligt nationalräkenskaperna förutom den egentliga statsbudgeten de statliga fonder som står utanför budgetekonomin (exkl. Statens pensionsfond, som i nationalräkenskaperna inräknas i arbetspensionsinrättningssektorn), universiteten, universitetsfastighetsbolagen, Business Finland Oy, Business Finland Venture Capital Oy, DigiFinland Oy, Finlogic Oy, FinnHEMS Oy, Fintraffic Sjötrafikledning Ab, Fintraffic Järnväg Oy, Fintraffic Väg Ab, Gasonia Oy, Governia Oy, Hansel Ab, HAUS Kehittämiskeskus Oy, Klimatfonden Ab, Självständighetsjubileets barnstiftelse sr, Nationalgalleriet, Leijona Catering Oy, Trafikstyrningsbolag Fintraffic Ab, Maakuntien tilakeskus Oy, Senatfastigheter, Solidium Oy, Suomen Malmijalostus Oy, Finlands Industriinvestering Ab, Finlandsbanan Ab, Tapio Ab, Teknologiska forskningscentralen VTT Ab, Entimmestäget till Åbo Ab, Arbetshälsoinstitutet, Rundradion Ab och Studenternas hälsovårdstiftelse (SHVS).

I nationalräkenskaperna har staten tio fonder som står utanför budgeten. Statliga fonder är Statens bostadsfond, Gårdsbrukets utvecklingsfond, Statens kärnavfallshanteringsfond, Försörjningsberedskapsfonden, Statsgarantifonden, Stabilitetsfonden, Statens televisions- och radiofond, Interventionsfonden för jordbruket, Brandskyddsfonden och Oljeskyddsfonden. Vid ingången av 2025 inleder den nya miljökadefonden sin verksamhet, varvid Oljeskyddsfonden läggs ned.

Universitetens totalfinansiering består av de anslag som beviljas universiteten i statsbudgeten och av kompletterande finansiering som innefattar bland annat inkomster av avgiftsbelagd verksamhet, donationer och sponsorfinansiering.

Den statliga finansieringen av Rundradion Ab grundar sig på med rundradioskatten täckta anslagsöverföringar till Statens televisions- och radiofond och vidare till Rundradion Ab. Anslaget ligger under ramperioden 2024—2027 på nivån 568 miljoner euro.

Statens placeringsbolag Solidium Oy är ett aktiebolag som i sin helhet ägs av finska staten och vars uppgift är att stärka och stabilisera det inhemska ägandet i nationellt sett viktiga företag. I bolagets aktieportfölj ingår tolv börsnoterade bolag i vilka Solidium är minoritetsägare. Solidiums styrelse fattar självständigt beslut om investeringar utgående från de analyser och förslag som ledningen berett. Avkastningen på Solidiums aktieinnehav var -9 procent under kalenderåret 2022. Solidium delade ut

sammanlagt 307 miljoner euro i utdelning till finska staten för räkenskapsperioden 2021–2022 och 133 miljoner euro i kapitalåterbäring. Substansvärdet på Solidium Oy:s innehav var ca 7,4 miljarder euro vid utgången av 2022.

För statens ägarpolitik ansvarar i övrigt avdelningen för ägarstyrning vid statsrådets kansli, på vars ansvar ägarstyrningen i de bolag som idkar kommersiell verksamhet ankommer. Avdelningen ansvarar dessutom för att bereda de allmänna riktlinjerna för statens ägarpolitik och ägarstyrningspraxis och att samordna ministeriernas samarbete i fråga om ägarstyrningen.

Fondekonomin utanför statsbudgeten

Underskottet i fonderna utanför budgeten beräknas under ramperioden uppgå till i genomsnitt ca 600 miljoner euro per år och utan finansoperationer är underskottet i genomsnitt ca 900 miljoner euro per år. Bakom underskottet i fondekonomin inverkar särskilt den ökande intäktsföringen från Statens pensionsfond till statsbudgeten samt ökningen av de räntestödsutgifter som betalas ur Statens bostadsfond. Utöver dessa fonder visar Försörjningsberedskapsfonden, Statsgarantifonden och Gårdsbrukets utvecklingsfond ett mindre underskott med hjälp av sina likvida tillgångar. De övriga fonderna är nära balans eller uppvisar ett litet överskott.

Största delen av de lån som fonderna beviljar och av de inkomster som kommer från återbetalningen av dessa lån hänför sig till Kärnavfallshanteringsfondens verksamhet. Avfallshanteringsskyldiga har rätt att för viss tid få lån mot tryggnad säkerheter. Bostadsfonden har inte längre beviljat nya lån efter 2007, och därför fortsätter minskningen i återbetalningen av lån som fonden beviljat.

De pensionsavgifter som Statens pensionsfond samlar in utgör en av de mest betydande inkomstposterna för fonderna. I övriga inkomster av skattenatur ingår de försörjningsberedskapsavgifter som tas ut i samband med punktbeskattningen av bland annat energiprodukter och elström samt de avgifter som Stabilitetsfonden tar ut hos bankerna. Inkomsterna och avgifterna av skattenatur sjunker med uppskattningsvis 450 miljoner euro från 2023 till 2025, när Resolutionsfonden och Insättningsgarantifonden inom ramen för Stabilitetsfonden uppnår den målnivå som uppställts för dem, varefter inga avgifter längre tas ut från bankerna till fonden.

Överföringarna till statsbudgeten hänför sig närmast till finansieringen av pensionsutgifter. Av de pensioner som betalats ut fram till 2023 täcks 40 % genom en intäktsföring från statens pensionsfond. Från och med 2024 ökar intäktsföringen gradvis med en procentenhet per år tills den är 45 % från och med 2028. På 2027 års nivå innebär ökningen av procentenheten för intäktsföringen från 40 % till 44 % en ökning av överföringen till budgeten med ca 200 miljoner euro.

Med stöd av den lag som stiftades i slutet av 2022 ersätter den nya Miljöskadefonden Oljeskyddsfonden från och med 2025. Syftet med reformen är att säkerställa att verksamhetsutövarna ansvarar för finansieringen av bekämpningen av miljöskador inom ramen för det kollektiva ansvaret, om den egentliga skadevållaren är insolvent, försatt i konkurs eller okänd.

I Statsgarantifondens prognostiserande finansieringsanalys har man förberett sig på att åren 2023—2025 täcka det eventuella förlustbringande separata resultatet av Finnvera Abp:s exportgaranti- och specialfinansieringsverksamhet. Risknivån för Finnvera Abp:s exportgaranti- och specialborgensstock steg till följd av coronaviruspandemin.

Tabell 10. Statliga fonder utanför budgeten, miljoner euro

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Skatter och inkomster av skattenatur sammanlagt	514	522	202	68	63	62
Inkomster av blandad natur	251	107	78	76	77	80
Pensionsavgifter	1 608	1 613	1 625	1 642	1 640	1 674
Ränteinkomster och intäktsföring av vinst	423	417	414	464	514	514
Överföringar från budgeten	605	580	596	599	599	599
Inkomster exkl. finansoperationer	3 402	3 240	2 914	2 849	2 893	2 929
Återbetalning av beviljade lån	1 965	1 701	1 923	1 905	1 888	1 859
Inkomster totalt	5 367	4 940	4 837	4 754	4 781	4 788
Konsumtionsutgifter	186	291	260	217	215	212
Överföringsutgifter	1 172	1 381	1 129	1 192	1 174	1 064
Ränteutgifter	16	16	16	17	17	17
Överföringar till budgeten	1 983	2 119	2 286	2 352	2 428	2 485
Övriga utgifter	14	23	20	20	20	20
Utgifter exkl. finansoperationer	3 372	3 831	3 711	3 797	3 854	3 799
Beviljade lån samt övriga finansiella investeringar	1 705	1 594	1 600	1 596	1 599	1 581
Utgifter totalt	5 077	5 425	5 311	5 393	5 453	5 380
Över- eller underskott, netto	290	-485	-474	-640	-672	-592

Affärsverken

Forststyrelsen är ett statligt affärsverk vars uppgift är att använda, vårda och skydda statens direktägda, obebyggda jord- och vattenegendom som den besitter. Forststyrelsen bedriver affärsverksamhet och sköter lagstadgade offentliga förvaltningsuppgifter med budgetmedel. Skogsbruk och annan affärsverksamhet som sker på marknadsvillkor ska Forststyrelsen bedriva genom de dotterbolag som den äger. Forststyrelsens affärsverksamhet inom skogsbruket har bolagiserats till Metsähallitus Metsätalous Oy, som helt och hållet ägs av staten. Forststyrelsen betalar årligen intäktsföring av vinst till staten på basis av ersättningar för nyttjanderätt och utdelningar. Forststyrelsen besitter ca 12,6 miljoner hektar statsägda land- och vattenområden med ett balansvärde på ca 3,9 miljarder euro. Av detta är ca 2,6 miljarder euro grundkapital med avkastningskrav. Forststyrelsens intäktsföring i statsbudgeten har under den nuvarande ägarpolitikperioden legat på 114 miljoner euro. En ny ägarpolitik för perioden 2024—2027 utarbetas hösten 2023.

Senatkoncernen omfattar Senatfastigheter samt Försvarsfastigheter, som inledde sin verksamhet vid ingången av 2021. Koncernen har till uppgift att i enlighet med målen i statens lokalstrategi ta fram arbetsmiljölösningar för kunderna och höja organisationernas prestationsförmåga inom statsförvaltningen. Affärsverksamheten grundar sig på utveckling av arbetsmiljöer och fastighetsförmögenheten, uthyrning av lokaler samt tillhandahållande av lokaltjänster till kunderna. Affärsverket kan tillhandahålla tjänster också för sådana sammanslutningar vars verksamhet huvudsakligen finansieras med anslag som tagits in i statsbudgeten. Riktlinjer för nivån på investeringsfullmakten för affärsverken inom Senatkoncernen utarbetas i samband med beredningen av budgetpropositionerna. Senatkoncernen verkar enligt företagsekonomiska principer. Koncernen intäktför 2024—2027 varje år 36—40 miljoner euro i statsbudgeten. Resultatet av koncernens uthyrningsverksamhet beräknas öka från 16 miljoner euro till 28 miljoner euro under samma period. Målet är att fastighetsförsäljningarna 2024—2027 ska uppgå till sammanlagt 100 miljoner euro per år.

5.7. Hållbar utveckling

Det globala handlingsprogrammet för hållbar utveckling, Agenda 2030, sätter upp gemensamma mål för en hållbar utveckling för alla FN:s medlemsländer. Agenda 2030 syftar till en hållbar utveckling både när det gäller ekonomin, människors välfärd och miljön.

Målet med Finlands nya klimatlag är att säkerställa att Finland uppnår koldioxidneutralitet senast 2035.

Anslag som främjar koldioxidneutralitet och grön omställning i planen för de offentliga finanserna 2024—2027

Planen för de offentliga finanserna innehåller anslag som kan bedömas främja koldioxidneutralitet och grön omställning. Med anslagen främjas bl.a. en välmående miljö och natur samt den biologiska mångfalden exempelvis genom anskaffning av naturskyddsområden och genom utvecklingsarbete. Man strävar efter att minska utsläppen bland annat genom att stödja förnybar energi och främja kollektivtrafiken. Forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt främjar de bioekonomiska lösningarna och utvecklar Finland i riktning mot ett koldioxidsnålt samhälle. EU:s förgröningsstöd, miljöersättningar och främjande av ekologisk produktion har stor betydelse för att jordbruket ska utvecklas i en hållbar riktning med avseende på miljön. Anslag anvisas särskilt till arbets- och näringsministeriets, jord- och skogsbruksministeriets, kommunikationsministeriets, miljöministeriets och utrikesministeriets förvaltningsområden.

Strävan har varit att förtydliga fördelningen av de anslag för att främja koldioxidneutralitet som ingår i planen för de offentliga finanserna genom att dela in utgifterna i fråga om den gröna omställningen till centrala temahelheter.

I planen för de offentliga finanserna främjas mål som hänför sig till koldioxidneutralitet med sammanlagt cirka 2,1 miljarder euro 2024, och beloppet sjunker till cirka 1,8 miljarder euro 2027.

Anslagsnivån för 2024 höjs av finansieringen enligt Finlands plan för återhämtning och resiliens. Finansieringen upphör 2026. Ungefär hälften av Finlands maximala tilldelning (1,82 miljarder euro) riktas till den gröna omställningen. I fråga om den gröna omställningen riktas anslagsökningar under ramperioden till bl.a. investeringar i ren energiproduktion, innovationer med låga utsläpp och miljölösningar inom byggbranschen.

Dessutom höjs anslagsnivån för 2024 av de beslut om ett åtgärds paket som har fattats utifrån de riktlinjer som ministerarbetsgruppen för beredskap drog upp våren 2022 för att stärka självförsörjningsgraden i fråga om energi och försörjningsberedskap. Målet är att avsevärt påskynda utfasningen av fossila energikällor och att stödja ibruktandet av ny teknik.

Minskningen av anslagsnivån för främjande av koldioxidneutralitet under ramperioden påverkas förutom av den minskade finansiering som fastställts i planen för återhämtning och resiliens och av den finansiering som ministerarbetsgruppen för beredskap dragit upp riktlinjerna för också av bl.a. minskningen av produktionsstödet för förnybar energi.

Tabell 11. Anslag som främjar koldioxidneutralitet och grön omställning 2024—2027 (mn euro)

	2024	2025	2026	2027
Biologisk mångfald samt vatten- och miljöskydd	109,0	112,1	111,9	111,3
Förnybar energi och energieffektivitet	739,6	535,4	341,7	241,7
Den globala dimensionen	392,6	386,1	435,2	432,9
Forskning och utveckling	307,3	266,5	243,3	236,3
Trafik	247,4	219,3	212,0	179,7
Jord- och skogsbruk samt markanvändningssektorn	327,5	675,9	610,5	568,5
Sammanlagt	2 123	2 195	1 195	1 770

Skatter

Det finns flera skatter som kan anses främja målen för koldioxidneutralitet. Till dessa hör framför allt energiskatterna, fordonsskatten, bilskatten, punktskatten på vissa dryckesförpackningar samt avfallsskatten. Även om dessa som helhet kan anses vara skatter som är förenliga med koldioxidneutralitetsmålen kan de innefatta enskilda, med målen oförenliga beskattningsstrukturer.

I planen för de offentliga finanserna ingår som en ändring i energibeskattningen som främjar koldioxidneutralitet den fortsatta utfasningen av skatteåterbäringarna till energiintensiva företag 2024—2025. Som tillfälliga skatteåtgärder fortsätter dessutom det höjda hushållsavdraget för arbeten som hänför sig till slopande av oljeuppvärmning 2024—2027 samt det sänkta beskattningsvärdet för utsläppsfria och utsläppsnåla tjänstebilar 2024—2025.

Den helhet som miljöstyrningen av beskattningen utgör granskas närmare i kapitel 6 i den allmänna motiveringen till budgetpropositionen för 2023.

6. Välfärdsområdenas ekonomi

6.1. Välfärdsområdenas finansiering och statens åtgärder

Den statliga finansieringen till välfärdsområdena

Välfärdsområdenas ekonomi, effekterna av statens åtgärder och den statliga finansieringen av välfärdsområdena behandlas som en helhet i planen för de offentliga finanserna. Vid behandlingen av välfärdsområdenas ekonomi ingår även Helsingfors stad i fråga om social- och hälsovården och räddningsväsendet.

Tabell 12. Finansieringen av välfärdsområdena, vissa statliga ersättningar samt statsunderstöd som staten betalar till välfärdsområdena, miljoner euro, ramåren enligt prisnivån 2024

	Budget 2023 ¹	2024	2025	2026	2027
Statlig finansiering med allmän täckning ²					
FM	22 650,2	24 753,6	24 606,9	24 890,4	25 163,2
Tilläggsfinansiering enligt finansieringslagen ³	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Vissa tjänster som ersätts till fullt belopp av staten					
IM	10,0	8,0	5,0	2,0	2,0
ANM	133,7	317,3	456,1	415,9	238,5
SHM	124,0	83,5	64,0	50,0	50,0
Statsunderstöd och andra ersättningar					
JM	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
IM	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
FM	350,0	109,0	9,0	9,0	9,0
ANM	10,4	11,0	1,6	1,6	1,6
SHM	342,3	260,3	224,3	191,5	191,5
MM	0,3	0,0	3,0	3,0	3,0
Alla sammanlagt	23 626,1	25 547,9	25 375,1	25 568,6	25 664,0

¹⁾ Sammanfattning av den uppdaterade budgeten.

²⁾ Omfattar nya och utvidgade uppgifter som träder i kraft under ramperioden samt tillägg som hänför sig till finansieringsmodellen, såsom universitetssjukhusstillägget och ersättningen enligt 35 a § i lagen om finansiering av välfärdsområden. Finansieringen för 2023 inbegriper en engångsersättning på 150 miljoner euro. I beloppet ingår dessutom 5,6 miljoner euro i anslutning till lagen om funktionshindersservice i enlighet med tilläggsbudgeten för 2023 som riksdagen godkände. Finansieringen för 2024 innehåller en engångsersättning på 444 miljoner euro, som områdena bokför som inkomst för 2023.

³⁾ 1 miljon euro finns under förslagsanslagsmoment 28.89.32 och beloppet av den tilläggsfinansiering som behövs bedöms från fall till fall.

Välfärdsområdena finansierar sin verksamhet i huvudsak med statlig finansiering med allmän täckning, och de har inte beskattningsrätt. Förutom statsfinansiering med allmän täckning får välfärdsområdena även statsunderstöd, kundavgifter och andra verksamhetsinkomster samt finansiella intäkter.

Enligt lagen om välfärdsområdenas finansiering grundar sig välfärdsområdenas finansiering i hela landet 2023 på kommunernas kostnader för social- och hälsovården och räddningsväsendet enligt budgetuppgifterna för 2022. Enligt lagen justeras dock nivån för den statliga finansieringen i fråga om kostnaderna för de uppgifter som överförs från kommunerna på basis av de tjänstespecifika bokslutsuppgifterna för 2022. Således utgörs grunden för välfärdsområdenas finansiering för 2024 av den justerade finansieringsnivån för hela landet för 2023. Enligt lagen görs det dessutom 2024 ett separat tillägg eller avdrag av engångsnatur i välfärdsområdets finansiering, om beloppet av den statliga finansiering som beviljats välfärdsområdet 2023 har varit mindre eller större än det belopp som fås när kommunernas bokslutsuppgifter för 2022 används vid beräkningen av finansieringen för 2023.

Enligt uppgifterna i kommunernas bokslutsprognos uppgick nettokostnaderna år 2022 för social- och hälsovården och räddningsväsendet som överförs från kommunerna till välfärdsområdena till sammanlagt ca 21,8 miljarder euro, vilket är 567 miljoner euro mer än vad som uppskattats i samband

med beredningen av den föregående planen för de offentliga finanserna. Denna justering beaktas i finansieringen för 2024. Med beaktande av indexjusteringen 2023 och effekten av tillväxtprognosen för servicebehovet uppgår korrigeringen av finansieringsnivån till sammanlagt ca 594 miljoner euro. Genom en s.k. engångsersättning korrigeras dessutom välfärdsområdenas finansiering för 2023 i efterhand så att den motsvarar nettokostnaderna för social- och hälsovården och räddningsväsendet som överförs från kommunerna. Av ersättningen betalas 150 miljoner euro år 2023 och 444 miljoner euro år 2024. Inkomsterna och kostnaderna som överförs från kommunerna till välfärdsområdena beskrivs närmare i kapitel 7. Den kommunala ekonomin. Kalkylerna i fråga justeras slutgiltigt i samband med beredningen av statsbudgeten för 2024 så att de motsvarar kommunernas bokslutsuppgifter för 2022 samt debiterade skatteinkomster för 2022 enligt den slutförda beskattningen.

På hela landets nivå uppgår den statliga finansieringen med allmän täckning för välfärdsområdena 2024 till sammanlagt ca 24,8 miljarder euro, vilket innefattar 444 miljoner euro av ovan nämnda engångsersättning. Nivån på välfärdsområdenas finansiering stiger 2024 med ca 2,1 miljarder euro jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna. Ökningen förklaras av att de kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena uppdaterats från budgetuppgifter till preliminära bokslutsuppgifter, höjningen av kostnadsnivån (indexhöjning), den förväntade ökningen av servicebehovet, finansieringen i anslutning till nya och utvidgade uppgifter samt av beaktandet av universitetssjukhustillägget som en del av den kalkylerade finansieringen från och med 2024.

I finansieringen av välfärdsområdena har man beaktat ökningen av servicebehovet enligt prognosmodellen för utgifter för social trygghet (SOME) under 2024—2027 i enlighet med lagen om välfärdsområdenas finansiering. Ökningen av servicebehovet beräknas öka finansieringen under ramperioden med ca 275,2 miljoner euro 2024, med ca 242,6 miljoner euro 2025, med ca 235,5 miljoner euro 2026 och med ca 243,6 miljoner euro 2027. Indexjusteringen av finansieringen för 2024 är 3,31 %, vilket ökar finansieringsbeloppet med 773,8 miljoner euro.

Beaktandet av universitetssjukhustillägget som en del av välfärdsområdenas finansiering från och med 2024 påverkar finansieringsbeloppet för hela landet både genom den kalkylerade finansieringen och övergångsutjämnarna. Den kalkylerade finansieringen ökar 2024 med universitetssjukhustillägget (130,6 miljoner euro), men beaktandet av det i övergångsutjämnarna minskar de sammanräknade övergångsutjämnarna med 100,6 miljoner euro. Dessutom påverkas finansieringen av välfärdsområdena från och med 2025 av begränsningen av den maximala ändringen under övergångsperioden till -50 euro per invånare samt av en motsvarande gradering av övergångsperioden. Till dessa ändringar i finansieringslagen riktas finansiering till ett nettobelopp av 30 miljoner euro 2024, 58,5 miljoner euro 2025, 93,2 miljoner euro 2026 och 122 miljoner euro 2027.

I likhet med budgeten för 2023 innehåller ramen årligen 1 miljon euro för tilläggsfinansiering till välfärdsområdena. Momentet gör det tekniskt möjligt att behandla eventuella behov av tilläggsfinansiering under året.

I den kalkyl över välfärdsområdenas utgiftstryck i hela landet som presenteras i kapitel 6.4 görs inga antaganden om områdenas egna anpassningsåtgärder. Utgångspunkten är dock att områdena ska anpassa sina utgiftsstrukturer till de ramar som den statliga finansieringen sätter. Till följd av löneuppgörelserna inom kommunsektorn och välfärdsområdena stiger välfärdsområdenas kostnadsnivå snabbare än välfärdsområdenas finansiering under de närmaste åren. Detta ökar anpassningsbehovet.

Enligt lagen justeras nivån på välfärdsområdenas finansiering med allmän täckning i efterhand med två års fördröjning så att den motsvarar de faktiska kostnaderna på hela landets nivå. Den första efterhandsgranskningen görs utifrån utfallsuppgifterna för 2023 i finansieringen för 2025. Finansieringen för 2023 grundade sig på kommunernas budgetuppgifter, som var 0,6 miljarder euro

lägre än de bokslutsprognoser som färdigställdes senare. Dessutom stiger kostnadsnivån snabbare än vad som förutspåddes hösten 2022. Vårdsområdenas möjligheter att anpassa sin ekonomi är mer begränsade under deras första verksamhetsår än under senare år. Således kan det uppskattas att efterhandsjusteringen för 2025 kommer att öka vårdsområdenas finansiering. Antagandet är att områdenas egna anpassnings- och reformåtgärder bromsar kostnadsökningen från och med 2024. Man har förberett sig på tekniska korrigeringar i finansieringen av vårdsområdena och på kostnadstrycket, såsom eventuella justeringar i efterhand, genom en s.k. ramreservering som inte kan användas för andra utgifter. Reserveringen ökar mot slutet av perioden (i genomsnitt 430 miljoner euro per år).

Nya och utvidgade uppgifter som påverkar vårdsområdenas verksamhet och finansiering

Vårdsområdena omfattas under ramperioden av helt nya diskretionära åtgärder samt av reformer som det fattats beslut om tidigare och som träder i kraft eller utvidgas stegvis efter 2023. Vårdsområdenas finansiering påverkas dessutom av de reformer som trädde i kraft 2023, före överföringen av ansvaret för att ordna social- och hälsovård. I planen för de offentliga finanserna har man beaktat den totala nivå som nämns under följande reformer:

- Den största ändringen jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna hänför sig till lagstiftningen om vårdgaranti (+81 miljoner euro enligt 2027 års nivå).
- Vårdsområdenas finansiering ökas bl.a. på grund av genomförandet av vårdgarantin inom primärvården med 113,4 miljoner euro år 2024, med 128,2 miljoner euro år 2025 och med 126 miljoner euro från och med 2026.
- Ändringarna i lagen om tillsynen över social- och hälsovården minskar vårdsområdenas finansiering med 1,7 miljoner euro 2024, men ökar finansieringen med 0,9 miljoner euro 2025 och med 13 miljoner euro från och med 2026.
- De ändringar som ingår i lagen om patientombud och socialombud ökar vårdsområdenas finansiering med 1,4 miljoner euro 2024 och med 1,1 miljoner euro från och med 2025.
- I finansieringen av vårdsområdena har man därtill beaktat effekterna av den nya lagen om funktionshinderservice som riksdagen antog våren 2023 och till följd av vilken finansieringen ökas med 25,2 miljoner euro 2024, 32,4 miljoner euro 2025, 35,5 miljoner euro 2026 och 35,9 miljoner euro från och med 2027. Därtill bereder man sig med en ramreservering på eventuella tilläggskostnader som orsakas av reformen av lagen om funktionshinderservice. Avsikten är att till denna del precisera det anslag som anvisas för genomförandet i nästa regerings första plan för de offentliga finanserna och i budgetberedningen för 2024.
- I finansieringen av vårdsområdena har man från och med 2024 även beaktat besluten i statsbudgeten för 2023 om avgiftsfrihet för polisens handräckning i anslutning till barnskydd och socialjour samt om riksomfattande social kreditgivning.
- Dessutom har man i finansieringen beaktat preciseringen av konsekvensbedömningen i fråga om trygghetsservicen i det andra skedet av reformen av äldreomsorgslagen som gäller tillräckliga resurser för hemvård och utvecklandet av närståendevården och som trädde i kraft vid ingången av 2023.

Nya eller utvidgade uppgifter som anvisats till vårdsområdena ökar vårdsområdenas finansiering år 2024 med ca 129 miljoner euro netto (dvs. avdragen medräknade) jämfört med 2023. Kostnadseffekten av de nya eller utvidgade uppgifter som anvisats vårdsområdena 2019—2023 uppgår till sammanlagt ca 630⁷ miljoner euro netto år 2027, när alla diskretionära ändringar som fastställts under den pågående regeringsperioden är i kraft fullt ut. På grund av reformerna ökar

---

⁷ Inbegriper inte ramreserveringen i anslutning till lagen om funktionshinderservice

personalbehovet inom social- och hälsovården enligt konsekvensbedömningarna i regeringspropositionerna kalkylmässigt med cirka 9 000 personer före utgången av årtiondet.

Statsunderstöd och andra ersättningar som betalas till välfärdsområdena

Från social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel riktas statsunderstöd och andra ersättningar till välfärdsområdena till ett belopp av sammanlagt 260,3 miljoner euro år 2024. Understöden minskar stegvis före utgången av ramperioden, då de betalda statsunderstöden och andra ersättningarna uppgår till sammanlagt 191,5 miljoner euro. Den viktigaste enskilda understödshelheten hänför sig till statens ersättningar till enheterna inom social- och hälsovården för specialiseringsutbildning för social- och hälsovårdspersonal, sammanlagt 108 miljoner euro, som inbegriper ersättningar för kostnader för praktik som ingår i yrkeshögskoleexamina inom social- och hälsovårdsområdet (12 miljoner euro). En annan betydande helhet är finansieringen som hänför sig till pelare 4 i Finlands program för hållbar tillväxt. Den totala finansieringen för pelaren uppgår till ca 350 miljoner euro under programperioden 2021–2025. Under ramperioden riktas till välfärdsområdena av denna helhet ca 38 miljoner euro 2024 och 30 miljoner euro 2025. Syftet med åtgärderna är bl.a. att minska det vård-, rehabiliterings- och serviceunderskott inom social- och hälsovården som orsakats av coronavirusläget, att försnabba tillgången till vård, att främja genomförandet av social- och hälsovårdsreformen, att stärka det förebyggande arbetet och den tidiga identifieringen av problem samt att stärka kunskapsunderlaget och den effektivitetsbaserade styrningen till stöd för kostnadseffektiviteten och att utveckla digitaliseringen. Social- och hälsovårdsministeriet har dessutom till vissa delar beredningsansvar för pelare 3, och för åtgärderna i pelare 3 riktas en helhet på uppskattningsvis ca 3 miljoner euro till välfärdsområdena år 2024. Syftet med investeringarna i fråga är att påskynda en höjning av sysselsättningsgraden.

Lönesubvention beviljas för närvarande av statens medel till både kommuner och välfärdsområden, men från och med 2025 ansvarar kommunerna för betalningen av lönesubvention också till välfärdsområdena. Under arbets- och näringsministeriets och social- och hälsovårdsministeriets huvudtitlar anvisas välfärdsområdena sammanlagt ca 35 miljoner euro i lönesubvention år 2024, varefter staten upphör med att betala understödet.

Lagen om brandskyddsfonden (306/2003) på inrikesministeriets förvaltningsområde ändrades så att det från och med ingången av 2023 ur fonden kan beviljas allmänt understöd och specialunderstöd till organisationer inom räddningsbranschen och andra motsvarande sammanslutningar samt specialunderstöd till kommuner, välfärdsområden och avtalsbrandkårer. Understöd ur fonden beviljas inte längre till lokala räddningsväsenden, eftersom de upphörde när välfärdsområdenas verksamhet inleddes. Fonden delar ut understöd enligt prövning till välfärdsområdena till ett belopp av ca 4 miljoner euro per år.

När räddningsväsendet har blivit en del av välfärdsområdenas verksamhet betalas det i fortsättningen inte längre ersättningar ur oljeskyddsfonden till räddningsväsendet för upprätthållande av bekämpningsberedskapen. Ur oljeskyddsfonden ersätts dock fortfarande kostnaderna för bekämpning av oljeskador i situationer där kostnaderna inte kan tas ut hos den som ansvarar för skadan. Ersättningarna ur fonden har uppgått till sammanlagt ca 0,3 miljoner euro per år. Oljeskyddsfondens verksamhet upphör 2025 när miljöskadefonden inleder sin verksamhet. Välfärdsområdena och Helsingfors stad kan ansöka om understöd enligt prövning för att delvis täcka de totala kostnaderna för anskaffning av materiel för bekämpning av miljöskador. Från och med 2025 delas det ut ca 3 miljoner euro per år i understöd ur miljöskadefonden.

Lapplands och Södra Savolax välfärdsområden får upprätthålla två samjournenheter med jour dygnet runt vid sina sjukhus tills vidare, om befolkningens servicebehov förutsätter det och upprätthållandet av fler än en enhet inte äventyrar uppfyllandet av de i lag angivna förutsättningarna för välfärdsområdenas

verksamhet. Inom ramen för budgeten ersätter staten Lapplands och Södra Savolax välfärdsområden för extra kostnader som upprätthållandet av två samjoursenheter med jour dygnet runt orsakar, om dessa välfärdsområden kan visa att upprätthållandet av två samjoursenheter dygnet runt medför större kostnader jämfört med om välfärdsområdet genomförde samma funktioner vid bara en enhet. För detta ändamål anvisas 9 miljoner euro per år under ramperioden.

Vissa tjänster som ersätts till fullt belopp av staten

Staten betalar särskilda lagstadgade ersättningar till välfärdsområdena för vissa social- och hälsovårdstjänster. Sådana är t.ex. ersättningar för brådskande vård av personer utan hemkommun, ersättningar som försvarsmakten betalar för tjänster som välfärdsområdena producerar och vissa ersättningar som hänför sig till hälso- och sjukvård och rehabilitering för fångar. Nedan beskrivs större helheter i euro.

Ersättningar för främjande av integration betalas till välfärdsområdena enligt följande uppskattning: 317 miljoner euro 2024, 456 miljoner euro 2025, 416 miljoner euro 2026 och 239 miljoner euro 2027. Höjningen av anslagsnivån beror på att personer som får tillfälligt skydd och som har en hemkommun från den 1 mars 2023 har börjat omfattas av ersättningar enligt integrationslagen.

Till statsunderstödda tjänster för frontveteraner samt krigsinvalidier och dem som blivit invalidier på grund av olycksfall i militärtjänst (t.ex. tjänster som tillhandahålls i hemmet) riktas i början av ramperioden ca 81,5 miljoner euro och i slutet av ramperioden ca 48 miljoner euro.

Förläggningen ordnar i första hand själv de tjänster som avses i mottagningslagen. En del av tjänsterna köps dock av privata och offentliga tjänsteproducenter, såsom vissa hälso- och socialtjänster från välfärdsområdena. Migrationsverket ersätter välfärdsområdena för kostnaderna för tjänsterna. Välfärdsområdenas ersättningar med anknytning till mottagningsverksamheten uppskattas vara cirka 8 miljoner euro i början av ramperioden och minska till cirka 2 miljoner euro i slutet av ramperioden. Bedömningen är förenad med osäkerhet eftersom den bl.a. beror på hur antalet personer som söker internationellt skydd utvecklas.

Ändrings- och beredningskostnader

I tilläggsbudgeten för 2023 anvisades 350 miljoner euro för välfärdsområdenas ändrings- och beredningskostnader. Anslaget används till beviljande av statsunderstöd till välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen för sådana tillfälliga kostnader som överföringen av organiseringsansvaret föranleder samt för etablering och utveckling av verksamheten. Ersättandet av ändrings- och beredningskostnaderna gör det möjligt att allokera den lagstadgade finansieringen noggrannare till den egentliga service- och organiseringsverksamheten under ramperioden 2024—2027. För de nödvändiga IKT-ändringskostnader av engångsnatur som reformen föranleder anvisas därtill för 2024 100 miljoner euro för betalning av budgetutgifter för den fullmakt som beviljats och använts 2022.

6.2. Välfärdsområdenas fullmakter att uppta lån

Bestämmelser om välfärdsområdenas fullmakter att uppta lån

Välfärdsområdet ska årligen utarbeta en investeringsplan för de investeringar som påbörjas under de fyra räkenskapsperioder som följer på följande räkenskapsperiod och för avtal som motsvarar investeringar. Produktionsmedel kan finansieras inte bara genom traditionella investeringar som upptas i den egna balansräkningen utan också genom olika hyresmodeller, såsom fastighetsleasingavtal och samarbetsmodeller, såsom s.k. livscykelmodeller. I investeringsplanen beskrivs finansieringen av investeringar och avtal som motsvarar investeringar.

Statsrådet fastställer för välfärdsområdet kalkylmässigt utifrån välfärdsområdets förmåga att sköta lån en fullmakt att uppta långfristiga lån för att finansiera investeringar (fullmakt att uppta lån) i enlighet med 15 § i lagen om välfärdsområden. Investeringar kan finansieras inte bara med långfristiga lån utan också med inkomstfinansiering, influtna penningmedel, investeringsunderstöd och inkomster från överlåtelse av bestående aktiva. Beräkningen av fullmakten att uppta lån baserar sig på ett årsbidrag enligt välfärdsområdets budget som kan justeras med uppgifter från uppföljningen av ekonomin. Investeringsplanen får inte strida mot välfärdsområdets fullmakt att uppta lån.

I välfärdsområdenas finansiering, investeringar och fullmakt att uppta lån beaktas de yttre villkoren för den offentliga ekonomin. Statsrådets beslut om fullmakt att uppta lån baserar sig på planen för de offentliga finanserna och välfärdsområdets kalkylerade fullmakt att uppta lån. Om balansen i de offentliga finanserna, statsfinanserna eller välfärdsområdets finanser försvagas avsevärt och exceptionellt, kan välfärdsområdets fullmakt att uppta lån fastställas till ett mindre belopp än den kalkylerade fullmakten att uppta lån.

Statsrådet kan besluta om ändring av fullmakten att uppta lån, om investeringen är nödvändig för kontinuiteten i produktionen av de tjänster som omfattas av välfärdsområdets organiseringsansvar eller för att trygga de tjänster som förutsätts i lagstiftningen och investeringsbehovet inte kan täckas på något annat sätt. Beslut om ändring av fullmakten att uppta lån kan fattas på ansökan av välfärdsområdet eller på initiativ av finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet eller inrikesministeriet. För ändring av fullmakten att uppta lån tillsätts en beredningsgrupp som har till uppgift att bedöma förutsättningarna att ändra fullmakten att uppta lån och beloppet av den behövliga fullmakten att uppta lån samt de villkor som ska gälla för välfärdsområdet. Bedömningen grundar sig på en helhetsbedömning som gjorts utifrån uppgifterna om välfärdsområdets ekonomi och verksamhet.

Välfärdsområdenas fullmakter att uppta lån år 2024

Välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen lämnade 2022 sina första förslag till investeringsplan enligt lagen om välfärdsområden till finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet. De första investeringsplanerna gäller räkenskapsperioderna 2023—2026 och räkenskapsperioderna 2024—2027.

Sommaren 2022 fattade statsrådet beslut om välfärdsområdenas och HUS-sammanslutningens fullmakter att uppta lån för 2023. Tre välfärdsområden och HUS-sammanslutningen ansökte om ändring av sina fullmakter att uppta lån och statsrådet beslutade om ändringarna under hösten 2022. Efter ändringarna uppgår fullmakterna att uppta lån år 2023 till sammanlagt 5,5 miljarder euro. Sammanlagt används 4,8 miljarder euro av fullmakten för projekt som pågår eller inleds under 2023. Av fullmakten för 2023 blir 0,7 miljarder euro oanvänd.

År 2023 beräknas 2,1 miljarder euro av fullmakten bli använd. Långfristiga lån enligt fullmakterna för 2023 lyfts också under senare år när investeringsprojekt som finansieras med långfristiga lån fortsätter efter 2023. På detta sätt säkerställs det att det är möjligt att fortsätta genomföra pågående projekt. År 2024 eller därefter lyfts långfristiga lån enligt fullmakterna för upplåning 2023 eller ingås avtal som motsvarar investeringar till ett belopp av sammanlagt 2,7 miljarder euro.

I början av 2024 beräknas välfärdsområdenas och HUS-sammanslutningens lånestock uppgå till 5,8 miljarder euro, inklusive lån som överförts till välfärdsområdena. Fullmakterna att uppta lån år 2024 beräknas på basis av årsbidraget i budgetarna för 2023 och det beräknade lånebeloppet i början av 2024, och statsrådet fattar beslut om dem våren 2023. Eftersom årsbidragen enligt budgetarna är svaga, blir välfärdsområdenas och HUS-sammanslutningens kalkylmässiga fullmakter att uppta lån år 2024 små och därmed har flera områden ingen ny fullmakt att uppta lån. I praktiken innebär detta att det under

2024 endast är möjligt att inleda ett litet antal nya investeringsprojekt eller alternativt ska de täckas med annan finansiering i stället för med upplåning. Beslut om eventuella ändringar i fullmakterna att uppta lån fattas senare under 2023.

6.3. Vårdsområdenas ansvar för låne- och finansieringsavtal

Den 1 januari 2023 överfördes de nuvarande sjukvårdsdistrikten och specialomsorgsdistrikten för personer med utvecklingsstörning med sina tillgångar, skulder och förbindelser till vårdsområdena. Till vårdsområdena överfördes också sådan lös egendom och sådana avtal och ansvar från kommunerna som hör samman med ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet.

För de finansiella instituten innebar överföringen av låne- och finansieringsavtalen till vårdsområdena att gäldenärerna byttes ut. I en föreskrift som publicerades i januari 2022 hänförde Finansinspektionen fordringar på vårdsområdena till motsvarande nollriskklass som fordringar på staten, kommunerna och samkommunerna.

Vårdsområdenas ansvar för låneavtal och övriga finansieringsavtal uppgår till betydande belopp. Vid överföringen av verksamheten uppgick ansvarsstocken för vårdsområdenas låne- och finansieringsavtal till ca 5 miljarder euro. I början av ramperioden beräknas vårdsområdenas låne- och finansieringsansvar uppgå till ca 5,8 miljarder euro och i slutet av ramperioden till ca 12 miljarder euro. Vårdsområdenas ansvar består bl.a. av skuldebrevslån, kreditlimiter, kommunintyg, leasingavtal samt derivatavtal i anslutning till finansieringsavtal. Därtill har vårdsområdena borgensansvar som hänför sig till finansieringsavtal. Utöver ökningen av vårdsområdenas finansieringsansvar bör det beaktas att den snabbt förhöjda räntenivån bidrar till en betydande ytterligare belastning på vårdsområdenas ekonomi och har indirekta konsekvenser också för staten i hanteringen av vårdsområdenas finansieringshelhet.

I enlighet med finanspolitiska ministerutskottets riktlinje den 1 mars 2022 ställde staten inte statsborgen för låne- och finansieringsansvar som överfördes till vårdsområdena. Utgångspunkten är att borgen inte heller ställs för nya lån som upptas efter övergången till vårdsområden. Vårdsområdenas finansiering grundar sig på statlig finansiering, på upplåning inom ramen för lagstiftningen samt på kundavgifter, övriga verksamhetsinkomster och finansiella intäkter. Staten tryggar i sista hand tillgången till basservice som vårdsområdena ansvarar för.

Staten har inte något explicit ansvar för vårdsområdenas låne- och finansieringsansvar och ansvaren redovisas inte i borgensansvaret enligt bilaga 12 till statsbokslutet. Staten kan anses ha det implicita ansvaret i sista hand för trygandet av vårdsområdenas tjänster och till följd av detta även för vårdsområdenas finansiering enligt de principer som anges i lagstiftningen. Vårdsområdena kan enligt 3 § i konkurslagen inte försättas i konkurs, så i situationer med eventuella betalningssvårigheter ska skötseln av vårdsområdenas låneansvar tryggas med beaktande av bl.a. det utvärderingsförfarande som anges i författningarna.

6.4. Uppskattning av vårdsområdenas inkomster och utgifter

I denna del beskrivs utvecklingsprognosen för vårdsområdenas ekonomi med begrepp som används i bokföringen. Prognosen har utarbetats vid finansministeriets ekonomiska avdelning och den beskriver vårdsområdena (inkl. Helsingfors stads social- och hälsovård och räddningsväsende) och vårdsområdenas finansiering som helhet. Prognosen är till sin karaktär en kalkyl över utgiftstrycket och innehåller fortfarande många osäkerhetsfaktorer: i prognosen ökar utgifterna enligt det ökade servicebehovet, förändringarna i uppgifterna och prisförändringarna, dvs. i prognosen har man inte beaktat eventuella besparings- eller effektiviseringsåtgärder inom områdena. I statsfinansieringen har

man beaktat en eventuell efterhandsjustering av finansieringen till samma belopp som den ramreservering som gjorts i planen för de offentliga finanserna, även om justeringen enligt utgiftsutvecklingen i prognosen kan bli större.

I kalkylen över utgiftstrycket försvagas årsbidraget och resultatet i början av prognosperioden, varefter de jämnas ut och förblir negativa. På grund av att investeringarna hålls på en hög nivå är kassaflödet från verksamheten och investeringarna negativt och välfärdsområdena skuldsätter sig. Utgifterna ökar och det finansiella saldot försämras av att priserna och i synnerhet personalkostnaderna stiger snabbt. Uppskattningen av personalkostnaderna grundar sig på de ingångna löneavtalen, i vilka ingår bl.a. ett femårigt lönestrukturprogram och ett treårigt program för harmonisering av lönerna. Välfärdsområdenas förtjänstnivå stiger snabbare än den allmänna förtjänstnivån, vars prognos förhandsjusteringen av finansieringen av välfärdsområdena är bunden till. Detta försvagar områdenas finansiella balans om de inte kan effektivisera sin verksamhet i motsvarande grad. Till följd av efterhandsjusteringarna jämnas dock områdenas årsbidrag och resultat ut från och med 2026.

Välfärdsområdenas utgifter består främst av produktionskostnader för tjänster, dvs. personalkostnader samt utgifter för köp av varor och tjänster. Välfärdsområdenas verksamhetsbidrag beräknas minska med i genomsnitt närmare 6 % per år. Under de första verksamhetsåren används resurser i någon mån till temporära överföringskostnader, och minskningen av dessa kostnader bromsar upp utgiftsökningen. Utgifterna ökar också på grund av ändringar i uppgifterna, såsom skärpningen av vårdardimensioneringen, reformen av lagen om funktionshinderservice och vårdgarantin inom primärvården. Välfärdsområdenas investeringsutgifter beräknas uppgå till ca 1,1 miljarder euro i början av prognosperioden.

Välfärdsområdenas verksamhetsintäkter ökar långsammare än utgifterna, eftersom beloppet av statsunderstöd och andra intäkter beräknas minska, vilket hänför sig till projekt som fokuserar på 2023–2024. Tillsammans med de minskade statsunderstöden minskar också utgifterna i anknytning till dem. Den statliga finansieringen med allmän täckning (inkl. beredskapen för justering i efterhand 2025–2027) ökar med i genomsnitt ca 5 ½ procent per år.

Det beräknas att lån och skulder till ett värde av ca 5 miljarder euro överfördes till välfärdsområdena vid ingången av 2023. Under de följande åren ökar skulden till ca 12 miljarder euro fram till år 2027.

Som kalkyl över utgiftstrycket är prognosen förknippad med många risker. Å andra sidan kan områdenas utgifter öka till exempel på grund av att priserna stiger mer än väntat eller på grund av lönekonkurrens mellan områdena i fråga om personalen. Utgifterna kan också visa sig vara lägre än kalkylen över utgiftstrycket om områdena kan genomföra besparingar och effektivisera sin verksamhet. Utgångspunkten är att välfärdsområdena ska anpassa sin utgiftsutveckling till ramarna för den statliga finansieringen. Detta stöds också av bestämmelserna om välfärdsområdenas ekonomi, bl.a. bestämmelserna om hur snabbt ett underskott ska täckas. Bristen på personal kan också begränsa utgiftsökningen åtminstone på kort sikt.

Tabell 13. Uppskattning av välfärdsområdenas inkomster och utgifter 2023—2027, md euro

	2023	2024	2025	2026	2027
Verksamhetskostnader	27,8	29,3	30,8	32,1	33,2
förändr., %		5,4 %	5,2 %	4,0 %	3,5 %
Verksamhetsintäkter	4,8	4,7	4,6	4,7	4,6
förändr., %		-2,2 %	-2,0 %	1,0 %	-1,0 %
Verksamhetsbidrag	-23,0	-24,6	-26,2	-27,4	-28,6

	2023	2024	2025	2026	2027
förändr., %		7,0 %	6,6 %	4,6 %	4,3 %
Statlig finansiering	23,1	24,4	25,7	27,0	28,3
varav justering i efterhand			0,3	0,6	0,9
Finansiella intäkter och kostnader	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3
Årsbidrag	0,0	-0,3	-0,7	-0,6	-0,6
Avskrivningar	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
Extraordinära poster	-	-	-	-	-
Räkenskapsperiodens resultat	-0,3	-0,7	-1,1	-1,1	-1,0
Korrigeringsposter till internt tillförda medel	-	-	-	-	-
Investeringar i anläggningstillgångar	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9
Finansieringsandelar och försäljningsinkomster	-	-	-	-	-
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-1,1	-1,4	-1,7	-1,5	-1,4
Länestock	6,2	7,5	9,2	10,7	12,1

Bedömning av tillräckligheten i fråga om välfärdsområdenas finansiering

Enligt 12 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) bedöms det i planen för de offentliga finanserna om välfärdsområdenas finansiering är tillräcklig för skötseln av deras uppgifter både som en helhet och med avseende på varje välfärdsområde (*finansieringsprincipen*). I mars 2023, när välfärdsområdenas verksamhet ännu är i ett mycket tidigt skede, är det dock svårt att göra en tillförlitlig bedömning av välfärdsområdenas kommande kostnadsutveckling, dvs. av i vilken mån de genom sina egna åtgärder dämpar kostnadsökningen. Därför finns det i denna plan för de offentliga finanserna ännu inte tillräckliga förutsättningar för en områdesspecifik granskning, och bedömningen av om välfärdsområdenas finansiering är tillräcklig stöder sig i stor utsträckning på en granskning på riksnivå. Bedömningen av om finansieringen per välfärdsområde är tillräcklig fördjupas i planen för de offentliga finanserna hösten 2023 och senare, när mer information om områdenas verksamhet och ekonomi finns att tillgå.

Kostnaderna för social- och hälsovårdstjänster samt räddningsväsendet utgör en betydande del av de totala utgifterna för de offentliga finanserna. Välfärdsområdenas ekonomiskötsel och effektivitet i serviceproduktionen har således en betydande inverkan även på de offentliga finansernas totala hållbarhet. En kontinuerlig uppföljning av ekonomin och verksamheten bidrar till att skapa förutsättningar för en effektiv och verkningsfull verksamhet i välfärdsområdena. Uppföljningen säkerställer också att eventuella finansieringsunderskott kan förutses.

Av den ovan presenterade utvecklingsprognosen för välfärdsområdenas ekonomi framgår det att utan anpassning av kostnadsstrukturen kommer välfärdsområdenas kostnader att öka under ramperioden snabbare än den statliga finansiering som de får. Diskrepansen mellan kostnaderna och finansieringen förklaras framför allt av att lönenivån för de anställda i välfärdsområdena till följd av löneuppgörelserna inom kommunsektorn och välfärdsområdena (inklusive harmoniseringen av lönerna) under de närmaste åren kommer att stiga snabbare än det allmänna förtjänstnivåindexet, som ligger till grund för indexhöjningarna av välfärdsområdenas finansiering med allmän täckning. Utgångspunkten är att välfärdsområdena ska anpassa kostnaderna till den statliga finansieringen. Detta förutsätter moderata löneförhöjningar som följer den allmänna linjen under kommande avtalsperioder samt åtgärder som tryggar tillgången på personal och som kan minska lönetrycket.

Utifrån kalkylen över utgiftstrycket kan det bedömas att alla välfärdsområden måste satsa på att reformera sin verksamhet så att kostnadsutvecklingen ska kunna anpassas till ramen för den statliga finansieringen och kostnadsökningen ska vara hållbar på lång sikt. Denna bedömning kan också anses vara förenlig med finansieringsmodellens karaktär. Därtill sporrar personalbristen till att förnya verksamhetssätten och strukturerna och effektivisera funktionerna. I sina ekonomiplaner har områdena också inkluderat åtgärder som stävjar kostnadsökningen och i många områden bereds reformprogram och produktivhetsprogram. Å andra sidan finns det stora skillnader mellan områdena i fråga om bl.a. utgångsläget och tillgången på personal, vilket kan inverka på anpassningsmöjligheterna. Åtgärder som förbättrar kostnadseffektiviteten och produktiviteten är särskilt viktiga i områden där de kostnader som överförs är större än den kalkylerade finansieringen på 2022 års nivå eller där investeringarna höjer avskrivningsnivån till en hög nivå. I finansieringsmodellen har områdenas anpassning till den kalkylerade finansieringen underlättats genom en graderad övergångsutjämnning.

I sista hand tryggar staten tillräcklig finansiering för att ordna tjänsterna genom efterhandskontroll av finansieringen och möjligheten till regional tilläggsfinansiering. I utvecklingsprognosen för hela landet har man i den statliga finansieringen beaktat efterhandsjusteringen enligt finansieringslagen endast delvis, enligt ramreserveringen (se kapitel 6.1). Om välfärdsområdenas faktiska kostnader på hela landets nivå överstiger den statliga finansieringen till dem, justeras välfärdsområdenas kalkylerade finansiering enligt finansieringslagen med två års fördröjning till fullt belopp i enlighet med de faktiska kostnaderna.

Enligt lagen om välfärdsområdenas finansiering har ett område rätt till statlig tilläggsfinansiering om nivån på finansieringen annars skulle äventyra ordnandet av sådana tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster eller räddningsväsendets tjänster som tryggas i grundlagen. Tilläggsfinansieringen kan förenas med villkor som gäller effektivisering av tjänsteproduktionen och anpassning av verksamheten. Välfärdsområdena har också lagstadgad rätt att vid behov skaffa kortfristig främmande kapital.

Regelverket om välfärdsområdenas finansiering, skötsel av ekonomin och investeringar bildar en helhet som styr välfärdsområdenas verksamhet mot en produktivare och verkningsfullare serviceproduktion och till att hela tiden hålla ekonomin på en hållbar väg för att säkerställa detta. Välfärdsområdenas finansiering är kalkylerad och har allmän täckning och är således inte kostnadsbaserad. Om ett välfärdsområde producerar tjänster till lägre kostnader än den beviljade finansieringen, får området behålla nyttan själv. Välfärdsområdet kan till exempel samla in pengar i sin kassa eller använda sparade medel till att finansiera investeringar. Även efterhandsjusteringen av finansieringen genomförs på riksnivå, varvid den endast marginellt skär ned den nytta som ett område som effektiviserat sin verksamhet får.

Enligt lagen om välfärdsområden ska välfärdsområdets ekonomiplan ska upprättas så att den är i balans eller uppvisar ett överskott senast vid utgången av det andra året efter budgetåret. Ett underskott i välfärdsområdets balansräkning ska täckas inom två år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes. Till exempel ska ett underskott i balansräkningen för 2023 och även ett underskott som uppkommit därefter vara täckt senast i bokslutet för 2026. Investeringar kan täckas med långfristiga lån endast inom ramen för fullmakten att uppta lån. Ett utvärderingsförfarande i välfärdsområdet kan inledas antingen på basis av ekonomiska kriterier (inkl. ett underskott som inte täckts inom utsatt tid) eller om välfärdsområdets förmåga att ordna social- och hälsovård uppenbart har äventyrats annat än tillfälligt.

Välfärdsområdenas självstyrelse är mer begränsad än kommunernas. Staten kan dock inte genom sin styrning direkt ingripa t.ex. i sättet att ordna tjänster i området eller i områdenas servicenätverk, förutom i de undantagsfall som anges i lagen (tilläggsfinansiering, utvärderingsförfarande, ändring av fullmakten

att uppta lån). Således har också välfärdsområdena själva ansvar för att på förhand balansera sin ekonomi så att den kalkylerade finansiering som staten anvisar räcker till för att täcka kostnaderna.

7. Den kommunala ekonomin

Den del i planen för de offentliga finanserna som gäller den kommunala ekonomin innehåller riktlinjer för kommunernas ekonomi och uppgifter. Planen innehåller också en granskning av effekterna av statens åtgärder på den kommunala ekonomin samt utvecklingsutsikterna för den kommunala ekonomin på medellång sikt enligt kommunernas räkenskaper. Den granskning av den kommunala ekonomin som presenteras här kompletteras av programmet för kommunernas ekonomi, som utarbetas separat i samband med planen för de offentliga finanserna.

7.1. Riktlinjer för den kommunala ekonomin

Enligt lagen om statsandel för kommunal basservice anvisas en 100-procentig statsandel för mer omfattande uppgifter och åligganden samt för nya uppgifter. För att statens finansieringsansvar ska kunna realiserats fullt ut förutsätts det att konsekvenserna av nya eller utvidgade uppgifter och skyldigheter för den kommunala ekonomin bedöms på ett realistiskt sätt. På grund av den kraftiga pensionsavgången bland löntagare inom kommunsektorn och det kraftigt varierande arbetskraftsläget inom olika branscher bör uppmärksamhet fästas också vid de konsekvenserna som ändringar i uppgifter och skyldigheter har för personalen.

En betydande förändring jämfört med tidigare är att trycket på att öka de åldersrelaterade utgifterna inte längre belastar den kommunala ekonomin när ansvaret för att ordna social- och hälsovårdstjänster har överförs till välfärdsområdena. I och med att kommunernas uppgiftsfält minskar kan det dock vara svårare än tidigare att hitta anpassningsåtgärder. Kommunerna är också differentierade i fråga om såväl ekonomin som andra faktorer. Kommunerna har en långtgående självstyrelse, vilket innebär att deras egna reformer som ökar produktiviteten och åtgärder som stärker livskraften har stor betydelse. Därför kan staten inte genom sina egna åtgärder garantera att målet för det strukturella saldoto inom kommunförvaltningen uppnås.

7.2. Statliga åtgärder som påverkar den kommunala ekonomin

Statsbidragen till kommunerna uppgår 2024 till 5,4 miljarder euro (tabell 14). De kalkylerade statsandelarna uppgår till 3,9 miljarder euro, ersättningarna till kommunerna för förlorade skatteinkomster till 0,9 miljarder euro och de övriga statsbidragen till 0,6 miljarder euro. Vid ramperiodens slut 2027 uppgår statsbidragen till ca 6,2 miljarder euro, varav de kalkylerade statsandelarna utgör 4,9 miljarder euro. Statsbidragen till kommunerna ökas under ramperioden särskilt 2025 till följd av överföringen till kommunerna av ansvaret för att ordna arbetskraftsservice samt av ökningen av kommunernas finansieringsandel av utkomstskyddet för arbetslösa i samband med det. Statsbidragen minskas i sin tur av att de tidsbundna tillägg som följt av regeringsprogrammet upphör samt på grund av att de inkomster och kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena i samband med reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet justeras.

För statsandelen för basservice anvisas 2,7 miljarder euro 2024. Nivån sjunker med ca 75 miljoner euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2023 på grund av de justeringar som hänför sig till reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet. I slutet av ramperioden år 2027 stiger nivån på statsandelen till 3,7 miljarder euro. Ökningen beror på den reform av arbetskraftsservicen som träder i kraft 2025. Som en del av reformen överförs sammanlagt 930 miljoner euro i anslag för ordnandet av arbetskraftstjänster och för utkomstskyddet för arbetslösa från arbets- och näringsministeriets samt social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområden till statsandelen för kommunal basservice. De

överföringar som hänför sig till reformen preciseras i takt med att beredningen av genomförandet av reformen framskrider och de bekräftas slutgiltigt i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2025. För beredskapen för kommunernas ändringskostnader görs dessutom en preliminär ramreservering på 34 miljoner euro för 2024. Anslagsbehovet preciseras vid budgetberedningen.

Utvecklandet av basservicen fortsätter 2024 i enlighet med vad som beslutats tidigare. Undervisningen i B1-språket ökas med en årsveckotimme i årskurserna 7—9. Ändringen träder i kraft den 1 augusti 2024. Till följd av ändringen ökas statsandelen med ca 4 miljoner euro 2024 och med ca 10 miljoner euro från och med 2025. I nivån på statsandelen har också beaktats den ändring av lagen om grundläggande utbildning som hänför sig till engagerande arbete i skolgemenskapen, på grund av vilken statsandelen höjs med 8 miljoner euro från och med 2024. Också den finansiering som genomförandet av dricksvattendirektivet och genomförandet av jämställdhets- och likabehandlingsplanerna inom småbarnspedagogiken kräver har beaktats i statsandelnivån.

Indexhöjningen för 2024 (3,0 %) ökar statsandelen med 72 miljoner euro. Justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas inte 2024, eftersom justeringen av kostnadsfördelningen enligt den övergångsbestämmelse som i samband med social- och hälsovårdsreformen togs in i lagen om statsandel för kommunal basservice görs nästa gång först i samband med statsbudgeten för 2025.

Statsandelen för basservice sänks av den justering av inkomster och kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena i samband med social- och hälsovårdsreformen, och som görs på basis av kommunernas bokslutsuppgifter för 2022. Skillnaden mellan de inkomster och kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena beaktas i statsandelen för basservice från och med 2024. Om det på riksnivå till följd av justeringen har överförts mindre inkomster från kommunerna än kostnader, dras det belopp som motsvarar skillnaden av från statsandelen för basservice. Om det har överförts mer inkomster än kostnader, ökas statsandelen för basservice på motsvarande sätt.

Enligt uppgifterna i kommunernas bokslutsprognoser är de nettokostnader för 2022 för social- och hälsovården och räddningsväsendet som överförs från kommunerna till välfärdsområdena 567 miljoner euro mer än vad som uppskattats i samband med beredningen av budgeten för 2023. Enligt den nya uppskattningen överförs sammanlagt ca 21,8 miljarder euro i kostnader från kommunerna till välfärdsområdena på 2022 års nivå. Enligt finansministeriets skatteprognos överfördes 373 miljoner euro mer kommunalskatteinkomster och 96 miljoner euro mer samfundsskatteinkomster från kommunerna till staten än vad som uppskattades i samband med statsbudgeten för 2023. Sammanlagt överförs ca 21,7 miljarder euro i inkomster från kommunerna till välfärdsområdena.

På basis av justeringen har det vid dimensioneringen av statsandelen för kommunal basservice från och med 2024 beaktats ett permanent avdrag på 97 miljoner euro som motsvarar skillnaden mellan de inkomster och kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena. Dessutom beaktas skillnaden för 2023 genom ett tidsbundet avdrag på 48,5 miljoner euro 2024 och 2025.

De siffror som presenteras i denna plan för de offentliga finanserna om de kostnader och inkomster som överförs från kommunerna till välfärdsområdena baserar sig på uppskattningar och på skatteprognosen och de är därför ännu preliminära. De justeras i samband med beredningen av budgeten för 2024 så att de motsvarar kommunernas slutliga bokslutsuppgifter för 2022 och uppgifterna enligt den slutförda beskattningen för skatteåret 2022.

För ersättningar till kommunerna för förlorade skatteinkomster anvisas 864 miljoner euro 2024 och 955 miljoner euro 2027. Ersättningarna ökar 2024 med ca 30 miljoner euro jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna. Tillägget föranleds av de nya ändringar i beskattningsgrunderna och

de ersättningar som hänför sig till dem som det beslutats om i samband med beredningen av budgeten för 2023. I kalkylerna över skatteinkomsterna för ramperioden ingår som ett tekniskt antagande en indexjustering av beskattningsgrunderna för förvärvsinkomster, som sänker kommunalskatteintäkterna med uppskattningsvis 35 miljoner euro per år. I enlighet med etablerad praxis har det också gjorts ett tekniskt antagande om kompensation för ändringar i beskattningsgrunderna som påverkar kommunernas skatteinkomster.

De statsandelar och den finansiering för yrkesutbildning som beviljas inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde till kommunerna uppgår uppskattningsvis till ca 1,2 miljarder euro 2024—2027. Indexhöjningen för 2024 (3,0 %) ökar kommunernas och samkommunernas statsandelar med uppskattningsvis 23,7 miljoner euro. Av indexhöjningen av finansieringen av yrkesutbildning 2024 (3,4 %) riktas uppskattningsvis 22,8 miljoner euro till kommuner och samkommuner. Det görs inte heller inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde någon justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 2024.

I enlighet med tidigare beslut reserveras för genomförandet av utvidgningen av läroplikten och ett avgiftsfritt andra stadium 129 miljoner euro från och med 2024. För att hjälpa flyktingar från Ukraina anvisas 48 miljoner euro för förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen 2024. För utbildning i finska och svenska reserveras årligen 2,5 miljoner euro, samt i enlighet med tidigare rambeslut för integrationsutbildning 4 miljoner euro 2023 och 3 miljoner euro 2025.

De personer som får tillfälligt skydd och som har en hemkommun omfattas från och med den 1 mars 2023 av ersättningarna enligt integrationslagen. Därför har det för ramperioden uppskattats ett tillägg till ersättningarna för främjande av integration, varav det beräknas att 120 miljoner euro riktas till kommunerna 2024, 167 miljoner euro 2025, 145 miljoner euro 2026 och 59 miljoner euro 2027. Uppskattningen är förenad med betydande osäkerhet eftersom den inte bara baserar sig på ett antagande om antalet personer som söker tillfälligt skydd, utan också på ett antagande av hur många av dem som kommer att ansöka om hemkommun när detta huvudsakligen blir möjligt efter en vistelse i Finland i ett år.

Den nya bygglagen och lagen om datasystemet för den byggda miljön förutsätter av kommunerna och landskapsförbunden ändringar i informationshanteringen. Avsikten är att dessa ska ersättas med understöd under övergångsperioden. För detta anvisas 4 miljoner euro per år 2024—2026.

Tabell 14. Statsbidrag till kommuners och samkommuners driftsekonomi, miljoner euro, ramåren enligt prisnivån 2024¹

	2023 års		2024	2025	2026	2027
	2022	budget				
Kalkylerade statsandelar	9 150	4 001	3 895	4 778	4 837	4 850
FM	7 987	2 752	2 677	3 621	3 682	3 694
UKM	1 163	1 249	1 218	1 157	1 156	1 156
— varav samkommuner	1 070	1 095	1 108	1 096	1 096	1 096
Statens kompensation till kommunerna för förlorade skatteinkomster till följd av ändringar i beskattningsgrunderna	2 750	851	864	902	921	955
Statsunderstöd:	2 116	576	601	519	496	417
JM	11	11	32	0	0	12
FM	30	11	11	11	11	11
UKM	391	254	185	182	182	182
JSM	0	4	4	4	4	4

	2023 års		2024	2025	2026	2027
	2022	budget				
KM	85	44	44	44	44	44
ANM	208	135	236	239	219	134
SHM	1354	69	71	22	21	20
MM	37	47	17	17	13	9
Statsbidrag sammanlagt	14 016	5 427	5 360	6 199	6 254	6 222

¹⁾ När det gäller UKM:s statsandelar och statsunderstöd har den andel som riktas till kommunerna uppskattats kalkylmässigt.

Den sammanlagda effekten av de statliga åtgärderna på den kommunala ekonomin är under ramperioden nära nog neutral. Under ramperioden riktas till kommunerna endast några av de diskretionära åtgärder som statsminister Sanna Marins regering har dragit upp riktlinjer för och för vilka full statlig finansiering anvisas.

7.3. Uppskattning av den kommunala ekonomins utgifter, inkomster och balans

Utgifterna inom den kommunala ekonomin under ramperioden

Omkostnaderna inom den kommunala ekonomin ökar i kalkylen över utgiftstrycket 2024—2027 huvudsakligen till följd av att priserna stiger, med undantag för 2025 då ansvaret för ordnandet av arbetskraftsservice överförs till kommunerna. Samtidigt utvidgas kommunernas finansieringsansvar för arbetslöshetsförmånerna. Prisindex för basservicen, som beskriver kostnadsutvecklingen i kommunerna, ändras i genomsnitt med 3,3 % per år. De avtalsenliga höjningarna inom kommunsektorn ökar arbetskraftskostnaderna med 2,99 procent 2024. Ökningen av avtalshöjningarna dämpas 2024 av att de engångsposter som betalas till personalen inom kommunsektorn 2023 faller bort. Åren 2025—2027 antas inkomstutvecklingen inom kommunsektorn vara något snabbare än inkomstutvecklingen på den allmänna arbetsmarknaden på grund av programmet för utveckling av lönesystemen inom kommunsektorn. Utvecklingen av konsumentpriserna beräknas normaliseras till i genomsnitt två procent under ramåren.

Kommunernas uppgifter fokuserar för närvarande starkt på att ordna de utbildningstjänster och småbarnspedagogiska tjänster som barn- och ungdomsåldersklasserna behöver. Det sammanlagda servicebehovet inom utbildningen (inkl. småbarnspedagogiken) minskar i kalkylen över utgiftstrycket under ramåren på grund av lägre nativitet och mindre åldersklasser. I utvecklingsprognosen har minskningen av servicebehovet på sedvanligt sätt slätats något, eftersom möjligheten att anpassa skolnätet är begränsat i många mindre kommuner. Antalet barn inom småbarnspedagogiken påverkas också av utvecklingen av sysselsättningen samt av deltagandet i den småbarnspedagogiska verksamheten, som har ökat de senaste åren.

Arbets- och näringstjänsterna överförs till kommunernas ansvar från och med 2025. Detta utvidgar kommunernas uppgiftsfält och ökar omkostnaderna i den kommunala ekonomin med ca 840 miljoner euro. I och med reformen ökar antalet anställda i kommunerna med ca 4 000 årsverken, vilket syns som en kraftig ökning av personalutgifterna 2025. Också köpen ökar till följd av reformen. I och med reformen utvidgas kommunens finansieringsansvar för finansieringen av arbetslöshetsförmånerna, vilket i sin tur återspeglas i förändringen i nivån på understödsutgifterna 2025.

Investeringarna antas återgå till sitt normala tillväxtspår under ramperioden. Kommunerna har även i fortsättningen betydande investeringsbehov bl.a. på grund av byggnadsbeståndets ålder, migrationen och den gröna omställningen.

Inkomsterna inom den kommunala ekonomin under ramperioden

I kalkylen över utgiftstrycket ökar inkomsterna från verksamheten i genomsnitt med knappt en procent per år 2024—2027. Skatteinkomsterna minskar med 3,0 % 2024, vilket är en följd av att effekterna av social- och hälsovårdsreformen syns med fördröjning i kommunernas skatteinkomster eftersom skatten för respektive skatteår inflyter under flera kalenderår. Därefter normaliseras skatteinkomsternas utveckling till en årlig ökning på i genomsnitt 3,6 procent under 2025—2027.

Ökningen av kommunernas statsandelar förblir tämligen måttlig under granskningsåren med undantag för 2025, från och med vilket år det ansvar för finansieringen av arbets- och näringsstjänsterna och arbetslöshetsförmånerna som överförs till kommunerna beaktas i kommunernas statsandelar. Beloppet av de inkomster och kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena avstäms på basis av kommunernas slutliga boksluts- och skatteuppgifter för 2022. Justeringen beaktas från och med 2024, och enligt preliminära uppskattningar är behovet av ytterligare överföringar 97 miljoner euro. Överföringskalkylen preciseras vid budgetberedningen.

Balansen inom den kommunala ekonomin under ramperioden

Kassaflödet från den kommunala ekonomins verksamhet och investeringar förblir negativt 2024—2027, och obalansen mellan utgifter och inkomster ökar något för varje år. Årsbidraget räcker till för att täcka avskrivningarna för alla granskningsår i kalkylen över utgiftstrycket. Årsbidraget ser ut att nå ungefär nivån för nettoinvesteringarna. Obalansen mellan inkomster och utgifter framhäver vikten av förutseende planering av servicebehovet och av behovsprövning i fråga om investeringar. Eftersom det finns betydande skillnader i befolkningsutvecklingen mellan kommunerna, är också de utmaningar som den medför och lösningsalternativen mycket olika i olika kommuner.

År 2023 överfördes uppskattningsvis 5,1 miljarder euro av lånen inom den kommunala ekonomin från kommunerna i och med social- och hälsovårdsreformen. Tillväxttakten för lånestocken inom den kommunala ekonomin avtar avsevärt jämfört med den genomsnittliga tillväxttakten under det senaste årtiondet. Kommunernas lånestock ökar i slutet av granskningsperioden till 20,4 miljarder euro. Höjningen av räntenivån syns slutligen i den kommunala ekonomin i form av tilläggskostnader som skärper kommunernas ekonomi.

Tabell 16. Den kommunala ekonomins utveckling till 2027, enligt kommunernas bokföring, md euro, gängse priser

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Resultatbildning						
1. Verksamhetsbidrag	-33,8	-13,2	-13,5	-14,8	-15,4	-15,9
2. Skatteinkomster	26,9	14,4	14,0	14,4	15,0	15,6
3. Statsandelar, driftsekonomin	10,8	3,7	3,6	4,6	4,8	4,9
4. Finansiella intäkter och kostnader, netto	0,3	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
5. Årsbidrag	4,2	5,1	4,2	4,3	4,5	4,6
6. Avskrivningar	-3,2	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Extraordinära poster, netto	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
8. Räkenskapsperiodens resultat	1,2	2,3	1,3	1,3	1,4	1,4
Finansiering						
9. Årsbidrag	4,2	5,1	4,2	4,3	4,5	4,6
10. Extraordinära poster	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
11. Korrigeringsposter till internt tillförda medel	-1,0	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
12. Intern finansiering, netto	3,4	4,6	3,6	3,7	3,9	4,0
13. Investeringar i anläggningstillgångar	-5,9	-4,9	-5,0	-5,2	-5,4	-5,6
14. Finansieringsandelar och försäljningsinkomster	2,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investeringar, netto	-3,8	-3,9	-4,0	-4,2	-4,4	-4,6
16. Finansieringsbehov (intern finansiering-investeringar)	-0,5	0,6	-0,4	-0,5	-0,5	-0,6
17. Lånestock	24,6	18,8	19,1	19,5	19,9	20,4
18. Likvida medel	8,8	8,5	8,5	8,4	8,4	8,4
19. Nettoskuld (lån – likvida medel)	15,8	10,3	10,6	11,1	11,5	12,0

8. Arbetspensionsanstalter och övriga socialskyddsfonder

Arbetspensionssystemet

Även om arbetspensionssystemet i Finland regleras genom flera pensionslagar, bestäms pensionerna i regel på samma grunder i de enskilda lagarna. Finansieringen av pensionsutgifterna varierar enligt pensionslag, och finansieringsgrunderna inom arbetspensionssektorn kan därför inte beskrivas med en enda regel. Finansieringsgrunderna kan dock bedömas genom att man separat ser på de viktigaste pensionslagarna. Finlands arbetspensionssystem är ett delvis fonderat system, eftersom en del av finansieringen av arbetspensionerna kommer från pensionsmedel som fonderats på förhand och från avkastningen från dem. Arbetspensionerna finansieras dock huvudsakligen genom arbetspensionsavgifter som årligen tas ut hos arbetstagare och arbetsgivare. Dessutom finansieras statligt anställdas samt företagares, lantbruksföretagares och sjömäns pensioner delvis med medel ur statsbudgeten. Arbetstagarnas pensionsavgift är lika stor enligt alla pensionslagar. Pensionerna intjänas nästan på samma sätt enligt alla pensionslagar och grundar sig på inkomsterna under hela arbetskarriären. Ålderspensioner som börjar betalas ut reduceras genom en livslängdskoefficient som beaktar ökningen av det förväntade antalet levnadsår. De löpande pensionerna höjs årligen med arbetspensionsindex som till 80 % påverkas av förändringarna i konsumentpriserna och till 20 % av förändringen i löntagarnas inkomstnivå.

Lagen om pension för arbetstagare inom den privata sektorn (ArPL) omfattar närmare två tredjedelar av arbetskraften. Av arbetspensionsavgifterna enligt ArPL fonderas en del individuellt och resten av avgiften går till att finansiera de nuvarande pensionsutbetalningarna genom ett fördelningssystem. Pensionsavgifterna ska ligga på en nivå som garanterar utbetalningen av pensionerna och den fondering som krävs i lagstiftningen. Fonderingsgraden inom ArPL-systemet, dvs. pensionsmedlen i förhållande till pensionsansvaret, var vid utgången av 2021 cirka 35,4 % (beräknad med en reell diskontoränta på 2,5 % till och med 2031 och 3,5 % från och med 2032). Arbetsmarknadens centralorganisationer har kommit överens om en så kallad EMU-buffert inom ArPL-systemet. Som målsatt nivå för EMU-bufferten har det avtalats om ett belopp som motsvarar 2,5 % av den privata sektorns årliga lönesumma. Tanken med bufferten är att under vissa villkor möjliggöra en tillfällig sänkning av arbetspensionsavgifterna under negativa konjunkturförhållanden. När man kommer överens om användningen av bufferten måste man på motsvarande sätt komma överens om en senare höjning av arbetspensionsavgiften, så att bufferten återställs. Den sänkning som bufferten möjliggör togs i bruk 2020, varvid arbetsgivaravgiften sänktes. Avgiften höjs 2022—2025 för att bufferten ska kunna höjas till tidigare nivå.

Företagarnas (cirka 9 % av de försäkrade), lantbruksföretagarnas och sjömannens pensionsutgifter finansieras genom inkomsterna av avgifterna samt till den överskjutande delen ur statsbudgeten.

Det kommunala pensionssystemet omfattar drygt 20 % av de försäkrade. I det kommunala pensionssystemet har man försökt avpassa pensionsavgiften på ett sådant sätt att pensionssystemet står på stadig grund och pensionsavgiftens nivå är stabil i framtiden.

De arbetstagare som är försäkrade inom statens pensionssystem (cirka 6 % av de försäkrade) och statens arbetsgivare betalar sina pensionsavgifter till Statens pensionsfond (VER). Från Statens pensionsfond överförs årligen medel till statsbudgeten för att täcka statens pensionsutgifter. Det belopp som överförs är för närvarande 40 % av de utgifter som föranleds av statens pensioner, och resten av pensionsutgifterna täcks direkt ur statsbudgeten. Från och med 2024 ökar intäktsföringen med en procentenhet per år tills den är 45 % från och med 2028.

Tack vare förhandsfonderingen av pensioner har arbetspensionssektorn under sin historia uppvisat ett stort överskott. Ökningen av den andel av befolkningen som är i pensionsåldern ökar pensionsutgifterna, vilket har lett till att arbetspensionsanstaltnas överskott minskat. Tack vare förhandsfonderingen är kapitalinkomsterna emellertid avsevärda, varför pensionsfonderna inte formellt börjar upplösas, även om pensionsutgifterna överstiger avgiftsinkomsterna. Totalt sett har arbetspensionsanstaltnas överskott i förhållande till BNP minskat från i genomsnitt drygt tre procent under 2000-talets första årtionde till 0,9 procent 2022. Också arbetspensionsanstaltna inom den privata sektorn hör enligt nationalräkenskaperna till den offentliga ekonomin och deras tillgångar betraktas som tillgångar inom de offentliga finanserna.

År 2022 var arbetspensionssektorns överskott ca 0,9 % i förhållande till BNP. Avgiftsintäkterna ökade kraftigt. Kapitalinkomsterna var på föregående års nivå. Under perioden 2022–2025 är arbetsgivarens arbetspensionsavgift högre för att kompensera sänkningen 2020. Arbetspensionssektorns saldo förbättras när kapitalinkomsterna ökar, även om förmånsutgifterna ökar snabbt tack vare indexhöjningarna.

Övriga socialskyddsfonder

Övriga socialskyddsfonder omfattar andra enheter som utför sådana uppgifter i anknytning till social trygghet som fastställts för det allmänna. Dessa är bland annat Folkpensionsanstalten (FPA) och enheter som sköter det inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringssystemet. FPA:s verksamhet finansieras enligt lag med de försäkrades och arbetsgivarnas sjukförsäkringsavgifter och med den offentliga sektorns andelar. Den statliga andelen av FPA:s finansiering 2021 var cirka 72 %, andelen försäkringsavgifter cirka 22 % och kommunernas andel cirka 5 %. År 2022 var FPA:s totala kostnader cirka 16,9 miljarder euro. FPA:s förmånsfonder är folkpensionsfonden, sjukförsäkringsfonden och allmänna fonden för social trygghet.

Det är Sysselsättningsfonden och arbetslöshetskassorna som svarar för skötseln av det inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringssystemet. De inkomstrelaterade arbetslöshetsutgifterna finansieras genom arbetslöshetsförsäkringspremier som tas ut av anställda och arbetsgivare (cirka 55 %), statsandelar (cirka 40 %) och arbetslöshetskassornas medlemsavgifter (cirka 5 %). År 2022 betalade arbetslöshetskassorna ut totalt 2,5 miljarder euro i förmåner. Sysselsättningsfonden har en konjunkturbuffert vars nettoskuld eller nettoställning får vara högst ett belopp som motsvarar de årliga utgifterna för en arbetslöshetsgrad på 6 %.

Saldot för övriga socialskyddsfonder förbättrades 2022 till ett litet överskott. Under de följande åren uppvisar sektorns saldo ett överskott, men finansieringsbalansen kan variera något från år till år i och

med att buffertfonder används. På 2000-talet har den årliga avvikelsen från balansen för de övriga socialskyddsfondernas vidkommande varit högst 0,4 % i förhållande till BNP.

9. Sammandrag av åtgärderna inom den offentliga ekonomin

I avsnitten 5—8 behandlas varje undersektor till den offentliga ekonomin separat. I avsnitt 9 eftersträvas en sammanfattande granskning av regeringens diskretionära åtgärder och deras verkningar på hela den offentliga ekonomin. Granskningen i detta avsnitt beaktar inte de så kallade finansoperationerna.

9.1. Den totala omfattningen av åtgärderna samt tidtabellen för dem

I nedanstående tabell presenteras den kumulativa effekten på den offentliga ekonomin 2019—2027 av de beslut om inkomster och utgifter som fattas av statsminister Marins regering. De åtgärder som försämrar balansen i de offentliga finanserna har angetts som minusposter och de åtgärder som stärker balansen som plusposter. Effekterna anges i förhållande till den föregående valperiodens sista plan för de offentliga finanserna, dvs. den tekniska plan för de offentliga finanserna som utarbetades den 4 april 2019. Utöver de diskretionära åtgärder som beaktas i tabellen har regeringen strävat efter att öka sysselsättningsgraden och antalet sysselsatta genom sysselsättningsfrämjande reformer. Dessutom har det genomförts åtgärder som förbättrar produktiviteten och kostnadseffektiviteten inom de offentliga finanserna.

Åtgärder som gäller coronavirussituationen

Under covid-19-pandemin ökade utgifterna i de offentliga finanserna i synnerhet till följd av stöd till företag, utvidgningarna av utkomstskyddet för arbetslösa och sociala förmåner samt satsningar på social- och hälsovårdens resurser och anskaffning av utrustning. Staten kompenserade också undersektorerna inom de offentliga finanserna för dessa åtgärder och andra förluster på grund av pandemin – i synnerhet kommunerna och sjukvårdsdistrikten, för vilka situationen föranledde extra kostnader och inkomstförluster inom social- och hälsovården. Dessutom sänktes företagets ArPL-avgift temporärt år 2020, och det beloppet samlas in åren 2022—2025. Detta har beaktats i tabellen på raden socialskyddsavgifter.

Åren 2020—2022 beviljade staten stöd till kommunsektorn med anledning av pandemin. Stödet beviljades genom statsandelar, höjd utdelning av samfundsskatten samt understöd. Det stöd som kommunsektorn fått i förhållande till de ekonomiska förlusterna har inte bedömts för alla år, men t.ex. i kommunekonomiprogrammet 2022—2025 bedömdes det att det statliga stödet överskred de kostnader och inkomstbortfall som coronakrisen orsakat kommunalekonomin med ca 1,1 miljarder euro i fråga om år 2020. Totalt sett kan det bedömas att coronaunderstöden avsevärt har stärkt den kommunala ekonomin, inte bara kompenserat de ekonomiska förlusterna åren 2020—2022.

I anslutning till coronavirussituationen har det som anslag i statens budgetekonomi budgeterats diskretionära satsningar på sammanlagt ca 16,6 miljarder euro 2020—2027. I det beloppet ingår också åtgärder av återhämtningsnatur. Av de budgeterade anslagen ingår de finansiella investeringarna i regel inte i nedanstående tabell, eftersom de i princip inte påverkar saldot i de offentliga finanserna enligt nationalräkenskaperna.

Regeringens permanenta extra satsningar

De permanenta extra satsningarna enligt regeringsprogrammet uppgår till ca 1,4 miljarder euro på 2023 och 2024 års nivå jämfört med den tekniska planen för de offentliga finanserna från våren 2019. Efter år 2024 avrundas nivån till 1,5 miljarder euro. De bestående utgiftsökningarna har avsatts bland annat för ett ökat kunnande och ökad social rättvisa och för klimatpolitiska åtgärder.

En liten del av utgiftsökningarna enligt regeringsprogrammet har finansierats genom att utgifter och inkomster i statens budgetekonomi har omdisponerats, bland annat genom en sänkning av nivån på vissa reservationsanslag. I början av valperioden genomfördes en besparing i fråga om reservationsanslagen så att anslagen sänktes med 50 miljoner euro åren 2020—2022 och med 48,5 miljoner euro från och med 2023.

Andra bestående utgiftsökningar än de som fastställts i regeringsprogrammet uppgår till ca 0,7 miljarder euro på 2023 års nivå. I detta belopp ingår t.ex. tilläggsfinansiering för minimipersonaldimensioneringen för omsorgspersonal, utgifter för sysselsättningsåtgärder, stärkandet av finansieringsbasen för yrkesutbildningen samt den parlamentariskt fastställda helheten för forsknings- och utvecklingsutgifter. På 2027 års nivå uppgår andra bestående utgiftsökningar än de som fastställts i regeringsprogrammet redan till ca 2,1 miljarder euro, vilket i synnerhet beror på att forsknings- och utvecklingshelhetens betydelse ökar under årens lopp. En del av de extra utgifter som hänför sig till Rysslands anfallskrig, dvs. till den säkerhetspolitiska undantagsklausulen, bör anses som permanenta tillägg. De ingår emellertid inte i de ovan nämnda beloppen, utan behandlas nedan i egna avsnitt.

I planen för de offentliga finanserna våren 2021 beslutades det om en permanent inbesparing på 370 miljoner euro från och med år 2023. Senare har man beslutat att genomföra helheten delvis genom att sänka ramnivån, varvid besparingar till slut allokterades till utgiftsmomenten till ett sammanlagt belopp av 313 miljoner euro i budgeten för 2023.

Tidsbundna framtidsinvesteringar för åren 2020—2022

Regeringen har för 2020—2022 anvisat sammanlagt cirka 2,0 miljarder euro för så kallade framtidsinvesteringar av engångsnatur. Av denna helhet har ca 0,7 miljarder euro riktats till undervisnings- och kulturministeriet, bl.a. till åtgärder inom undervisning och utbildning. Det näst största anslaget, 0,4 miljarder euro, har riktats till arbets- och näringsministeriet, bl.a. till stöd för förnyelse och låga koldioxidutsläpp. Dessutom har det från statens bostadsfond anvisats satsningar på sammanlagt mer än 200 miljoner euro 2020—2022. I enlighet med regeringsprogrammet ska framtidsinvesteringarna i huvudsak finansieras genom kapitalinkomster (extra utdelning, försäljning). Man har dock varit tvungen att delvis skjuta upp genomförandet av de extra intäktsföringarna bl.a. på grund av det försämrade marknadsläget till följd av covid-19-pandemin och det har budgeterats för år 2023.

Ändringar som det beslutats om till följd av Rysslands anfallskrig.

Konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina sträcker sig till Finlands offentliga ekonomi på många sätt, också genom den beredskap som förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen kräver och stödandet av försörjningsberedskapen. Den undantagsklausul i ramen som infördes våren 2022 till följd av förändringarna i den säkerhetspolitiska omgivningen omfattar bl.a. sådana nödvändiga utgiftsökningar i anknytning till försvaret, gränssäkerheten, cybersäkerheten och försörjningsberedskapen som direkt hänför sig till läget samt också den hjälp till ukrainarna som getts både i Finland och i Ukraina. För de utgifter som omfattas av den säkerhetspolitiska undantagsklausulen har det för åren 2022 och 2023 budgeterats och för ramperioden 2024—2027 riktats sammanlagt 11,0 miljarder euro. Uppskattningsvis drygt 0,2 miljarder euro blir slutligen en permanent utgiftsnivå medan resten är tidsbundna. (Se närmare avsnitt 5.3)

Välfärdsområdena

Ansvaret för att ordna tjänster inom social- och hälsovården och räddningsväsendet överfördes från kommunerna till välfärdsområdena vid ingången av 2023. Regeringens beslut om utgifter och inkomster i anslutning till välfärdsområdenas uppgifter ingår i avsnittet om välfärdsområdenas ekonomi i tabellen

(inklusive välfärdsområdenas nya och utvidgade uppgifter, andra lagstadgade funktioner, statsunderstöd och ersättningar som överförs till välfärdsområdena samt en temporär höjning av den beräknade ökningen av servicebehovet med 0,2 % i enlighet med 36 § i lagen om välfärdsområdenas finansiering). Till exempel nya och utvidgade uppgifter ökar enligt regeringspropositionerna välfärdsområdenas kostnader med ca 630 miljoner euro från och med år 2026 när alla diskretionära ändringar som slagits fast under den pågående regeringsperioden har trätt i kraft. I den första tilläggsbudgeten för 2023 anvisades 350 miljoner euro för välfärdsområdenas ändrings- och beredningskostnader. För IKT-ändringskostnader för 2024 anvisas därtill 100 miljoner euro för betalning av budgetutgifter för den fullmakt som beviljats och använts 2022.

Välfärdsområdenas verksamhet och ekonomi behandlas som en helhet i avsnitt 6. Välfärdsområdenas ekonomi.

Ändringar i beskattningsgrunderna

Ett mål i statsminister Marins regeringsprogram är att trygga Finlands skattebas i en allt mer internationaliserad och digitaliserad ekonomi. Dessutom vill man främja sysselsättningen och uppmuntra till företagande.

Under regeringsperioden har de åtgärder som skärper beskattningen i huvudsak riktats till indirekta skatter såsom bland annat skatten på tobak, alkoholdrycker, läskedrycker, drivmedel och arbetsmaskins- och uppvärmningsbränslen. Som en del av utfasningen av skatteåterbäringarna till energiintensiva företag har elskatten för elskatteklass II sänkts till den miniminivå som EU tillåter.

Det har gjorts årliga indexjusteringar i skattegrunderna för förvärvsinkomster för att beskattningen inte ska skärpas som en följd av att den allmänna inkomstnivån ökar. I och med inrättandet av välfärdsområdena överfördes skatteinkomster från kommunerna till staten år 2023 då lokalförvaltningens uppgifter minskade. I samband med överföringen av skatteinkomster lindrades beskattningen av förvärvsinkomster på årsnivå med ca 300 miljoner euro för att reformen inte skulle leda till en skärpning av beskattningen för någon inkomsttagargrupp.

Med hjälp av beskattningen främjas forsknings- och utvecklingsverksamhet samt investeringar. Forsknings- och utvecklingsverksamheten stöds genom det tilläggsavdrag för forskningssamarbete som är i kraft 2021—2027. Investeringar uppmuntras genom en temporärt gällande förhöjd avskrivningsrätt för lösa anläggningstillgångar. Gruvmineralskatten tas i bruk 2024. Den tillfälliga skatten på vinster inom elbranschen och sektorn för fossila bränslen är i kraft 2023. År 2023 kompenseras konsumenterna för konsekvenserna av höjningarna av energipriset bl.a. genom en sänkning av mervärdesskatten på el och ett tidsbestämt elavdrag samt en tidsbunden höjning av resekostnadsavdraget. År 2023 infördes en stegvis höjning av arbetsinkomstavdraget för äldre personer.

I enlighet med regeringsprogrammet kommer kommunerna att kompenseras för den effekt ändringarna i beskattningsgrunderna har på skatteintäkterna. De ändringar som gäller beskattningen behandlas för statsfinansernas del mer ingående i avsnitt 5.4 och för den kommunala ekonomins del i avsnitt 7.2 samt för hela den offentliga ekonomins del i avsnitt 9.3.

Den kommunala ekonomin

Under regeringsperioden har full statlig finansiering anvisats för de nya uppgifter och åtaganden som ålagts kommunerna. I granskningen ingår uppgiftsändringarna inom social- och hälsovårdstjänsterna i den kommunala ekonomin fram till år 2022, varefter de överfördes till välfärdsområdena. Kommunerna har kompenserats enligt nettobelopp för de förlorade skatteinkomster som föranletts av de ändringar i beskattningsgrunderna som staten beslutat om. Som det konstaterats ovan överkompenserade staten

rentav de kostnader som föranleddes den kommunala ekonomin i coronavirusituationen, vilket också kan ses i sammandraget i tabell 17. Personer som under ramperioden omfattas av tillfälligt skydd beräknas föranleda kommunerna kostnader i synnerhet i anslutning till integrationen. Staten betalar ersättning till kommunerna för dessa kostnader.

Den största enskilda åtgärden som inverkar på den kommunala ekonomin under ramperioden 2024—2027 är överföringen av ansvaret för att ordna arbetskraftsservice och näringstjänster till kommunerna år 2025. I samband med det ökas kommunernas finansieringsansvar för utkomstskyddet för arbetslösa. Åtgärderna ökar kommunernas utgifter och inkomster år 2025 med ca 0,9 miljarder euro.

Den kommunala ekonomin behandlas som en helhet i avsnitt 7. Den kommunala ekonomin.

Socialskyddsavgifter

Det har gjorts vissa ändringar i socialskyddsavgifterna. År 2020 sänktes arbetsgivarens arbetspensionsförsäkringsavgift och för att kompensera det höjdes avgiften år 2022 fram till år 2025. År 2026 sjunker avgifterna till i genomsnitt 24,4 %.

Arbetslöshetsförsäkringspremierna sänktes år 2020 med 0,5 procentenheter till 2,5 %, men under de följande åren höjdes de med 0,3 och 0,2 procentenheter till 3 %. Det antas att avgiften kommer att vara oförändrad fram till år 2027.

Arbetspensionsförsäkringsavgiften för den kommunala sektorn sjönk år 2023 med 0,5 procentenheter, varefter den totala avgiften är oförändrad. Arbetsgivarens avgift ökar dock år 2026 och arbetstagarens avgift sjunker i motsvarande grad.

Folkpensionsanstaltens arbetsinkomstförsäkringsavgift för arbetsgivare stiger till 1,53 % år 2023, sjunker till 1,30 % år 2024 och stiger efter det till 1,4 %.

Åtgärder för att förbättra produktiviteten och kostnadseffektiviteten inom den offentliga sektorn

Vid beredningen av regeringsprogrammet år 2019 uppskattades det att balansen i de offentliga finanserna kan förbättras genom produktivitetåtgärder inom den offentliga förvaltningen med knappt 300 miljoner euro före utgången av valperioden. Produktivitetåtgärdernas positiva effekt på balansen har inte kunnat anges i euro, varför den inte ingår i siffrorna i tabellen nedan.

Dessutom fortsatte regeringen de produktivetsfrämjande åtgärder som inleddes redan under föregående valperiod, såsom utvecklingen av digitaliseringen och produktiviteten i statens verksamhet och programmet för en effektivisering av lokalerna inom statsförvaltningen. Dessa beskrivs närmare i avsnitt 5.3.2.

Tabell 17. De sammantagna effekterna på de offentliga finanserna av beslut som gäller inkomster och utgifter, kumulativa, miljarder euro

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Beslut som minskar statens anslag	0,0	0,1	0,1	0,2	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Beslut som ökar statens anslag	-0,4	-1,3	-2,4	-2,9	-3,8	-3,4	-3,5	-3,5	-3,7
Framtidsinvesteringar (inkl. statens bostadsfond)	0,0	-0,8	-0,9	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Anslagsökningar till följd av coronavirusläget	0,0	-8,4	-4,9	-0,9	-0,2	0,0	-0,1	0,0	0,0
Anslagsökningar enligt undantagsklausulen (Rysslands invasion av Ukraina)				-1,8	-2,7	-2,1	-1,8	-1,4	-1,0
Kompensation till kommunerna för ändringar i skattegrunderna	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Beslut som ökar statens skatteinkomster	0,0	0,5	1,0	1,2	1,8	1,7	1,5	1,8	1,6
Beslut som minskar statens skatteinkomster (exkl. justeringarna av förtjänstnivå- och konsumentprisindex i förvärvsinkomstbeskattningen)	0,0	-0,8	-1,2	-0,8	-1,5	-1,1	-0,9	-0,9	-0,9
Övriga beslut som ökar statens inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekterna på saldot för statsfinanserna, netto	-0,4	-10,8	-8,4	-5,8	-5,8	-4,5	-4,4	-3,5	-3,6
Regeringsåtgärder som ökar välfärdsområdenas inkomster					0,9	1,1	1,2	1,2	1,0
Regeringsåtgärder som ökar välfärdsområdenas utgifter					-0,9	-1,1	-1,2	-1,2	-1,0
Effekterna på saldot i välfärdsområdena, netto					0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regeringsåtgärder som ökar kommunernas inkomster	0,2	2,6	1,0	0,6	0,7	0,5	1,4	1,4	1,3
Regeringsåtgärder som ökar kommunernas utgifter	0,0	-0,9	-0,7	-0,6	-0,8	-0,5	-1,5	-1,4	-1,3
Framtidsinvesteringarnas effekt på den kommunala ekonomin (netto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoeffekten av statens åtgärder på kommunernas skatteinkomster (exkl. justeringarna av förtjänstnivå- och konsumentprisindex i förvärvsinkomstbeskattningen)	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Kompensation till kommunerna för ändringar i skattegrunderna	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekterna av statens övriga åtgärder på den kommunala ekonomin ¹	0,0	0,5	0,6	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Höjningar av kommunernas skattesatser	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Effekterna på saldot för den kommunala ekonomin, netto	0,2	2,2	1,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Förändringar i socialskyddsavgifter (inkl. temporär sänkning av ArPL-avgiften)	-0,5	-1,0	1,2	-0,1	0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0
Förändringar i utgifterna	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekterna på saldot för socialskyddsfonderna, netto	-0,5	-0,3	1,2	-0,1	0,1	-0,3	0,0	0,0	0,0
Effekterna på saldot för de offentliga samfundens, netto	-0,7	-8,9	-6,2	-5,7	-5,5	-4,6	-4,2	-3,4	-3,4
I förhållande till totalproduktionen	-0,3 %	-3,7 %	-2,5 %	-2,2 %	-2,0 %	-1,6 %	-1,4 %	-1,1 %	-1,1 %

¹⁾ Inbegriper inte de verkningar statens och kommunernas samfinansierade trafikprojekt har på den kommunala ekonomin.

9.2. Åtgärder inriktade på utgifterna inom den offentliga ekonomin

I tabellen nedan presenteras den årliga förändring (netto) som blir resultatet av de åtgärder som statsminister Marins regering fattat beslut om i fråga om utgifterna inom de offentliga finanserna under perioden 2019—2027. Granskningen inbegriper i regel inte de s.k. finansinvesteringar, som inte heller ingår i utgifterna inom de offentliga finanserna i granskningen av nationalräkenskaperna.

Utgifterna inom de offentliga finanserna ökade avsevärt 2020, vilket särskilt berodde på åtgärderna i anslutning till coronavirusläget, men också på regeringens permanenta extra satsningar och framtidsinvesteringar av engångsnatur. På motsvarande sätt minskade utgifterna 2021 och 2022 jämfört med den exceptionellt höga nivån 2020.

Överföringsutgifterna till hushållen ökade 2020 i och med de förbättrade förmåner som regeringen fattat beslut om samt de temporära ändringar i förmåner som föranleddes av coronavirusläget. Överföringsutgifterna till näringslivet ökade särskilt 2020, när det betalades stöd till företag på grund av coronavirusläget. Fr.o.m. 2022 sjunker överföringsutgifterna till näringslivet, vilket föranleds av förändringarna i återbäringsystemet för energiskatt. Övriga överföringsutgifter ökar i slutet av ramperioden på grund av FoU-helheten. I realinvesteringar har också de ökningar som gäller basunderhållet av transportinfrastrukturen beaktats, både de extra satsningarna som regeringen fattat beslut om och den nivåförhöjning som den s.k. parlamentariska arbetsgruppen föreslagit och som redan beaktats i den tekniska planen för de offentliga finanserna fr.o.m. 2022.

Tabell 18. Åtgärder som inverkar på utgifterna i de offentliga finanserna, årlig förändring, netto, miljarder euro

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Konsumtionsutgifter	0,1	2,4	1,1	-0,4	0,2	-0,4	-0,2	-0,2	-0,3
Överföringsutgifter till näringslivet	0,0	2,8	-1,6	-0,3	-0,1	-0,4	0,0	-0,2	0,0
Överföringsutgifter till hushållen	0,0	1,3	-0,6	0,0	-0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0
Övriga överföringsutgifter	0,0	1,1	-0,2	-0,1	-0,2	0,1	0,2	0,2	0,2

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Realinvesteringsutgifter ¹	0,1	0,5	0,0	-0,1	0,2	-0,1	0,0	-0,2	0,1
Övriga utgifter	0,0	0,2	0,5	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sammanlagt	0,2	8,4	-0,8	-1,6	0,1	-1,1	-0,1	-0,5	-0,1
Behovsprövade åtgärder som vidtogs under förra valperioden	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

¹⁾ Inbegriper inte de verkningar statens och kommunernas samfinansierade trafikprojekt har på den kommunala ekonomin.

9.3. Åtgärder inriktade på inkomsterna inom den offentliga ekonomin

I tabellen nedan presenteras uppgifter om det tidsmässiga genomförandet (netto) av beslutsbaserade åtgärder som inverkar på inkomsterna i den offentliga ekonomin under åren 2021—2027. Med netto avses den sammanräknade effekten av åtgärder som ökar och minskar inkomsterna. I tabellen har man även beaktat de ändringar i beskattningsgrunderna som fastställdes under förra valperioden, kommande indexjusteringar av beskattningsgrunderna för förvärvsinkomstskatten samt sådana faktorer av engångsnatur som kan ändra beskattningen tidsmässigt.

Förvärvsinkomstskatten sänks av de indexjusteringar som görs varje år och av att den s.k. solidaritetsskatten slopas vid ingången av 2024. Intäkterna från samfundsskatten ökar i slutet av ramperioden till följd av att den tidsbundna sänkningen av de höjda avskrivningarna på lösa anläggningstillgångar upphör.

Utöver ändringarna i beskattningsgrunderna presenteras i tabellen den uppskattade effekten av betalningsarrangemanget i anslutning till coronavirusläget på skatteinkomsterna. Situationen för företag som drabbats av betalningssvårigheter på grund av coronavirusepidemin underlättades genom temporära ändringar i betalningsarrangemangen för skatter och sänkta dröjsmålsräntor på skatter. I och med arrangemanget överförs cirka 0,7 miljarder euro i skatteinkomster från 2020 och 2021 till 2021—2023. Största delen av uppskovet med skattebetalningen gäller mervärdesskatten.

De ändringar i beskattningen som statsminister Marins regering föreslagit fördelade sig på hela regeringsperioden. Åtstramningen av den indirekta beskattningen ökade intäkterna, men de årliga indexjusteringarna i förvärvsinkomsterna minskade i sin tur skatteinkomsterna. De siffror som presenteras i planen för de offentliga finanserna innehåller fastslagna åtgärder och deras uppskattade ekonomiska konsekvenser.

Tabell 19. Åtgärder som inverkar på inkomsterna i de offentliga finanserna, årlig förändring, netto, miljarder euro

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Skatter på förvärvsinkomster	-0,4	-0,5	-0,4	-0,7	-1,4	-0,9	-0,6	-0,6	-0,6
Skatter på kapitalinkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Samfundsskatter	0,0	-0,2	0,0	0,1	-0,1	0,1	0,0	0,3	0,0
Övriga direkta skatter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mervärdesskatter	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga indirekta skatter	0,0	0,3	0,0	-0,1	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Socialskyddsavgifter som arbetsgivaren betalar	-0,4	-1,0	1,2	-0,1	0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0

Socialskyddspremier som de försäkrade betalar	0,1	0,1	0,2	-0,3	0,2	-0,3	0,2	-0,4	0,0
Betalningsarrangemang i samband med uppskov med skattebetalningen	0,0	-0,8	0,2	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Sammanlagt	-0,7	-2,0	1,1	-0,8	-0,8	-1,3	-0,4	-0,6	-0,6

10. Uppskattning av de offentliga samfundens inkomster och utgifter

Tabell 20. Statsförvaltningen enligt nationalräkenskaperna, md euro

	2022*	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**
Direkta skatter	19,1	33,6	35,0	36,0	37,4	38,7
Skatter på produktion och import	36,2	36,6	37,2	37,9	38,7	39,8
Socialskyddsavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatter och socialskyddsavgifter sammanlagt ¹	56,3	71,3	73,3	75,0	77,3	79,6
Försäljnings- och avgiftsintäkter	4,3	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6
Kapitalinkomster	2,0	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9
Övriga inkomster	3,7	4,1	4,1	4,1	4,0	4,0
Inkomster sammanlagt	66,3	81,5	83,7	85,6	87,8	90,2
Löner och kollektiva avgifter samt insatsförbrukning	16,7	18,3	18,4	18,7	19,2	19,7
Kapitalutgifter	1,3	1,9	3,0	3,4	3,8	4,5
Subventioner	2,6	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3
Sociala förmåner och sociala understöd	4,9	5,4	5,6	5,5	5,6	5,7
Övriga inkomstöverföringar varav till andra offentliga samfund	39,2	55,8	57,2	59,4	61,3	62,9
Fast bruttoinvestering	4,4	5,7	5,8	7,5	7,3	7,1
Övriga utgifter	1,6	1,5	1,0	1,0	0,8	0,8
Utgifter sammanlagt	70,6	90,9	93,3	97,7	100,2	103,1
Konsumtionsutgifter	17,4	19,2	19,4	19,7	20,5	21,3
Nettokreditgivning (+) / nettouplåning (-)	-4,3	-9,4	-9,6	-12,1	-12,4	-12,9

¹⁾ Inkluderar gåvo- och arvsskatt

Tabell 21. Kommunförvaltningen enligt nationalräkenskaperna, md euro

	2021*	2022**	2023**	2024**	2025**	2026**
Skatter och socialskyddsavgifter	26,6	13,0	14,0	14,5	15,0	15,6
varav kommunalskatt	21,8	8,8	9,8	10,1	10,6	11,0
samfundsskatt	2,8	2,1	1,9	2,0	2,1	2,2
fastighetsskatt	2,0	2,2	2,2	2,3	2,4	2,4
Försäljnings- och avgiftsinkomster	11,6	9,1	9,3	9,3	9,4	9,5
Erhållna inkomstöverföringar från staten	18,3	8,1	8,1	9,1	9,3	9,4
Övriga inkomster	1,7	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8
Inkomster sammanlagt	58,2	31,9	33,1	34,6	35,5	36,4

	2021*	2022**	2023**	2024**	2025**	2026**
Löner och kollektiva avgifter samt						
insatsförbrukning	45,0	24,2	24,7	25,5	26,2	26,8
Sociala understöd och naturaförmåner	5,9	0,8	0,8	1,1	1,1	1,2
Övriga inkomstöverföringar	1,8	1,6	1,6	2,1	2,1	2,1
Kapitalutgifter	0,2	0,3	0,5	0,5	0,4	0,4
Fast bruttoinvestering	6,3	5,6	5,8	6,1	6,3	6,5
Övriga utgifter	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Utgifter sammanlagt	59,0	32,4	33,5	35,1	36,0	37,0
Konsumtionsutgifter	43,3	20,6	21,2	22,4	23,2	24,1
Nettokreditgivning (+) / nettoupplåning (-)	-0,8	-0,5	-0,4	-0,5	-0,5	-0,6

Tabell 22. Välfärdsområdena

	2022*	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**
Försäljnings- och avgiftsintäkter		3,6	3,8	3,9	4,0	4,1
Statlig finansiering		25,8	26,9	28,0	29,3	30,4
Övriga inkomster		0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Totala inkomster		29,6	30,8	32,1	33,5	34,7
Löner och kollektiva avgifter samt						
insatsförbrukning		23,5	24,8	26,1	27,2	28,1
Sociala förmåner och naturaförmåner		5,6	5,8	6,1	6,4	6,6
Investeringar		1,4	1,3	1,3	1,1	1,1
Kapitalutgifter		0,1	0,1	0,2	0,2	0,3
Övriga utgifter		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totala utgifter		30,6	32,1	33,7	35,0	36,1
Konsumtionsutgifter		25,0	26,5	28,0	29,2	30,3
Nettokreditgivning (+) / nettoupplåning (-)		-1,0	-1,3	-1,6	-1,5	-1,4

Tabell 23. Arbetspensionsanstalterna

	2022*	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**
Kapitalinkomster	3,8	5,6	7,0	7,7	8,6	9,1
Socialskyddsavgifter	25,6	26,6	27,7	28,6	29,2	30,2
varav arbetsgivarnas avgifter	17,3	17,9	18,7	19,3	20,0	20,7
de försäkrades premier	8,3	8,7	9,0	9,3	9,2	9,5
Inkomst- och kapitalöverföringar från						
offentliga samfund	2,6	2,8	3,0	3,2	3,3	3,5
Övriga inkomster	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
Inkomster sammanlagt	32,9	35,8	38,6	40,4	42,0	43,7
Löner och kollektiva avgifter samt						
insatsförbrukning	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2
Sociala förmåner och sociala understöd	26,9	29,3	31,0	32,3	33,3	34,5
Övriga utgifter	2,4	2,5	2,6	2,8	2,9	3,0
Utgifter sammanlagt	30,4	32,9	34,8	36,2	37,4	38,8
Konsumtionsutgifter	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6

	2022*	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**
Nettokreditgivning (+) / nettouplåning (-)	2,5	3,0	3,8	4,2	4,6	4,9

Tabell 24. Övriga socialskyddsfonder

	2022*	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**
Kapitalinkomster	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Socialskyddsavgifter	6,4	7,1	6,8	7,4	7,6	7,8
varav arbetsgivarnas avgifter	2,7	3,0	2,9	3,1	3,3	3,3
de försäkrades premier	3,7	4,0	3,9	4,2	4,4	4,5
Inkomst- och kapitalöverföringar från offentliga samfund	13,6	14,2	14,5	14,8	15,0	15,2
Övriga inkomster	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Inkomster sammanlagt	20,1	21,4	21,4	22,3	22,8	23,2
Löner och kollektiva avgifter samt insatsförbrukning	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Sociala förmåner och sociala understöd	17,8	18,5	19,1	19,5	19,8	20,1
Övriga utgifter	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4
Utgifter sammanlagt	19,7	20,5	21,2	21,7	22,0	22,4
Konsumtionsutgifter	3,63	3,62	3,73	3,86	3,99	4,11
Nettokreditgivning (+) / nettouplåning (-)	0,4	0,9	0,3	0,6	0,8	0,7

Prognos för den offentliga ekonomin vid oförändrad politik

Tabell 25. Inkomster och utgifter vid oförändrad politik

	2022* nivå, md euro	2022* % av BNP	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**
Inkomster vid oförändrad politik, sammanlagt	140,2	52,6	52,8	53,0	52,6	52,1	51,7
Utgifter vid oförändrad politik, sammanlagt	142,4	53,4	55,4	55,5	55,7	55,0	54,6

Finansminister

Annika Saarikko

Avdelningschef, budgetchef

Mika Niemelä

BILAGA 1	I kalkylerna använda prognoser och antaganden
BILAGA 2	Justeringar av pris- och kostnadsnivån i ramarna för statsfinanserna
BILAGA 3	Ändringar i prognosen för den offentliga ekonomin jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna
BILAGA 4	Riskerna i den ekonomiska utvecklingen och den ekonomiska utvecklingens effekt på de offentliga finanserna
BILAGA 5	Jämförelse med kommissionens senaste prognos
BILAGA 6	Stabilitetsprogrammet
SÄNDLISTA	Riksdagens centralkansli Republikens presidents kansli Ministerierna
FÖR KÄNNEDOM	Finansutskottets sekretariat Riksdagens räkenskapsbyrå Statens revisionsverk

BILAGA 1 I kalkylerna använda prognoser och antaganden

Utgifts- och inkomstposterna i planen för de offentliga finanserna samt justeringarna av pris- och kostnadsnivån grundar sig på nedanstående oberoende prognos från finansministeriets ekonomiska avdelning.

Använda prognoser och antaganden

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP, volymförändring	3,0	2,1	-0,2	1,3	1,6	1,6	1,5
BNP, prispförändring	2,2	4,2	4,2	2,2	2,2	2,2	2,2
BNP, värde, mn euro	250 594	266 679	277 122	286 911	298 148	309 604	321 170
BNI, värde, mn euro	254 526	266 331	278 147	287 936	299 173	310 629	322 195
Konsumentprisindex, ändring, %	2,2	7,1	5,5	2,5	1,6	2,0	2,0
Inkomstnivåindex, ändring, %	2,4	2,5	4,6	3,8	3,1	3,0	3,0
Byggnadskostnadsindex, ändring, %	5,5	8,2	3,9	2,5	2,2	2,4	2,4
Basprisindex för hemmamarknadsvaror, ändring, %	10,1	20,3	2,6	2,9	2,3	2,5	2,5
Arbetslöshetsgrad, %	7,7	6,8	7,0	6,8	6,6	6,4	6,3
Lönesumma, förändring, %	5,5	6,4	4,2	4,1	3,5	3,5	3,4
Kort ränta, 3 mån, %	-0,5	0,3	3,5	3,6	2,6	2,0	2,0
Lång ränta, 10 år, %	-0,1	1,7	3,3	3,4	3,2	3,2	3,2
ArPL-index	2631	2691	2874	3013	3094	3155	3225
FPL-index	1639	1674	1805	1888	1937	1970	2009
Prisindex för basservicen, prognos I budgetpropositionen använd förändring i kostnadsnivån (statsandelsindex)	2,4	3,7	5,0	3,0	2,9	3,6	3,5
— indexjustering	2,4	2,5	3,8	3,0	2,9	3,6	3,5
— statsandelsindex utan frysningen 2016—2019	2,4	0,0	3,8	3,0	2,9	3,6	3,5
Universitetsindex (vid budgetering använd prognos)	2,4	2,5	3,8	3,0	2,9	3,6	3,5
Yrkesutbildningsindex	3,5	6,1	4,5	3,4	2,7	2,7	2,7
YLE-index	4,2	7,3	4,3	3,4	2,7	2,7	2,7
HV-index	2,4	4,0	4,9	3,4	2,6	2,7	2,7
Arbetslöshetsförsäkringspremie				3,31	2,70	2,88	2,69
— arbetsgivare, genomsnitt	1,43	1,51	1,54	1,54	1,54	1,54	1,54
— arbetstagare	1,40	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
ArPL-premie	24,4	24,9	24,8	24,8	24,8	24,4	24,4
— arbetsgivare	16,9	17,4	17,4	17,4	17,4	17,3	17,3
— arbetstagare under/=53 år	7,15	7,15	7,15	7,15	7,15	7,15	7,15
— arbetstagare över 53 år	8,65	8,65	8,65	8,65	8,65	7,15	7,15
— lönekoeficient	1,465	1,501	1,558	1,645	1,694	1,740	1,789

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
De försäkrades							
sjukförsäkringspremier							
— löntagarnas dagpenningsspremie	1,36	1,18	1,36	1,15	1,27	1,27	1,25
— löntagarnas och företagarnas							
sjukvårdsspremie	0,68	0,53	0,60	0,58	0,59	0,59	0,58
— pensionstagarnas							
sjukvårdsspremie	1,65	1,50	1,57	1,55	1,56	1,56	1,55
Statens arbetsgivaravgifter	18,2	18,5	18,6	18,4	18,5	18,7	18,7
— sjukförsäkringspremie	1,53	1,34	1,53	1,30	1,42	1,43	1,40
— pensionsavgift (StaPL)	16,68	17,12	17,11	17,11	17,11	17,25	17,25
Kommunernas arbetsgivaravgifter	24,7	24,3	24,0	23,8	23,9	24,3	24,3
— sjukförsäkringspremie	1,53	1,34	1,53	1,30	1,42	1,43	1,40
— övriga socialförsäkringsavgifter	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
— arbetslöshetsförsäkringspremie	1,83	1,97	1,91	1,91	1,91	1,91	1,91
— pensionsavgift (KomPL)	20,6	20,3	19,8	19,8	19,8	20,3	20,3

BILAGA 2 Justeringar av pris- och kostnadsnivån i ramarna för statsfinanserna

Justeringar av pris- och kostnadsnivån

Beslutet om ramarna för statsfinanserna 2024—2027 görs upp enligt pris- och kostnadsnivån 2024. En del av utgifterna, exempelvis utgifterna för utvecklingssamarbete och den statliga medfinansiering som motsvarar andelarna från EU:s strukturfonder, uppskattas enligt gängse priser, varvid de innefattar en uppskattning av hur höjningen av prisnivån under perioden kommer att inverka på anslaget. Till övriga delar justeras utgiftsnivån årligen utifrån den beräknade höjningen av pris- och kostnadsnivån.

Justeringarna av pris- och kostnadsnivån för ramutgifterna jämfört med föregående rambeslut uppgår till sammanlagt 2 066 miljoner euro för 2024, med beaktande av övergången till pris- och kostnadsnivån 2024. I beloppet beaktas också effekten av avtalsuppgörelsen om statens löner (243 miljoner euro 2024).

Justeringar enligt pris- och kostnadsnivån 2024, jämfört med rambeslutet 13.4.2022, mn euro

Ramutgifterna enligt ekonomisk art	Index som använts vid kalkyleringen	Justering av anslagen och ramnivån		Justering av ramnivån
		Lagstadgad indexkorrigering	Avtalsbaserad priskorrigering	Justering av kostnadsnivån för övriga ramutgifter
15-17 Pensioner	Arbetspensionsindex (ArPL)	258,2		
18-19 Anskaffning av försvarsmateriel	Föregripande höjning 1,5 %		234,4 ¹	
01-14 Löner samt socialskyddsavgifter	Avtalshöjningar		243,3	
Utgifter för trafiknätet	Byggnadskostnadsindex			
01-14, 20-28 Övriga omkostnader och konsumtionsutgifter	Konsumentprisindex			
30-39 Kalkylerade statsbidrag till kommuner och samkommuner m.fl.	Statsandelsindex	104,5		
31 Valfärdsområdenas finansiering	Valfärdsområdesindex	793,7		
30-39 Övriga statsbidrag till kommuner och samkommuner	Statsandelsindex			
30 Statlig finansiering för yrkesutbildningen	Yrkesutbildningsindex	34,0		
40-49 Statsbidrag till näringslivet	Konsumentprisindex			
50-59 Enligt lagstiftningen indexbundna statsbidrag till hushåll och allmännyttiga samfund	Folkpensionsindex, Arbetspensionsindex, Konsumentprisindex	111,4		
51-52 Statlig finansiering till ev-luth. kyrkan och understöd till ortodoxa kyrkan	Konsumentprisindex		3,1	
50-59 Icke-indexerade statsbidrag till hushåll	Folkpensionsindex			
50 Statlig finansiering för universitetens och yrkeshögskolornas verksamhet	Universitetsindex	92,2		

Ramutgifterna enligt ekonomisk art	Index som använts vid kalkyleringen	Justering av anslagen och ramnivån		Justering av ramnivån
		Lagstadgad indexkorrigering	Avtalsbaserad priskorrigering	Justering av kostnadsnivån för övriga ramutgifter
50-59 Övriga statsbidrag till hushåll och allmännyttiga samfund	Konsumentprisindex			
60 Överföringar till statliga fonder utanför statsbudgeten	Konsumentprisindex			
60 Överföringar till Folkpensionsanstalten	Folkpensionsindex	178,3		
60 Statens andel i de utgifter som föranleds av sjukförsäkringslagen	Folkpensionsindex	13,1		
61-65 Statlig medfinansiering motsvarande EU:s strukturfondsfinansiering och övriga överföringar inom landet	Ingår i ramen för programperioden			
66-68 Överföringar till utlandet	Enligt gängse priser			
69 Överföringar till EU	EU:s BNP-prisindex			
70-79 Realinvesteringar	Byggnadskostnadsindex			
90-99 Övriga utgifter	Konsumentprisindex			
Tilläggsbudgetreserv och ofördelad reserv	Konsumentprisindex			
Sammanlagt år 2024		1 588,6	477,7	

¹⁾ I anslagsnivån för försvarsmaktens omkostnader (exkl. lönekostnader), anskaffningar av försvarsmateriel, anskaffningen av multirollflygplan och materiel- och förvaltningsutgifter för den militära krishanteringen görs en föregripande pris- och kostnadsnivåjustering på 1,5 %. I den obundna andelen av beställningsfullmakten för anskaffning av multirollflygplan 2021 görs en föregripande kostnadsnivåjustering på 1,5 %. I den outnyttjade andelen av den övriga finansieringen för anskaffning av multirollflygplan görs en korrigering av köpkraften på 1,5 % som i efterhand justeras enligt utfallet genom en indexkombination (byggnadskostnadsindex 70 % och producentprisindex för tjänster 30 %). Indexutgifterna för projektet Flottilj 2020 justeras i efterhand i enlighet med utfallet av de index som specificerats i avtalen. Indexen för multirollflygplan behandlas i enlighet med statsrådets upphandlingsbeslut. Nivån på övriga anslag justeras i efterhand så att den i fråga om försvarsmaktens omkostnader och materiel- och förvaltningsutgifter för den militära krishanteringen motsvarar förändringen i prisnivån enligt konsumentprisindex (indexförändringens årsmedelvärde) samt i fråga om anskaffningarna av försvarsmateriel förändringen (månader sammanlagt/årsförändring) i underindexet C28 (Tillverkning av övriga maskiner) till producentprisindex för industrin.

BILAGA 3 Ändringar i prognosen för den offentliga ekonomin jämfört med den föregående planen för de offentliga finanserna

Faktorer som påverkar saldot i de offentliga finanserna, enligt nationalräkenskaperna, % av BNP¹

	2023	2024	2025	2026
Saldot i de offentliga finanserna, våren 2022	-1,7	-1,4	-1,8	-1,8
Staten:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	1,2	1,2	1,2	1,2
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	-0,6	-0,6	-0,5	-0,4
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	-0,5	-0,4	-0,5	-0,4
Effekten av andra faktorer*	-1,2	-1,3	-1,7	-1,9
Lokalförvaltningen:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	0,3	0,3	0,3	0,3
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	0,1	0,0	0,0	0,0
Effekten av andra faktorer	0,0	-0,1	-0,2	-0,1
Arbetspensionsfonder:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	0,1	0,0	0,0	0,0
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	0,0	0,0	0,0	0,0
Effekten av andra faktorer	0,1	0,4	0,5	0,6
Övriga socialskyddsfonder:				
Effekten av den förändrade statistiska utgångspunkten på statsbudgeten	0,1	0,1	0,1	0,1
Effekten av den förändrade makroprognosen på statsbudgeten	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1
Effekten av de beslutade åtgärderna på statsbudgeten	0,0	-0,1	0,0	0,0
Effekten av andra faktorer	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldot i de offentliga finanserna, våren 2023	-2,6	-2,6	-3,1	-2,9

¹⁾ På grund av avrundningar stämmer slutsummorna inte nödvändigtvis vid addering.

BILAGA 4 Riskerna i den ekonomiska utvecklingen och den ekonomiska utvecklingens effekt på de offentliga finanserna

Basscenariot i planen för de offentliga finanserna baserar sig i fråga om 2023—2025 på finansministeriets ekonomiska avdelnings oberoende konjunkturprognos från mars 2023. Uppskattningarna för 2026 och 2027 bygger i basscenariot bland annat på den uppskattade tillväxten i den potentiella produktionen. Saldot för de offentliga finanserna baserar sig i basscenariot utöver konjunkturprognosen på regeringsprogrammet för statsminister Marins regering, den plan för de offentliga finanserna för 2021—2023 som regeringen godkände i september 2019, den plan för de offentliga finanserna för 2021—2024 som regeringen godkände i april 2020, den plan för de offentliga finanserna för 2022—2025 som regeringen godkände i maj 2021, den plan för de offentliga finanserna för 2023—2026 som regeringen godkände i april 2022, planen för de offentliga finanserna 2024—2027 samt på budgetarna och tilläggsbudgetarna för 2020, 2021, 2022 och 2023.

Enligt basscenariot växer den finländska ekonomin med i genomsnitt 1,2 % per år 2023—2027. På internationell nivå visar prognosen att det finns en risk för nedgång. Rysslands anfallskrig mot Ukraina kan utvecklas på ett sätt som har betydande konsekvenser som snabbt sprider sig också till ekonomin. Den snabba räntehöjningen har orsakat problem på finansmarknaden och ökat osäkerheten.

De inhemska riskerna hänför sig till det internationella läget. Osäkerheten gäller också bostadsmarknaden och konsumenternas beteende. De stigande priserna och räntorna har drabbat hushållens ekonomi rätt hårt. På bostadsmarknaden och i konsumtionen kan nedgången vara djupare och långvarigare än vad som antagits i prognosen. Å andra sidan är antagandet om att konsumtionen återhämtar sig i takt med att inflationen avtar tämligen måttligt.

De osäkra utsikterna för investeringsmiljön kan skjuta upp investeringarna eller förhindra att de genomförs. De gröna investeringsprojekten inom energisektorn är förenade med en positiv risk, om man eftersträvar oberoende av ryska fossila bränslen enligt en snabbare tidtabell. Rysslands anfallskrig mot Ukraina är en betydande riskfaktor i prognosen. Andra betydande geopolitiska risker är de skärpta relationerna mellan Kina och västländerna samt spänningarna i handeln med strategiska produkter. Också finansmarknaden, bostadsmarknaden och hushållens konsumtionsbeteende är förenade med betydande risker, när räntorna och priserna har stigit betydligt.

I tabellen nedan beskrivs de effekter på arbetslösheten och saldot och skulden i de offentliga finanserna som en långsammare och snabbare tillväxt än i basscenariot skulle leda till. Beräkningarna är förenklade och antagandet i beräkningarna är att den årliga tillväxten i produktionen under perioden avviker en procentenhet i båda riktningarna från basscenariot.

Vid en långsammare tillväxt ökar totalproduktionen långsammare 2023—2027. Arbetslöshetsgraden skulle öka med en procentenhet jämfört med basscenariot. Underskottet i de offentliga finanserna är kraftigt under hela granskningsperioden och skuldkvoten ökar till närmare 90 procent. Den offentliga ekonomin blir mer sårbar för olika negativa chocker.

En tillväxt som är snabbare än i basscenariot räcker till för att åstadkomma en svag minskning vad beträffar de offentliga samfunden mot slutet av den period som planen för de offentliga finanserna omfattar. Saldot för de offentliga samfunden skulle trots det uppvisa ett underskott. I detta scenario minskar arbetslöshetsgraden förhållandevis snabbt. För att den ekonomiska tillväxten ska vara gynnsammare än i basscenariot förutsätts positiv drivkraft inom den globala ekonomin och att den ekonomiska tillväxten i industriländerna är snabbare än väntat.

Den låga räntenivåns effekt på saldot för de offentliga samfunden i Finland har både en ökande och en minskande effekt på underskottet. Ränteutgifterna inom den offentliga ekonomin har varit mycket låga under de senaste åren, men de har börjat öka snabbt. Å andra sidan förväntas ränteinkomsterna till de arbetspensionsfonder som räknas till de offentliga finanserna också öka. Arbetspensionsfondernas kapitalinkomster beror även på allokeringen av deras innehav.

Enligt en grov uppskattning ökar en höjning av räntenivån med 1 procentenhet de offentliga samfundens ränteutgifter med cirka 0,7 miljarder euro 2023, och fram till 2027 har räntorna ökat med litet över 1,5 miljard euro. En räntehöjning skulle på motsvarande sätt leda till en ökning av arbetspensionsfondernas samt kommunernas och statsförvaltningens ränteinkomster. Den offentliga skuldkvoten stiger trots det, eftersom arbetspensionsanstaltens överskott inte kan användas till att täcka underskott inom andra sektorer.

Känslighetsanalys

Basscenario	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP, förändring, %	2,1	-0,2	1,3	1,6	1,6	1,5
Arbetslöshetsgrad, %	6,8	7,0	6,8	6,6	6,4	6,3
Finansiellt saldo, % av BNP	-0,8	-2,6	-2,6	-3,1	-2,9	-2,9
Offentlig skuld, % av BNP	73,0	74,4	76,9	79,0	80,7	82,4
Långsam tillväxt						
BNP, förändring, %	2,1	-1,2	0,3	0,6	0,6	0,5
Arbetslöshetsgrad, %	6,8	7,6	7,6	7,5	7,3	7,2
Finansiellt saldo, % av BNP	-0,8	-3,1	-3,6	-4,7	-5,0	-5,6
Offentlig skuld, % av BNP	73,0	75,5	79,5	83,6	87,7	92,1
Snabb tillväxt						
BNP, förändring, %	2,1	0,8	2,3	2,6	2,6	2,5
Arbetslöshetsgrad, %	6,8	6,6	6,2	5,6	5,1	4,6
Finansiellt saldo, % av BNP	-0,8	-2,1	-1,5	-1,6	-0,8	-0,3
Offentlig skuld, % av BNP	73,0	73,3	74,3	74,6	74,0	73,0
Förändring i ränteutgifterna om räntorna stiger med 1 procentenhet, % av BNP						
		0,3	0,4	0,4	0,5	0,5
Förändring i ränteutgifterna om räntorna stiger med 1 procentenhet, % av BNP						
		0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
Förändring i underskottet om räntorna stiger med 1 procentenhet, % av BNP						
		0,2	0,1	0,0	0,0	-0,1
Förändring i upplåningsbehovet om räntorna stiger med 1 procentenhet, % av BNP						
		0,0	0,1	0,2	0,2	0,3

BILAGA 5 Jämförelse med kommissionens senaste prognos

I den bifogade tabellen jämförs finansministeriets prognos med kommissionens halvtidsprognos från i vintras i fråga om förändringen i bruttonationalprodukten och inflationen. Övriga prognoser jämförs med kommissionens höstprognos.

Jämförelse med kommissionens föregående prognos

	Kommissionens prognos			FM:s prognos		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
BNP, förändring, % ¹	2,0	0,2	1,4	2,1	-0,2	1,3
Konsumentprisindex, förändring, % ¹	7,2	4,2	2	7,1	5,5	2,5
Arbetslöshetsgrad, % ²	7,0	7,2	6,9	6,8	7,0	6,8
Saldot för de offentliga samfunden, % av BNP ²	-1,4	-2,3	-2,3	-0,8	-2,6	-2,6
Strukturellt saldo, % av BNP ²	-1,1	-1,5	-1,6	-0,5	-1,6	-1,7
De offentliga samfundens skuld, % av BNP ²	70,7	72	73,3	73,0	74,4	76,9

¹⁾ Kommissionens vinterprognos, februari 2023

²⁾ Kommissionens höstprognos, november 2022

BILAGA 6 Stabilitetsprogrammet

Finlands stabilitetsprogram utgör en del av Finlands plan för de offentliga finanserna. Planen för de offentliga finanserna uppfyller EU:s krav på en budgetplan på medellång sikt (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 473/2013).

I Finland ordnas riksdagsval våren 2023. Därför har Finlands stabilitetsprogram för utarbetats enligt ett så kallat antagande om oförändrad politik, dvs. programmet innehåller endast sådana åtgärder som Marins regering har beslutat om. Nästa regering godkänner stabilitetsprogrammet som en del av planen för de offentliga finanserna hösten 2023.

Siffrorna i tabellerna i stabilitetsprogrammet⁸ är i fråga om 2022 uppgifter om utfallet⁹. I fråga om åren 2023—2026 presenteras en oberoende konjunkturprognos som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning.

De finanspolitiska målen

Exceptionella omständigheter

I mars 2023 fastställde kommissionen¹⁰ att stabilitets- och tillväxtpaktens allmänna undantagsklausul som aktiverades i mars 2020 upphör att gälla vid utgången av 2023, eftersom EU har återhämtat sig efter den betydande ekonomiska nedgång som orsakats av pandemin. Den allmänna undantagsklausulen, liksom också ovanliga händelser som drabbar enskilda länder, gör det möjligt för medlemsstaterna att tillfälligt avvika från den anpassningsbana som syftar till uppnåendet av det medelfristiga målet för de offentliga finanserna, förutsatt att detta inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt.

Det medelfristiga målet

Som det konstateras i avsnitt 2 bekräftar statsrådet att det medelfristiga målet (MTO) fortfarande är det i stabilitetsprogrammet för hösten 2019 fastställda -0,5 % i förhållande till BNP för det strukturella saldot. Detta är den miniminivå som Finland har förbundit sig till i den finanspolitiska överenskommelsen¹¹ som trädde i kraft den 1 januari 2013. De medelfristiga målen ska justeras med tre års mellanrum.

Andra finanspolitiska mål

I den tekniska planen för de offentliga finanserna och i det stabilitetsprogram för oförändrad politik som ingår i planen fastställs inga mål för de kommande åren och uppskattningarna för tidigare år baserar sig på EU:s gällande regelverk. Arbetet med att utveckla EU:s finanspolitiska ram pågår, och rådet

---

⁸ Enligt artikel 4.4 i förordning (EU) nr 473/2013 ska de nationella finanspolitiska planerna på medellång sikt och budgetförslagen ”grundas på oberoende makroekonomiska prognoser och ska ange huruvida budgetprognoserna har framställts eller godkänts av ett oberoende organ”, medan stabilitetsprogrammet enligt artikel 3.2a i förordning (EG) nr 1466/97 ”ska baseras på det mest sannolika makrofinansiella scenariot eller på ett försiktigare scenario”.

⁹ Uppgifterna baserar sig på de nationalräkenskaper som Statistikcentralen offentliggjorde den 15 mars 2023.

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1410

¹¹ Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen samt lagen om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna

godkände rådets slutsatser om utvecklingsarbetet den 14 mars 2023¹². När ändringarna i EU:s finanspolitiska ram har fastställts bedöms ändringsbehoven i den nationella finanspolitiska lagstiftningen. I juli 2023 antar rådet följande landsspecifika rekommendationer som eventuellt ställer specialvillkor på den följande regeringens finanspolitiska målsättning. Kommissionen offentliggjorde den 8 mars 2023 ett meddelande om den finanspolitiska vägledningen för 2024¹³.

Marins regerings åtgärder för att nå de finanspolitiska målen

Finanspolitiken har under de senaste åren varit kraftigt stimulerande. Under pandemin fattade regeringen beslut om omfattande åtgärder för att trygga arbetsplatser och människors försörjning och för att underlätta företagens ekonomiska situation i det svåra läge som coronavirusituationen orsakat. Konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, som inleddes i februari 2022, påverkar också Finlands offentliga ekonomi. Regeringen svarade till stor del på det akuta utgiftstrycket i sina tilläggsbudgetpropositioner, men till vissa delar sträcker sig effekterna av beredskapen också till planen för de offentliga finanserna för perioden 2024—2027. År 2022 inledde regeringen omfattande beredskapsåtgärder och åren 2022—2023 riktas stödåtgärder till hushållen på grund av höjda energikostnader.

Vid bedömningen av hur de tidigare uppställda målen har uppnåtts kan det konstateras att de finanspolitiska stimulansåtgärder som vidtagits under pandemin samt de sysselsättningsfrämjande åtgärder som vidtagits för att uppnå regeringsprogrammets mål om en sysselsättningsgrad på 75 % och en ökning av antalet sysselsatta med minst 60 000 personer före utgången av 2023 har haft en central roll i uppnåendet av målen. Den kris som coronaviruset orsakade skapade ett behov av att precisera målen för den offentliga ekonomin och sysselsättningsutvecklingen enligt regeringsprogrammet. Våren 2021 ställde regeringen i sin färdplan för stärkande av hållbarheten i de offentliga finanserna som mål att bromsa ökningen av skuldkvoten inom de offentliga finanserna vid mitten av 2020-talet, att höja sysselsättningsgraden till 75 % i mitten av årtiondet och att öka antalet sysselsatta med 80 000 personer genom regeringens sysselsättningsåtgärder före utgången av årtiondet.

Enligt finansministeriets prognos våren 2023 kommer sysselsättningsgraden mätt enligt det nya farandet att stanna på 74,2 % i mitten av decenniet. Enligt det gamla förfarandet är sysselsättningsgraden cirka 75 %. Allt som allt har regeringen beslutat om sysselsättningsfrämjande åtgärder som uppskattas stärka de offentliga finanserna med cirka 500 miljoner euro på 2029 års nivå, med beaktande av kostnaderna för åtgärderna och de besparingar som en ökad sysselsättning medför.

Finlands offentliga finanser har stärkts under de senaste två åren trots det exceptionella läget och de åtgärder som vidtagits, bl.a. när det gäller höjningen av energipriserna och beredskapen. Den regering som utnämns efter vårens riksdagsval förväntas ta ställning till åtgärder för att stärka de offentliga finanserna.

Uppfyllelsen av underskotts- och skuldkriterierna i grundfördraget

I sitt meddelande om den finanspolitiska vägledningen för 2024, som offentliggjordes den 8 mars 2023, konstaterade kommissionen att den 2023 inte kommer att inleda nya förfaranden vid alltför stora underskott, eftersom det fortfarande råder osäkerhet kring de makroekonomiska och offentligfinansiella

---

¹² <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/03/14/economic-governance-framework-council-agrees-its-orientations-for-a-reform/>

¹³ Communication from the Commission to the Council: Fiscal policy guidance for 2024, https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2023-03/COM_2023_141_1_EN_ACT_part1_v4.pdf

prognoserna. Kommissionen meddelade att den nästa gång kommer att bedöma situationen våren 2024 och på grundval av underskottskriteriet eventuellt inleda förfaranden vid alltför stora underskott på basis av utfallsdata.

Under våren 2023 kommer kommissionen dock att bedöma efterlevnaden av underskotts- och skuldkriterierna i enlighet med artikel 126.3 i EUF-fördraget.

Enligt kommissionens meddelande ska alla medlemsstater fastställa finanspolitiska mål som säkerställer att underskottet 2023 inte överstiger referensvärdet på 3 % av BNP eller att underskottet minskar till under referensvärdet på 3 % av BNP under den period som omfattas av stabilitets- eller konvergensprogrammet, och på ett trovärdigt sätt säkerställa att underskottet med oförändrad politik ligger kvar under 3 % av BNP på medellång sikt. Enligt kommissionen bör målen för de offentliga finanserna i medlemsländer med betydande eller måttliga skuldproblem enligt kommissionens meddelande i november¹⁴ säkerställa en realistisk och kontinuerlig skuldminskning eller en måttlig skuldnivå på medellång sikt.

Enligt grundfördraget ska underskottskriteriet anses ha iakttagits trots att referensvärdet på 3 % har överskridits, om underskottets andel av bruttonationalprodukten har minskat väsentligt och kontinuerligt och nått en nivå som ligger nära referensvärdet, eller referensvärdet överskrids endast undantagsvis och övergående och i ringa grad.

Underskottet i de offentliga finanserna var 0,8 % i förhållande till BNP år 2022. Enligt en oberoende prognos och utifrån ett antagande om oförändrad politik är underskottet 2,6 % i förhållande till BNP 2023 och förblir 2,6 % i förhållande till BNP 2024. Enligt den en oberoende prognosen ökar underskottet något åren 2025—2026 och är i genomsnitt 3,0 % av BNP. Enligt finansministeriets bedömning iakttar Finland underskottskriteriet.

Fördragets skuldkriterium anses ha iakttagits trots att referensvärdet på 60 % överskridits, om skuldkvoten minskar i tillräcklig utsträckning och närmar sig referensvärdet i tillfredsställande takt.

Den offentliga skulden har hållits över referensvärdet på 60 % och var 73,0 % i förhållande till BNP 2022. Enligt den oberoende prognos som gjorts av finansministeriets ekonomiska avdelning ökar den offentliga skulden till 74,4 % av BNP 2023 och den fortsätter att öka 2024 till 76,9 % och till 80,7 % 2026.¹⁵

Europeiska kommissionen offentliggjorde den 23 maj 2022 rapporter enligt artikel 126.3 i EUF-fördraget om 18 medlemsstater¹⁶. Enligt kommissionens bedömning uppfyller 17 medlemsstater inte underskottskriteriet, dvs. alla länder i rapporten enligt artikel 126.3 med undantag av Finland, och 5 medlemsstater uppfyller inte skuldkriteriet, dvs. Belgien, Italien, Frankrike, Finland och Ungern.

Efterlevnaden av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och andra finanspolitiska rekommendationer

Finland omfattas fortfarande av den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten och av de krav i den förebyggande delen som gäller framstegen i fråga om det medelfristiga målet. Uppnåendet av det

---

¹⁴ https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2022-11/com_2022_583_1_en.pdf

¹⁵ Den nivåkorrigering som gjordes i de finländska offentliga samfundens skuld med anledning av en statistisk ändring sommaren 2022 var 5,9 procentenheter 2021.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/com-2021-529-1_en_act_part1_v5.pdf

medelfristiga målet eller framstegen i fråga om målet bedöms med hjälp av två pelare – det strukturella saldoret och utgiftsregeln – som granskas utifrån kraven i de landsspecifika rekommendationerna.

Med beaktande av att undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten är i kraft 2020—2023 samt med beaktande av rådets rekommendationer om finanspolitiken 2020—2022, som inte innehöll någon numerisk finanspolitisk rekommendation med uttrycken utgiftsregel eller strukturellt saldo, anser finansministeriet att en granskning av det strukturella saldoret eller utgiftsregeln för 2022 eller 2023 eller för kumulativt 2021—2022 eller 2022—2023 inte är ändamålsenlig i detta avseende. Det är också bra att notera att uppskattningen av det strukturella saldoret är förknippad med osäkerhetsfaktorer i den kraftiga ekonomiska konjunktursvängningen, där det är svårt att bedöma produktionsgapet, och sannolikt kommer uppskattningen av konjunkturläget att preciseras i senare prognoser.

Våren 2021 gav kommissionen inga rekommendationer om landsspecifika rekommendationer. Däremot gavs finanspolitiska rekommendationer i bedömningen av stabilitetsprogrammet. I dessa rekommendationer, som antogs av rådet i juni 2021, gavs Finland i uppgift att vidta följande åtgärder:

i) Under 2022 vidmakthålla en stödjande finanspolitisk inriktning som beaktar den impuls som ges genom faciliteten för återhämtning och resiliens samt upprätthålla nationellt finansierade investeringar.

ii) När de ekonomiska förhållandena så medger, bedriva en finanspolitik som syftar till att på medellång sikt uppnå ett betryggande läge i de offentliga finanserna och säkerställa offentligfinansierad hållbarhet, men samtidigt öka investeringarna för att främja tillväxtpotentialen.

iii) Vara särskilt uppmärksam på de offentliga finansernas sammansättning, på såväl inkomst- som utgiftssidan av budgeten, och på budgetåtgärdernas kvalitet, för att säkerställa en hållbar och inkluderande återhämtning. Prioritera hållbara och tillväxtfrämjande investeringar som framför allt stöder den gröna och den digitala omställningen. Prioritera finanspolitiska strukturreformer som bidrar till finansieringen av politiska prioriteringar och till långsiktigt hållbara offentliga finanser, bland annat reformer som förbättrar täckningen, tillräckligheten och hållbarheten hos hälso- och sjukvårdssystem samt sociala trygghetssystem för alla.

Enligt finansministeriets bedömning iakttog Finland under 2022 de rekommendationer som rådet godkände för Finland i juni 2021 och upprätthöll en finanspolitisk inriktning som stöder tillväxten. Dessutom kan följande konstateras:

— Stödåtgärderna under pandemin har minskats successivt. Finland riktade också en betydande del av sin återhämtnings- och resiliensplan till främjande av den dubbla omställningen. År 2022 inledde regeringen omfattande beredskapsåtgärder och riktade stödåtgärder till hushållen på grund av höjda energikostnader.

— Underskottet i de offentliga finanserna överskred gränsen på 3 % 2020, men var redan 2021 avsevärt under referensvärdet och pandemins inverkan på skuldsättningen på lång sikt och hållbarheten förblev därmed måttfull.

— Riksdagen antog de centrala lagarna i reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och republikens president stadfäste lagarna den 29 juni 2021. Från och med ingången av 2023 överfördes ansvaret för att ordna social- och hälsovården och räddningsväsendet från kommunerna och samkommunerna till 21 välfärdsområden. De nya välfärdsområdesfullmäktige inledde sin verksamhet den 1 mars 2022. Målet för social- och hälsovårdsreformen är att trygga jämlika och högklassiga tjänster inom social- och hälsovården och räddningsväsendet för dem som bor i välfärdsområdet, förbättra tillgången till tjänsterna och tjänsternas tillgänglighet, minska skillnaderna i välfärd och hälsa, trygga

tillgången till yrkeskunnig arbetskraft, svara på de utmaningar som befolkningens åldrande och den sjunkande nativiteten medför och dämpa kostnadsökningen.

Enligt de landsspecifika rekommendationer om de offentliga finanserna som rådet antog i juli 2022 bör Finland vidta följande åtgärder åren 2022—2023: ”Under 2023 säkerställa att tillväxten i de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken, med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel. Under perioden efter 2023 bedriva en finanspolitik som syftar till att på medellång sikt uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning.”

Enligt finansministeriets bedömning följer Finland under 2023 rekommendationen för detta år. Dessutom kan följande konstateras:

— Utifrån finansministeriets oberoende prognos och antagandet om oförändrad politik är dimensioneringen av finanspolitiken något stimulerande, vilket bland annat beror på såväl åtgärder som främjar beredskapen som riktade och temporära åtgärder för att stödja hushåll och företag till följd av höjda energipriser. Riktat stöd har getts till personer som flyr kriget i Ukraina och åtgärdernas beräknade effekt på de offentliga samfundens underskott är 0,6 miljarder euro under 2022 och 0,8 miljarder euro under 2023.

— Enligt det gällande regeringsprogrammet är Finland klimatneutralt 2035 och uppvisar negativa koldioxidutsläpp kort därefter. Den nuvarande regeringen har beslutat om betydande åtgärder för en grön omställning som en del av Finlands program för hållbar tillväxt samt inom ramen för den undantagsklausul som fastställdes efter att Rysslands anfallskrig mot Ukraina inleddes.

— För att stärka självförsörjningen på energi och försörjningsberedskapen har det beslutats om en åtgärdshelhet vars syfte är att avsevärt påskynda utfasningen av fossila energikällor och att stödja ibruktagandet av ny teknik. Planen för de offentliga finanserna innehåller också tillägg till tillståndsförfaranden och andra administrativa förfaranden och digitalisering för att stimulera investeringar i anslutning till den gröna omställningen. Trots minskningen av Finlands slutliga tilldelning riktas en betydande del av återhämtnings- och resiliensplanen till främjande av den dubbla omställningen.

— På grund av höjda energipriser har regeringen vidtagit åtgärder för vilka kostnaderna beräknas utgöra cirka 0,2 % av BNP under 2022 och 0,5 % av BNP under 2023. De stödåtgärder som vidtagits till följd av de höjda energipriserna är temporära. Utöver de åtgärder som hänför sig till de höjda energipriserna har det beslutats om åtgärder bl.a. för att trygga energiförsörjningen och påskynda energiinvesteringar.¹⁷

— Enligt finansministeriets oberoende prognos hålls underskottet inom den offentliga sektorn klart under referensvärdet på 3 % under hela prognosperioden eller överskrider det endast tillfälligt.

---

¹⁷ I enlighet med Eurogruppens uttalande i juli bör tyngdpunkten vid genomförandet av strukturreformer och stödjandet av investeringar i grön och digital omställning även i fortsättningen ligga på energistödåtgärder. Medlemsländernas energistödåtgärder bör vara temporära och riktade till de mest utsatta grupperna och bevara incitamenten för energiomställning. I Eurogruppens uttalande i oktober om de höga energipriserna betonas kostnadseffektiva, temporära och riktade åtgärder samt betydelsen av investeringar som syftar till minskad energiförbrukning och energieffektivitet. I Eurogruppens uttalande i december om medlemsländernas utkast till budgetplan för 2023 betonas att det ska säkerställas att energistödåtgärderna är effektivare, bättre samordnade och kostnadseffektiva.

I juli 2023 antar rådet följande landsspecifika rekommendationer som eventuellt ställer specialvillkor på den nya regeringens finanspolitiska målsättning.

Statsrådets bedömning av framstegen mot det medelfristiga målet

Statsrådet instämmer i den ovan beskrivna bedömningen av framstegen mot det medelfristiga målet. Finland har iakttagit den landsspecifika rekommendationen om de offentliga finanserna 2022. Enligt 3 § 1 mom. i den finanspolitiska lagen (869/2012) ska statsrådet vidta de åtgärder som statsrådet anser behövliga för att korrigera de offentliga finansernas stabilitet och hållbarhet, om det enligt dess bedömning finns en sådan betydande avvikelse i det strukturella saldot i de offentliga finanserna som kan äventyra uppnåendet av det medelfristiga målet. Statsrådet ska bedöma frågan i samband med övervakningen och den samlade bedömningen av de offentliga finanserna eller efter det att Europeiska unionens råd påpekat saken i sitt yttrande om Finlands stabilitetsprogram.

Bedömning av framstegen i fråga om de landsspecifika rekommendationerna 2022

Enligt de landsspecifika rekommendationer som antogs sommaren 2022 ska Finland 2023:

i) Under 2023 säkerställa att tillväxten i de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken, med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel. Under perioden efter 2023 bedriva en finanspolitik som syftar till att på medellång sikt uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning. Lägga fram politiska förslag till reformen av den sociala tryggheten, som syftar till att öka effektiviteten i systemet för sociala förmåner, förbättra incitamenten att arbeta och även stödja de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet.

ii) Fortsätta genomförandet av sin återhämtnings- och resiliensplan, i enlighet med de delmål och mål som angavs i rådets genomförandebeslut av den 29 oktober 2021. Fortsätta genomförandet av det överenskomna sammanhållningspolitiska programmet 2021—2027 för Finland och snabbt avsluta förhandlingarna med kommissionen om de sammanhållningspolitiska programdokumenten för 2021—2027 för Åland och Fonden för en rättvis omställning i syfte att påbörja genomförandet av dem.

iii) Minska det totala beroendet av fossila bränslen och diversifiera importen av fossila bränslen. Påskynda användningen av förnybar energi, bland annat genom att ytterligare rationalisera tillståndsförfarandena, och främja investeringar som leder till minskade koldioxidutsläpp inom industrin och transporterna, inbegripet elektrifiering av transportsektorn. Utveckla energiinfrastrukturen för att öka försörjningstryggheten.

Framstegen i fråga om rekommendationerna om finanspolitiken för 2022 har bedömts ovan. Framstegen i fråga om de övriga landsspecifika rekommendationer som gäller Finland har behandlats i det nationella reformprogrammet (EU2020-strategin).

Jämförelse med andra prognoser samt känslighetsanalys

Jämförelsen av de mål som regeringen har satt upp för kommissionens senaste budgetprognos presenteras nedan, och känslighetsanalysen finns i bilaga 4 i planen för de offentliga finanserna. Kommissionens senaste BNP- och inflationssiffror är från februari 2023 och siffrorna för de offentliga

finanserna från november 2022. I motsats till kommissionens vinterprognos hade finansministeriet tillgång till färsk förhandsuppgifter om år 2022.

Tabellerna 1.—3.

Tabell A. De offentliga samfundens strukturella saldo, nettokreditgivning, utgifter och bruttoskuld. Målsenario och finansministeriets vårprognos, i förhållande till BNP.

	2022	2023	2024	2025	2026
Strukturellt saldo					
— mål			-1,7	-2,6	-2,6
— prognos	-0,5	-1,6	-1,7	-2,6	-2,6
Offentliga samfunds nettokreditgivning					
— mål			-2,6	-3,1	-2,9
— prognos	-0,8	-2,6	-2,6	-3,1	-2,9
Offentliga samfunds bruttoskuld					
— mål			76,9	79,0	80,7
— prognos	73,0	74,4	76,9	79,0	80,7
Offentliga samfunds utgifter					
— mål			55,5	55,7	55,0
— prognos	53,4	55,4	55,5	55,7	55,0

Tabell B. Jämförelse med kommissionens föregående prognos

	Kommissionens prognos			FM:s prognos		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
BNP, förändring, % ¹	2,0	0,2	1,4	2,1	-0,2	1,3
Konsumentprisindex, förändring, % ¹	7,2	4,2	2	7,1	5,5	2,5
Arbetslöshetsgrad, % ²	7,0	7,2	6,9	6,8	7,0	6,8
Saldot för de offentliga samfunden, % av BNP ²	-1,4	-2,3	-2,3	-0,8	-2,6	-2,6
Strukturellt saldo, % av BNP ²	-1,1	-1,5	-1,6	-0,5	-1,6	-1,7
De offentliga samfundens skuld, % av BNP ²	70,7	72	73,3	73	74,4	76,9

¹⁾ Kommissionens vinterprognos, februari 2023

²⁾ Kommissionens höstprognos, november 2022

Tabell 1a. Makroekonomiska utsikter

	2022	2022	2023	2024	2025	2026
	md					
	euro	förändring per år				
1. BNP-volymer	235,8	2,1	-0,2	1,3	1,6	1,6
2. BNP, gängse priser	266,7	6,4	3,9	3,5	3,9	3,8
BNP-volymer, komponenter						
3. Privata konsumtionsutgifter	123,9	2,1	-0,6	1,4	2,0	2,0
4. Offentliga konsumtionsutgifter	58,6	2,9	1,3	0,2	0,6	0,6
5. Kapitalbildning	54,9	5,0	-0,6	0,2	2,5	1,7
6. Lagerförändring (% av BNP)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Export av varor och tjänster	91,1	1,7	1,2	3,9	3,8	3,5
8. Import av varor och tjänster	97,1	7,5	-1,5	2,8	4,1	3,5
Kalkylerad inverkan på BNP-tillväxten						
9. Inhemsk efterfrågan på slutprodukter	244,2	3,0	-0,1	0,8	1,8	1,6

	2022	2022	2023	2024	2025	2026
	md		förändring per år			
	euro					
10. Förändring i lager	0,0	1,4	-1,3	0,0	0,0	0,0
11. Nettoexport	-6,0	-2,3	1,2	0,4	-0,2	0,0

Tabell 1b. Utvecklingen av prisindex

	2022	2023	2024	2025	2026
	förändring per år				
1. BNP-deflator	4,2	4,1	2,2	2,3	2,2
2. Deflator för privat konsumtion	5,5	4,2	2,1	1,8	2,0
3. Harmoniserat konsumentprisindex	7,2	4,0	1,9	2,0	2,0
4. Deflator för offentlig konsumtion	2,1	4,9	3,3	3,7	3,5
5. Investeringsdeflator	5,9	3,4	0,8	1,9	2,0
6. Exportprisdeflator	18,7	-2,3	-0,4	1,7	1,9
7. Importprisdeflator	19,5	-2,7	-0,5	1,8	2,1

Tabell 1c. Utvecklingen på arbetsmarknaden

	2022	2022	2023	2024	2025	2026
	nivå					
1. Sysselsättning, 1 000 personer	2 619	2,5	-0,4	0,3	0,4	0,5
2. Sysselsättning, 1 000 arbetade timmar	427	0,6	-0,5	0,2	0,3	0,5
3. Arbetslöshetsgrad (%)	190	6,8	7,0	6,8	6,6	6,4
4. Arbetsproduktivitet, personer	90,0	-0,4	0,2	1,0	1,1	1,1
5. Arbetsproduktivitet, antal arbetade timmar	551,8	1,4	0,3	1,1	1,3	1,1
6. Löntagarersättningar	125,2	6,3	4,5	3,9	3,6	3,5
7. Löntagarersättning per anställd	47,8	3,7	5,0	3,6	3,1	3,0

Tabell 1d. Sektorspecifika saldon, % av BNP

	2022	2023	2024	2025	2026
1. Finlands nettoutlåning till utlandet	-3,8	-1,7	-1,2	-1,3	-1,4
varav:					
— Saldo för varor och tjänster	-2,8	-1,2	-0,7	-0,9	-1,0
— Saldo för produktionsfaktorsersättningar och inkomstöverföringar	-1,1	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
— Kapitalöverföringar, netto	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Den privata sektorns nettoutlåning	-3,7	0,2	0,7	1,2	0,9
3. Den offentliga sektorns nettoutlåning	-0,8	-2,6	-2,6	-3,1	-2,9
4. Statistisk differens	-0,7	-0,7	-0,7	-0,6	-0,6

Tabell 2a. Utsikterna för de offentliga samfunden

	2022	2022	2023	2024	2025	2026
	mn euro		% av BNP			
Nettoutlåning enligt delsektorer (EDP B.9)						
1. Offentliga samfund sammanlagt	-2 189	-0,8	-2,6	-2,6	-3,1	-2,9
2. Staten	-4 335	-1,6	-3,4	-3,4	-4,1	-4,0
3. Landskapsförvaltningen						
4. Lokalförvaltningen	-758	-0,3	-0,5	-0,6	-0,7	-0,6
5. Socialskyddsfonderna	2 908	1,1	1,4	1,4	1,6	1,7
De offentliga samfunden (S13)						
6. Inkomster sammanlagt	140 223	52,6	52,8	53,0	52,6	52,1
7. Utgifter sammanlagt	142 413	53,4	55,4	55,5	55,7	55,0
8. Nettokreditgivning	-2 189	-0,8	-2,6	-2,6	-3,1	-2,9
9. Ränteutgifter	1 462	0,5	0,8	1,3	1,3	1,4
10. Primärt saldo	-727	-0,3	-1,7	-1,3	-1,8	-1,5
11. Engångsåtgärder	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Inkomstslag						
12. Skatteinkomster (12=12a+12b+12c)	82 856	31,1	30,4	30,4	30,0	29,8
12a. Skatter på produktion och import	36 230	13,6	13,2	13,0	12,7	12,5
12b. Inkomstskatt	45 725	17,1	16,8	17,1	16,9	16,9
12c. Kapitalskatter	901	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
13. Socialskyddsavgifter	20 033	12,0	12,1	12,0	12,1	11,9
14. Kapitalinkomster	7 156	2,7	3,2	3,6	3,8	3,9
15. Övriga inkomster (15=16-12-13-14)	30 178	6,8	7,1	6,9	6,7	6,5
16. = 6. Inkomster sammanlagt	140 223	52,6	52,8	53,0	52,6	52,1
varav: Skattesats (D2+D.5+D.61+D.91-D.995)	103 186	43,3	42,8	42,6	42,3	41,9
Utgiftslag						
17. Löntagaresättningar + insatsförbrukning	63 568	23,8	24,5	24,4	24,2	24,1
17a. Löntagaresättningar (löner + arbetsgivares socialskyddsavgifter)	32 937	12,4	12,5	12,4	12,5	12,5
17b. Insatsförbrukning	30 631	11,5	12,0	12,0	11,8	11,6
18. Sociala inkomstöverföringar (18=18a+18b)	55 475	20,8	21,5	21,7	21,6	21,4
varav arbetslöshetsersättningar	4 080	1,5	1,6	1,5	1,5	1,4
18a. Sociala inkomstöverföringar in natura	8 392	3,1	3,2	3,2	3,2	3,2
18b. I pengar fastställda sociala förmåner	47 083	17,7	18,3	18,5	18,4	18,1
19. = 9. Ränteutgifter	1 462	0,5	0,8	1,3	1,3	1,4
20. Subventioner	2 973	1,1	0,9	0,9	0,9	0,9
21. Fast bruttoinvestering	10 981	4,1	4,5	4,5	5,0	4,7
22. Kapitalöverföringar	1 238	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2
23. Övriga utgifter (23 = 24 -17-18-19-20-21)	6 716	2,5	2,6	2,5	2,4	2,3
24. = 7. Utgifter sammanlagt	142 413	53,4	55,4	55,5	55,7	55,0
varav: Offentlig konsumtion	64 844	24,3	24,9	24,9	25,0	25,0

Tabell 2b. Inkomster och utgifter vid oförändrad politik, % av BNP

	2022	2022	2023	2024	2025	2026
	mn euro		% av BNP			
1. Inkomster sammanlagt vid oförändrad politik	140 223	52,6	52,8	53,0	52,6	52,1
2. Utgifter vid oförändrad politik, sammanlagt	142 413	53,4	55,4	55,5	55,7	55,0

Tabell 2c. Utgifter utanför utgiftsregeln, % av BNP

	2022	2022	2023	2024	2025	2026
	mn					
	euro					
1. Utgifter för EU-program som motsvaras fullt av inkomster från EU-medel	733	0,3	0,4	0,3	0,2	0,1
1.a varav investeringar som motsvaras fullt av inkomster från EU-medel	97	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Konjunkturbetingade ändringar i arbetslöshetsutgifterna	236	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
3. Effekten av diskretionära åtgärder på inkomsterna	-310	-0,1	-0,2	0,0	0,1	0,0
4. Utgifter finansierade med öronmärkta inkomster	78	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabellerna 4.—9.**Tabell 4. De offentliga samfundens skuldutveckling, % av BNP**

	2022	2023	2024	2025	2026
1. Bruttoskuldens nivå, % av BNP	73,0	74,4	76,9	79,0	80,7
2. Förändring i bruttoskuld, procentenheter	0,4	1,4	2,5	2,1	1,7
Bidrag till förändringar i bruttoskulden, procentenheter					
3. Primärt saldo	0,3	1,7	1,3	1,8	1,5
4. Ränteutgifter	0,5	0,8	1,3	1,3	1,4
5. Flödes-/stockjustering	-0,4	-1,2	-0,1	-1,0	-1,2
varav:					
— Differenser mellan statistikföring enligt kassa- och prestationsprincipen	1,3	0,3	0,7	0,1	0,0
— Nettoanskaffning av finansiella tillgångar	2,8	0,9	1,3	1,4	1,5
— varav: privatiseringsinkomster	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0
— Övriga (inkl. inverkan av BNP-tillväxten)	-4,5	-2,4	-2,1	-2,5	-2,7
Implicit räntesats på skuld (= konsoliderade ränteutgifter per skuldnivån året innan * 100)	0,8	1,2	1,8	1,8	1,9
Andra relevanta variabler					
6. Likvida finansiella tillgångar (AF1, AF2, AF3, AF5)					
7. Finansiella nettoskulder (7=1-6)					
8. Amortering av statens skulder (befintliga skuldebrev)	13,8				
9. Valutaskuldens andel	0				
10. Genomsnittlig maturitet för statens skulder	7,4				

Tabell 5. Konjunkturernas effekter på balansen i de offentliga finanserna, % av BNP

	2022	2023	2024	2025	2026
1. BNP, volymförändring, %	2,1	-0,2	1,3	1,6	1,6
2. De offentliga samfundens finansieringsbehov	-0,8	-2,6	-2,6	-3,1	-2,9
3. Ränteutgifter	0,5	0,8	1,3	1,3	1,4
4. Engångsåtgärder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
engångsåtgärder på de offentliga samfundens inkomstsida					
engångsåtgärder på de offentliga samfundens utgiftssida					
5. Potentiell BNP, förändring, %	1,4	1,0	1,0	1,1	1,1

	2022	2023	2024	2025	2026
bidrag:					
— arbetsinsats	0,4	0,0	0,0	0,0	-0,1
— kapitalinsats	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
— totalproduktivitet	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6
6. Produktionsgap	-0,5	-1,7	-1,5	-0,9	-0,5
7. Konjunkturrelaterad komponent i det finansiella sparandet	-0,3	-1,0	-0,9	-0,5	-0,3
8. Konjunkturjusterat finansiellt sparande (2-7)	-0,5	-1,6	-1,7	-2,6	-2,6
9. Konjunkturjusterat primärsaldo (8+3)	0,0	-0,7	-0,4	-1,3	-1,2
10. Strukturellt saldo (8-4)	-0,5	-1,6	-1,7	-2,6	-2,6

Tabell 6. Skillnader i förhållande till det tidigare stabilitetsprogrammet

	2022	2023	2024	2025	2026
BNP-tillväxt (%)					
SP-2022	1,5	1,7	1,5	1,3	
SP-2023	2,1	-0,2	1,3	1,6	1,6
Differens, procentenheter	0,6	-1,9	-0,2	0,3	
Den offentliga sektorns finansieringsbehov, % av BNP					
SP-2022	-2,2	-1,7	-1,4	-1,8	
SP-2023	-0,8	-2,6	-2,6	-3,1	-2,9
Differens, procentenheter	1,4	-0,9	-1,2	-1,3	
De offentliga samfundens bruttoskuld, % av BNP					
SP-2022	66,2	66,9	68,0	69,1	
SP-2023	73,0	74,4	76,9	79,0	80,7
Differens, procentenheter	6,8	7,5	8,9	9,9	

Tabell 7. Hållbarheten inom den offentliga ekonomin på lång sikt, % av BNP

	2007	2010	2020	2030	2040	2050	2060
Totala utgifter	46,6	53,9	57,2	55,0	57,6	60,1	63,9
Varav: åldersrelaterade utgifter			31,2	29,5	29,4	29,1	29,9
Totala inkomster	51,7	51,4	51,6	52,4	53,4	54,6	56,6

Tabell 7a. Villkorade åtaganden, % av BNP

	2022	2023
Statsgarantier	25,3	
varav till finansiella institut	4,3	

Tabell 8. Bakgrundsantaganden för prognosen¹

	2022	2023	2024	2025
3 mån. EURIBOR-ränta	0,3	3,5	3,6	2,6
Obligationsränta 10 år	1,7	3,3	3,4	3,2
USD/EUR-valutakurs	1,1	1,1	1,1	1,1
Effektiv nominell växelkurs	-4,0	3,3	0,0	
Global BNP-tillväxt (exklusive EU)	3,1	3,0	3,3	

	2022	2023	2024	2025
BNP-tillväxten i EU-28	3,5	0,8	1,6	
BNP-tillväxten på de viktigaste exportmarknaderna	4,0	2,8	4,0	4,2
Världshandelns tillväxt	3,9	3,0	4,5	4,6
Råolja (USD/fat)	98,7	83,0	78,5	74,9

¹⁾ Inga exakta bakgrundsantaganden har fastställts såsom bakgrund för kalkylen på medellång sikt, utan kalkylerna baserar sig på allmänna bedömningar av utvecklingen i verksamhetsmiljön.

Tabell 9. Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF) inverkan på prognoserna i stabilitetsprogrammet - understöd

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomster av RRF understöd (% i förhållande till BNP)						
RRF understöd som ingår i inkomstprognoserna	0,01	0,07	0,25	0,18	0,11	0,04
RRF utbetalningar av understöd från EU	0,11	0,09	0,14	0,11	0,10	0,10
Utgifter som finansieras med RRF-understöd (% i förhållande till BNP)						
Löntagarersättning D.1	0,00	0,02	0,05	0,03	0,01	0,00
Insatsförbrukning P.2	0,00	0,02	0,05	0,03	0,01	0,00
Socialskyddsavgifter D.62+D.632						
Ränteutgifter D.41						
Subventioner D.3	0,00	0,02	0,04	0,02	0,01	0,00
Övriga inkomstöverföringar D.7						
UTGIFTER SAMMANLAGT	0,01	0,07	0,25	0,18	0,11	0,04
Fast bruttoinvestering P.51g	0,02	0,06	0,03	0,02	0,01	0,00
Kapitalöverföringar D.9	0,02	0,06	0,03	0,02	0,01	0,00
Investeringar och kapitalöverföringar sammanlagt	0,04	0,12	0,07	0,04	0,01	0,00
Övriga utgifter som finansieras med RRF-understöd (% i förhållande till BNP) ¹⁾						
Förlorade skatteinkomster						
Övriga åtgärder som påverkar inkomsterna						
Finansoperationer						

¹⁾ Utgifter som inte påverkar utgifterna enligt nationalräkenskaperna.